

Månedsmagasinet

SKIVE · SALLING · FJENDS · FUR

KUNST OG OPLEVELSER PÅ EGNEN

Naturen, atelierer og gallerier er klar til sommeroplevelser

INGER STØJBERG

Folketingsmedlem og forhenværende minister

JEPPE THOMSEN

Ihærdig iværksætter

Line Lund Andersen

NY EJER AF ØHAVEN, DET
TIDLIGERE SAVILLAS PÅ LUNDØ

Sommersjov for hele familien

Holder du også sommerferie herhjemme år? Så er der godt nyt. I sommerferien blænder Skive Kommune op for et spækket program med gratis oplevelser for hele familien.

Cool sommer på Skiveegnen tilbyder dig en sommerferie fyldt med gratis oplevelser sammen med familie og venner. Vælg mellem stand up paddle (SUP), krabbeløb, e-sport, familiejoga, naturtræning, bueskydning, laser tag, biografture, livredning – og en hel masse andre sjove aktiviteter.

Sammen med det lokale forenings- og kulturliv og andre aktører har Skive Kommune og Ungdomsskolen Skive sammensat et særligt sommerprogram for dig og din familie.

Det bliver en cool sommer.

skive.dk/coolsummer

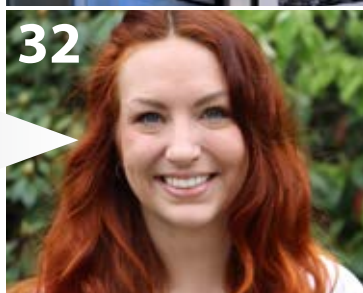
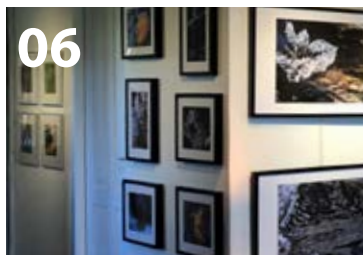
#coolsummer

Indhold

NR. 13/2021

- 04 Leder
- 06 Forsømte dage
- 08 SURFMORE
- 12 SURFMORE startede i en gammel container
- 16 Elværket
- 20 Vild natur - vild have
- 26 Thise
- 32 Line fandt vejen hjem
- 40 Professionel rådgivning og lokal forankring
- 46 Vi finder inspiration i kunsten, kulturen og naturen
- 50 150 års Skive-historie på 700 meter
- 54 Ung under en pandemi
- 58 Skive og Omegns Teaterkreds og Skive Jazzklub under Covid-19
- 61 Kulturens betydning i en krisetid
- 68 Inger Støjberg

- 76 Bodil og Peter Nielsen om livet ved fjorden
- 84 Per Lunde Lauridsen
- 86 Museum Salling
- 93 Jeg, den bondefødte, skal prædike had og mistro
- 98 Kluge folk og trolddomsurter
- 102 En landsbys fremtid
- 109 Fur - kunstens ø
- 114 De særlige steder
- 114 Rebranding af optikerforretning i Brogården i Skive

Månedsmagasinet

SKIVE · SALLING · FJENDS · FUR

Månedsmagasinet har til formål at give et billede af det liv, der leves på vores egen egn omgivet af Limfjorden.

Udgiver

Månedsmagasinet ApS
Sønderhede 7, Lihme, 7860 Spøttrup
Telefon: 2140 4541
www.maanedsmagasinet.com
Mail: info@maanedsmagasinet.com

Ansvarshavende redaktør

Claus V. Mikkelsen

Redaktør og korrektur

Inger Holm

Forsidefoto

Line Lund Andersen, indehaver af Øhaven, Lundø – det tidligere Savillas

Foto

Claus V. Mikkelsen, hvis ikke andet er nævnt.

Layout

Ewa Laursen

Trykt hos

Specialtrykkeriet Arco, Skive i 10.000 stk.

Distribution

Egnens dagligvarebutikker m.fl.

Hjemmeside og logo

Poul E. Nielsen

Annoncer

Priser: www.maanedsmagasinet.com
Telefon. 2140 4541

Næste nummer

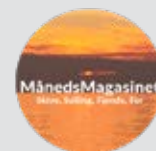
3. september 2021

De enkelte forfatters holdning er personlig og afspejler ikke nødvendigvis Månedsmagasinet ApS' synspunkt. Alle rettigheder tilhører Månedsmagasinet ApS. Månedsmagasinet ApS tager forbehold for trykfejl og farveafvigelser, ligesom der ikke tages ansvar for tilsendt materiale uden aftale.

ISSN: 2596-8564

Magasinet er trykt på papir, der støtter bæredygtigt skovbrug verden over.

Juli/august-udgaven

Sommerens varme, lys og sol er imødeset med længsel. Efter en vinter og et forår med nedlukninger og vekslende coronarestriktioner akkompagneret af den vådeste, køligste maj i årtier ser vi nu frem til at nyde sommeren.

Det er lysets tid. Den sene aftenslumring, nattehimmelen og morgens lys, som langsomt vokser frem over kimningen. Det er kontrasten til vinteren og foråret med begrænsninger og restriktioner.

Som egn og land er vi indtil videre kommet skånsomt gennem pandemien. Den bliver dette århundreders hændelse. Nogle mistede, og nogle blev ramt. Men vi undgik de ulykkelige tilstande, som nogle lande har oplevet. Det kan vi være stolte af. Stor, fælles indsats, omstillingsparathed og overholdelse af de anbefalede virkemidler har reduceret smittespredningen.

I MånedsMagasinet nr. 13 har vi valgt at præsentere en række af egnens muligheder for oplevelser med tanke på sommerferie og weekender i lokal-

området. Måske er det tid til at udforske det, vi har lige uden for døren?

Egnen har nogle flagskibe: Jenle – Jeppe Aakjærs kunstnerhjem. Spøttrup Borg som Danmarks bedst bevarede middelalderborg med en spændende have med lægeurter. Fur Museum med den unikke moler, som indeholder fossiler og aspirerer til at blive UNESCO verdensarv og Hjerl Hede.

Der er utallige oplevelsesmuligheder for sommeren. Man kan vælge at besøge Skive Museums samlinger, lade børnene komme i billedskole, se på kunst i skulpturlandsbyen Selde eller besøge nogle af den række af gallerier og atelierer, som egnen er så rig på. Eller hvad med at nyde den natur, vi bor midt i – med stier, fjord, strand, hede og å. Med frisk luft, udsyn, langsyn og klarsyn. Det er lokale steder, som giver umiddelbart uforudsigelige oplevelser.

I MånedsMagasinet nr. 13 fortæller vi om Museum Sallings visioner og om Per Lunde Lauridsen, der tiltrådte som

museumschef for godt et år siden. Museumsinspektør Mette Dyrberg fortæller om museets billedskole.

Formanden for Furkunst, Lasse Højgaard, fortæller i en artikel om mulighederne for at opleve kunst på Fur, ligesom forfatteren og foredragsholderen Marianne Jørgensen i en anden artikel fortæller om tilsvarende muligheder i skulpturlandsbyen Selde.

Coronanedlukningerne har ramt alle. Gymnasieeleven Dagmar Kongsgaard Knudsen fortæller i en artikel om, hvordan hun har haft det som ung. Formanden for Skive Jazzklub, Peter Mikkelsen, og formanden for Skive og Omegns Teaterkreds, Ove Jensen, følger op og fortæller om coronakrisens indflydelse på årets program for de to foreninger.

Jeppe Aakjærs liv rummer uendelige historier. Knud Peder Jensen er en af kenderne og har skrevet en anerkendt og værdsat biografi om Aakjær. I en artikel tager han os med i nogle nedslag i Aakjærs historie, bl.a. optakten til Jenlefesterne.

Natur og oplevelser er et af egnens vartegn. Maria Olesen og Mette Bundgaard Larsen fortæller om perspektiverne ved at skabe endnu mere vild natur på egnen og hos den enkelte haveejer.

Instruktør og tekstforfatter Jens Jacobsen skriver tekster for levendegørelse af fortiden. Han giver nogle anekdoter i et historisk tilbageblik om, hvordan urter, trolddom og særlige folk tidligere udnyttede naturens potentialer for helbredelse og sundhed.

Kulturmedarbejder Michelle Skov og udviklingskonsulent Tonie Holmberg Kristensen fra Skive Kommune indvier læserne i den historiske toldsti i Skive med en rutevejledning.

Thise er i gang med forskellige udviklingsprojekter for at gøre området endnu mere attraktivt. Lokale borgere fortæller om processerne og tiltagene.

Thise Mejeri er en dynamo, ikke kun for Thise, men også for hele egnen. Mejeriet er med til at udbrede forståelse for økologi, biodiversitet og

bæredygtighed. I en artikel fortælles om mejeriet.

Lundø ligger som en af egnens perler. Her har Bodil og Poul Nielsen levet sammen i en menneskealder. Lundøboerne Hanne Juel og Anne Brun fortæller i en artikel om ægteparret.

I en anden artikel fortæller de om den unge kvinde Line Lund Andersens vej til at overtage Café Savillas og opfyldelsen af hendes drøm om at drive sin egen café og spisested, der fremover hedder Ø-haven.

Elværket hjælper iværksættere. I en artikel fortælles om, hvordan man kan få hjælp, støtte og rådgivning som iværksætter.

I to andre artikler fortælles om, hvordan den unge iværksætter, Jeppe Thomsen, har skabt virksomheden SURFMORE. Han udviklede sin fritidsaktivitet en salgs- og internetvirksomhed, der i dag dækker hele Danmark og er startet med at eksportere.

Breinholdt & Bleshøj Optometri kan noget særligt inden for syns- og brille-

verdenen. Noget, som rækker ud over landets grænser. I en artikel fortæller de om forretningen.

Der har været meget blæst om egnens lokale folketingspolitiker, Inger Støjberg. I et interview kan man få et indblik i hendes dagligdag, holdninger og syn på udkantsproblematikkerne.

Som noget nyt introducerer Månedsmagasinet Klummen. Udgavens klumme er skrevet af Merete Just, der er kommunikationschef hos Kulturcenter Skive. Hun skriver med udgangspunkt i kulturlivet og den særegne kultur på Skiveegnen, som efter et halvt liv endnu kan fascinere hende.

Rigtig god fornøjelse med læsningen.

Claus V. Mikkelsen

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR

Forsømte dage

AF MERETE JUST, JOURNALIST

Den nyudsprungne bøg gør himlen over mig lysegrøn, da jeg på vej mod fjorden erindrer ordene:

”For en del år siden døde en ældre mand på Østerbro efter at have spist et maltbolsje ...”

Selv om jeg er helt alene, ryster jeg uvægerligt på hovedet. Hvordan kan der kun være gået et år, siden forfatteren Hans Scherfigs ord, der indleder romanen ”Det forsømte forår”, senest indhentede mig?

Kun 365 dage, og jeg har haft mit hjem her i tusindvis af døgn. Jeg har boet på Skive-egnen mere end mit halve liv, og år efter år konstaterer jeg det: At det er en lykkelig oplevelse at se solens stråler bryde gennem en nyudsprunget bøgeskov på vejen til vores bid af Limfjorden, der ligger blank og blå for enden af gamle træers rødder.

I år tænker jeg nu mest på sidste år. Da var landet lukket ned – og nu er det ved at åbne igen efter vinterens kulsorte, anden bølge af corona. Duften af forår sætter sig i mine næsebor, mens jeg tænker på, hvor meget der kan ske på et år. Mit eget liv er i sig selv så fornyet som de lysegrønne blade på træerne.

Man siger, at en pandemi rammer for hvert århundrede, og det er også kun godt 100 år siden, den spanske syge tog de unge. Her var det først de gamle, og denne morgen har nyhedsværterne på News skingert over den gule bjælke med ”breaking news” fortalt, at nu kommer corona til at ramme ungdommen.

En tanke, der får angsten til at skære i halsen på mig. Jeg kan ikke komme i tanker om større eller mere smittende glæde end den, som nyslåede studenter så rundhåndet kaster efter os alle. Med huer, blomster, bajere, beruselse, studenterkørsel, Mojitos, bøgegrene, cham-

pagne, kransekage – og ja, med en student fra Morsø Gymnasium er det planen i vores hjem, at der i Salling må suppleres med lokalt øl og iskolde Sportscolaer.

De unge har i mindst fire-fem generationer ikke været mere fantastiske end nu. For dem, der står på tærsklen til livet, er det tæt på et par år, der er blevet forsømt. Skuldre og nakker er blevet ømme af al den undervisning på Zoom eller Teams. Fester er aflyst på stribe. Kontakt til lærere bestod i skriftlige beskeder. Studieture blev heller ikke til noget, og sommeren 2020 blev en sølle omgang med improviserede teltture på overfyldte, danske turistspots, hvor der skulle tages hensyn til børnefamilier.

Samtidig skulle unge indstille sig på, at end ikke en sviptur til det nordtyske eller til Sverige kunne lade sig gøre efter eksamen. Mange kunne lige så godt springe sabbatåret over, og så virker det ikke så fjernt, at det en dag går, som studenterne til jubilæet i Hans Scherfigs roman, at ”... de har fået embeder. Men man tog alle deres forår fra dem”.

Hvis de unge alligevel må opgive udenlandsrejserne, er det svært ikke at håbe, at de til næste år kigger op på en lysegrøn himmel og med et strejf af erindringens glæde, tænker tilbage på studentens lykkelige dag.

Jeg håber, at de finder et strejf af glæde i et forår, der er meget smukkere her end mange andre steder.

Jeg håber, at de har fået en livslang afsky for maltbolsjer, og at ingen af dem ender som Hans Scherfigs skyldige - Edvard Ellerstrøm, der nåede at blive såvel dommer som drabsmand. ■

Merete Just er kommunikationschef hos Kulturcenter Skive og skriver med udgangspunkt i kulturlivet og den særegne kultur på Skive-egnen, som efter et halvt liv endnu kan fascinere hende.

Merete Just er uddannet journalist og er derudover forfatter og foredragsholder. Klummen er alene udtryk for skribentens egne holdninger.

HF på Skive Gymnasium en 2-årig uddannelse med mening

HF Sundhed og Pædagogik

Interesserer du dig for sundhed og pædagogik, og vil du gerne arbejde med mennesker? Måske vil du være:

- Lærer
- Sygeplejerske
- Pædagog
- Fysioterapeut

Biologi på B-niveau og psykologi på C-niveau hører til fagpakken.

HF FBI

Her opnår du fysisk og psykisk sundhed og får hjælp til at udvikle personlig myndighed, hvis du vil arbejde "i uniform" indenfor fx:

- Politiet
- Forsvaret
- Beredskabet
- Falck

Du får idræt på B-niveau og psykologi på C-niveau.

HF Tech

Tech er fagpakken for dig, der har en interesse for naturvidenskab og elsker at arbejde med teknik. Du kan fx blive:

- Produktionsteknolog
- Bygningskonstruktør
- Industrilaborant
- Maskinmester

Matematik på B-niveau og fysik på C-niveau er obligatorisk.

HF IT & Game design

Fagpakken er for dig, der kan lide at arbejde med computere. Du lærer fx om kodning og udvikling af apps og spil. Måske bliver du:

- Datamatiker
- Multimediedesigner
- Spiludvikler
- Animator

Du får faget informatik på C-niveau og mediefag på B-niveau.

SURFMORE

AF CLAUS V. MIKKELSEN · FOTO SURFMORE

Ved første øjekast er han en klassisk surfer med pjuget hår, et bredt smil og en nærmest euforisk energi. Men hvad, mange ikke ved, er, at Jeppe Thomsen har en tilværelse, som er vidt forskellig fra mange andre unge mænd på 26 år, der bruger tid på fester, afleveringer og kandidatansøgninger.

Jeppe fortæller om SURFMORE, som er hans iværksætterdrøm, der er gået i opfyldelse og i dag er en virksomhed i vækst. Virksomheden udsprang af en sommerdrøm om at surfe hele dagen ...

DRØMMEN

Jeppe Thomsen kniber sig selv i armen. Hans virksomhed startede med en drøm og en tanke, som blev omsat til handling: "Vi startede med ét produkt og har måske i dag 50 eller 60.

Undervisning i stand up paddling hos Nature Addicys i Sønderborg

WOMORE

Vi har omkring 20 forskellige leverandører, og vi er gået i gang med Sverige og Norge som næste skridt i rejsen.

Vi har kontor i Aalborg og lager i Herning, så du kan vel godt forstå, at jeg er træt ind imellem, ik'?" spørger han med et træt smil.

Jeppes har aldrig haft travlt med at fortælle om sin virksomhed. Han passer sig selv og knokler med virksomheden og de personer, som er involveret på kryds og tværs. Et skridt ad gangen, hele døgnet syv dage om ugen ...

Den unge virksomhedsejer skelner ikke mellem arbejde og fritid. Ikke, fordi han higer efter at være en arbejdsnarkoman, men fordi

af farten, energien og kicket, når det lykkes. Sommetider kan han ligefrem blive bange, hvis han i et selskab føler, at der sker for lidt. Der skal nemlig helst ske noget hele tiden.

Fra venstre
Peter Nord og
Jeppe Thomsen

STARTEN PÅ SURFMORE-REJSEN

En sensommeraften ringede Jeppe til flere af sine surfkammerater, fordi han manglede en lille skrue til en finne. Uden skruen kunne han ikke komme ud at windsurfe næste dag. Vejrudsigten lovede et par gode dage på vandet og muligheden for at få brugt noget energi.

Den eneste, som tog telefonen den aften, var Nicklas Borgen, som Jeppe Thomsen har surfet med i mange år og har kendt, lige siden de læste Harry Potter-bøger og spiste røde pølser. Jeppe skyndte sig ned til Nicklas, som boede tæt op ad Krabbesholm Skov. Papkasser, plastikposer, taperester og et væld af surfboards flød i indkørslen. Nicklas forklarede stolt, at han var ved at starte Limfjorden Surf School. ▶

han rigtig godt kan lide sit arbejde. At få idéerne, at udvikle og realisere dem. "Det giver et sus, når vi lykkes med projekter, og dét løber jeg efter. Det føles næsten som en rus", forklarer Jeppe Thomsen. Han er blevet afhængig

Jeppe Thomsen nyder stand up paddling på Skive Fjord.

Inden Jeppe opdager det, er han pludselig den anden del af Limfjorden Surf School. Surfskolen var nu pludselig en realitet, selvom han egentlig kun skulle have hentet en lille skrue ...

I løbet af sommeren turnerede de to unge mænd rundt i en stor kassevogn og underviste forældre, børn og bedsteforældre i stand up paddling— også kendt som SUP. Projektet var en del af Skive Kommune og havde til formål at formidle de gyldne surfmuligheder på Skiveegnen. Hvad Jeppe Thomsen ikke vidste på det tidspunkt var, at han to år senere ville drive en virksomhed som designer, udvikler og sælger af surfudstyr i hele Skandinavien.

TO SURFKAMMERATER PÅ TUR

De to kammerater supplerede hinanden godt. ”Alt det, jeg ikke kunne, det kunne han — og omvendt. Eventyret bragte dem til nær og fjern. Fra at være et lokalt Skive-initiativ, kørte de faktisk landet rundt i løbet af to somre. De kom i fjernsynet, radioen og i avisen. Smuk Fest med ca. 35.000 deltagere inviterede dem sågar ned for at undervise gæsterne på deres festival. Som raske drenge med bål og kniv glemte de derfor alt om at kysse på piger og drikke øl de somre. ”Vi var optaget og betaget af at lykkes med vores nyetablerede surfskole. ”, forklarer Jeppe Thomsen.

De to surfentusiaster turnerede landet rundt i deres kassevogn for at undervise i SUP. ”Oftest kørte jeg bilen, mens Nicklas svarede på mails, ringede og lavede planer for de næste uger”, forklarede Jeppe. Samtidig udnyttede de tiden i bilen til at få nye idéer og planer. De var alt for ambitiøse til at ville spille tiden.

MARKEDET ÅBNEDE SIG

Midt på sommeren gik det pludselig op for dem, at rigtig mange var interesserede i selv at købe et SUP board og derfor ville vide, hvor man kunne købe dem, og hvilket brand de to surfkammerater kunne anbefale.

Samtidig gik det op for de to unge mænd, at der var opstået et hul i markedet for SUP-brædder. Jeppe og Nicklas havde kunderne, fordi de enten allerede havde eller skulle undervise dem i SUP. Nu var der pludselig også efterspørgsel efter SUP boards ...

Hurtigt fik de etableret en virksomhed og købte et produkt for nogle af deres sidste sparepenge. ”Vi ville skære alle fordyrende mellemlid væk. Dvs. distributører, agenter, forhandlere og butikker, hvilket betød, at de i sidste ende kunne sælge et bedre, men også betydeligt billigere produkt til fordel for kunden. Det var en ”win-win” for både dem og kunden.

De solgte deres første SUP boards uden at markedsføre sig. Alt salg skete efter mund-til-mund-metoden. De havde ikke nogen hjemmeside, fordi de på det tidspunkt ikke mente, at det tilførte virksomheden nogen værdi.

Efteråret kom, og Nicklas annoncerede, at han ville læse et semester i USA. De to venner aftalte derfor, at Jeppe skulle arbejde videre med at udvikle SURFMORE som virksomhed.

De to holdt kontakten og dialogen om, hvordan de ville udvikle virksomheden. De var enige om design og udvikling af nye boards, nye produkter og en ny SURFMORE-identitet.

De ville — uden at skulle gå på kompromis — lave et brand baseret på udstyr i god kvalitet, med lang holdbarhed og til en attraktiv pris, som alle ville have råd til at betale. Det viste sig som altid, at det var langt nemmere sagt end gjort ...

Nogle måneder senere skypede Jeppe Thomsen fra et hotelværelse uden for Shanghai med Nicklas Borgen, som befandt sig i San Francisco.

Målet med at rejse ud og holde møder med forskellige leverandører og fabrikker var at skabe både dialog og relationer, der gerne skulle munde ud i partnerskaber. Det var hårdt at arbejde i en fremmed kultur med en partner på den anden side af jorden — også pga. tidsforskellen.

Nicklas og Jeppe fortsatte deres dialog om fremtiden. Resultatet var, at de ville i to vidt forskellige retninger, hvilket gjorde samarbejdet rigtig svært.

ET GODT RÅD TIL ANDRE IVÆRKSÆTTERE

Jeppe Thomsen deler gerne sine erfaringer med andre iværksættere. Bl.a. anbefaler han, at man som iværksætter skal få styr på papirarbejdet fra starten. ”Det kan virke ekstremt kedeligt, men det kan på sigt spare dig og din partner for rigtig meget tid og frustration”, forklarer han. Han pointerer også vigtigheden af at tage fat i den lokale iværksætterrådgiver, en revisor og eventuelt også en advokat. Både for at få forventningsafstemt fra starten og for at få det hele nedfældet på skrift. ”Det er langt nemmere at lave aftaler som venner, end når man pludselig står i en svær situation”, pointerer han.

De to unge surfpartnere besluttede i fællesskab, at den rigtige løsning ville være at gå fra hinanden, men kun som forretningspartnere, ikke som kammerater. Venskab og stærke relationer skal man nemlig holde fast i, uddyber Jeppe. ■

SURFMORE *startede i en gammel container*

ÅRET VAR 2019. SURFMORE havde ét produkt, og jeg varetog pludselig alt — fra en container: Både kundeservice, hjemmeside, salg, markedsføring, regnskab, forsendelse, optimering af webshop, udvikling af nye produkter, design, grafik, bogføring og mails. Det var endda mit job at indkøbe papkasser!

Jeg gik nu i gang med at lave en overordnet plan og struktur. Alt skulle være 100% online drevet, og pakkerne skulle leveres til kunderne fra dag-til-dag i hele Skandinavien. Pris-sætningen skulle være så attraktiv, at langt de fleste kunne få mulighed for at surfe på kvalitetsudstyr. Jeg ville ikke gå på kompromis med kvaliteten. Produkterne designede vi med udgangspunkt i stærke materialer og lang levetid.

Alt, jeg gjorde, var førstegangsoplevelser, og jeg sprang hovedkuls ud i det hele. Jeg formåede ikke altid at få spurgt folk til råds, hvilket også gjorde, at jeg oftest havnede i situationer, som kunne have været nemmere, men omvendt fik jeg tingene til at ske, og oftest lykkedes de. Det var sjovere og mere givende at lære ting på egen hånd end ved at spørge nogen til råds. Samtidig var det langt sjovere selv at få tingene til at ske end ved at lade andre bane vejen.

Den indstilling har drevet mig et langt stykke hen ad vejen. Jeg vil altid hellere finde og sætte mine egne spor end lede efter andres.

Idéen om at gøre SURFMORE 100% online viste sig at være en kløgtig beslutning. At tage valget om at drive en virksomhed, hvor alt er

baseret online, er samtidigt et altafgørende valg, men det viser sig hurtigt at være fornuftigt. Det betød i høj grad også, at jeg skulle kunne formidle produkterne direkte til kunden gennem en hjemmeside. Kunden havde ikke mulighed for andet end at læse om produkterne, se billeder og måske en video.

Det betød også, at jeg brugte rigtig meget tid på at skabe brugervenlige produkter, manualer og videoguides til alle produkter. Folk skulle føle sig trygge, når de handlede online, hvilket er en ekstremt vigtig parameter for at lykkes. Det betød også, at der ikke var nogen fysisk butik, hvor kunden kunne komme for at se, prøve og mærke produkterne, inden han eller hun gik ud og investerede.

VOKSEVÆRK ...

Salget voksede, produktprogrammet blev udvidet, og jeg reinvesterede samtidigt al økonomi fra salget i nye tiltag. Det betød også, at jeg begyndte at lede efter andre, som kunne udvikle og styrke virksomheden. Jeg hyrede flere grafikere ind, som på freelancebasis designede og udviklede grafik til de mange nye produkter. Lige fra grafiske elementer til hjemmesiden — til udvikling af produktindpakning og design af nye produkter. En dygtig, ung mand blev ansat til at udvikle og skabe en ny identitet for SURFMORE, samtidig med at han skulle udvikle en hjemmeside fra bunden, som skulle kunne håndtere tre sprog.

MÅL: ATTRAKTIVE PRODUKTER, OVERKOMMELIGE PRISER OG ONLINE SALG

I takt med, at virksomheden voksede, gik det op for mig, at jeg ikke nødvendigvis skulle have fingrene i alting. — Det er en tendens for iværksættere, at man ofte gerne vil være med til alting og bestemme alting. Det blev tydeligt for mig, at jeg skulle lave det, som jeg er

SURFMORE's lager i Herning. Her modtages alle produkter fra forskellige leverandører og videredistribueres til kunderne.

god til, og at jeg skulle finde mennesker, som er dygtige inden for deres områder. Det betød blandt andet, at jeg hyrede eksterne folk ind til at hjælpe med at skabe synlighed for os på internettet. Du kan lave verdens bedste produkter i den flotteste indpakning, men hvis dine potentielle kunder ikke kan finde din hjemmeside, så er du nobody.

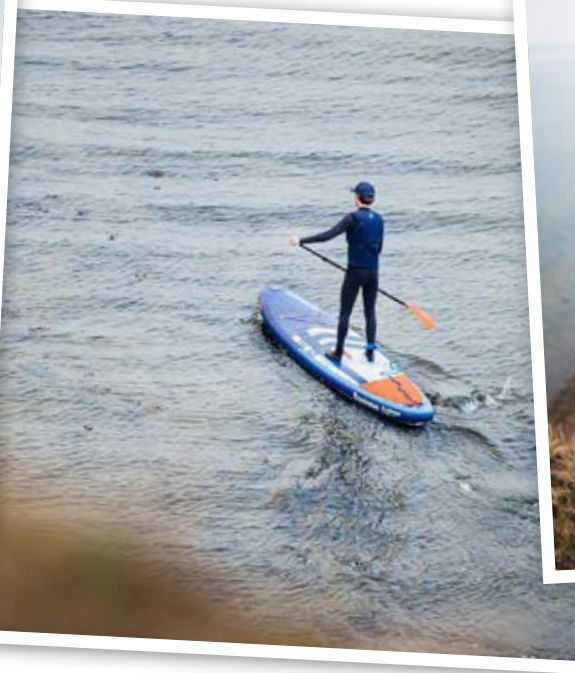
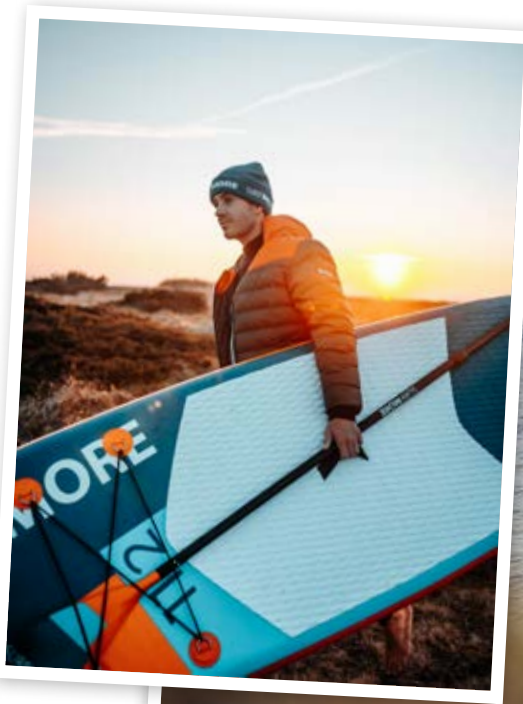
#1 Husk at beslutte, hvordan dine kunder skal finde dig.

Jeg besluttede samtidig, at jeg ville skære events, sommerskoler og undervisning væk. SURFMORE skulle være 100% online baseret,

"Nogle gange skal man sige "ja", når folk spørger. Døre åbnes, og pludselig er man havnet i situationer, man knap kunne drømme om. Hver eneste gang jeg er blevet tilbudt ting, så har jeg skyndt mig at sige "ja". Man kan ikke planlægge alting; tilfældigheder og mærkelige veje kan sommetider tage en til steder, man ikke troede, fandtes."

Jeppe Thomsen, indehaver af SURFMORE

Egnen byder på utallige muligheder for stand up paddling.

og samtidigt skulle vi være et kvalitetsbrand, som både begyndere og øvede havde råd til at købe. Visionen var fastlagt.

I løbet af kort tid udvidede jeg med nye produkter, og jeg hyrede stærke kompetencer ind til at designe og udvikle webshoppens. Med tiden har jeg lært rigtig meget om at formidle produkter online, men jeg har konstant lænet mig op af mennesker, som har været langt dygtigere.

#”Find ud af, hvad du er god til — og lad andre gøre det, som de er gode til. Alt andet er spild af din tid.”

2020 SLOG MIG IKKE UD

SURFMORE voksede, men ikke uden grund. På trods af Covid-19, forsinkede leveringer og meget andet knoklede jeg fortsat nonstop 24/7. I løbet af kort tid havde vi 60 produkter, som blev produceret på omkring 20 forskellige fabrikker. Vi lavede alt fra design, udvikling og levering af filer, prototypeudvikling til indpakning.

Det kan virke mærkeligt, hvis man gerne vil slippe, hvor gærdet er lavest, men jeg er drevet af altid at skabe de bedste, men også de sværeste løsninger. Jeg vil tænke og designe alt fra bunden, og så vil jeg altid skabe mest mulig værdi i vores produkter - i sidste ende til gavn for kunden. Det er hele visionen i SURFMORE.

Sortimentet blev udvidet kraftigt, og salget voksede pludselig så meget, at vi havde svært ved at have varer nok på lager. Vi kunne kort sagt ikke nå at producere og fragte varerne

hjem hurtigt nok. Jeg husker, hvordan jeg mange gange var nødt til at skuffe folk, når de ringede og ville købe udstyr.

Salget var 100% online, og containeren var skiftet ud med et logistisk set-up uden for Herning. Vi havde pallereoler fra gulv til loft, og varerne kom løbende fra vores forskellige leverandører.

Jeg var hurtig til at indse, at jeg ikke skulle være verdensmester i at sende pakker, og derfor outsourcete jeg også håndteringen af lager og logistik. Lastbil efter lastbil kom rullende med nye varer, containere, gaffeltrucks og pallereoler. Det krævede overblik og struktur med mange varer på lager.

Al økonomi, som gik ind, blev reinvesteret.

FORÅRET 2021

Et nyt år, nye planer og nye idéer!

Jeg er drevet af idéer, og jeg elsker at realisere dem. For mig betyder det blandt andet også, at jeg sidder nytårsaften og arbejder. På den ene side kan det virke ensomt, men på den anden side skal jeg altså videre ...

Det betyder også, at 2021 er året, hvor vi for alvor skal have sat gang i det svenske og norske marked. Med dygtige eksterne folk har vi gennem mange måneder arbejdet på at tilpasse vores brand og webshop alle nødvendige kulturelle forskelle, netop for at gøre svenskerne og nordmændene trygge ved at handle på vores site. Det betyder blandt andet, at alting er oversat til det lokale sprog, og at der er indgået fragtløsninger, som giver os mulighed for at

sende varer til Sverige og Norge i løbet af kort tid. Der ligger et kæmpe stykke arbejde i at klargøre en hjemmeside til et nyt land, og det er noget som har været på trapperne længe.

Samtidig har vi investeret meget i at være synlige på begge markeder. Det er ekstremt vigtigt for at lykkes, at vi også er synlige i det givne marked, når folk vil investere i SUP- og surfudstyr. Det er en omkostningstung proces at løbe i gang. Omvendt er det en investering, som kan sammenlignes med, når en maskinfabrik investerer i nyt produktionsapparat eller en ny maskinpark. Vi investerer bare i vores online tilstedeværelse, hvilket jo er vores svar på en maskinpark.

Jeg ansætter nogle få dygtige studiemedhjælpere, som både skal være hands-on og kreative i virksomheden, samtidig med at de skal have lov til at komme med egne idéer og forslag. Det er fedt at være en ung virksomhed, hvor man samtidig kan tillade sig at ansætte personer, som har lyst og energi til at komme med deres forslag og input. Jeg tror på, at hvis du har medarbejdere, som tør få idéer, og du lader dem implementere dem, så vokser vi os stærke sammen. Det er rigtig fedt, hvis folk kan føle ejerskab i det, de laver. Det er jeg overbevist om, og jeg arbejder derfor nænsomt kun med personer, som ser muligheder og løsninger. Og gerne nogle, som ikke minder alt for meget om mig selv. ■

Jeppe Thomsen demonstrerer det oppustelige surfbræt.

HANCOCK - smag forskellen...

Vi brygger det bedste øl

- til dig der kan smage forskel...

Det er filosofien bag vore produkter, og bl.a. derfor brygger vi stadig efter de gamle metoder.

Traditionelt håndværk - tager tid

Vore produkter er alle brygget med den dybeste respekt for de naturlige processer, der ligger til grund for ølbrygning, f.eks. kold gæring og lagring ved 0 grader fra 7 uger og helt op til 2 år. Det er gammelt traditionelt håndværk uden industriprocesser og uden tilsætning af vand ved tapning.

Råvarer i rundhåndede mængder

Til alle vore øl anvender vi kun malt af bedste kvalitet, ligesom verdens fineste og dyreste humle, den tjekkiske Saaz, anvendes til alle varianter. Saaz er i øvrigt, blandt øl kenderne rundt om i verden, altid et tydeligt tegn på godt øl.

Det er derfor, du kan smage forskel!

Kvalitet siden 1876

**SADELMAGER
MØBEPOLSTRER**

IRENE & POUL POULSEN
Tlf. 20 23 51 11

Væselvej 62, 7800 Skive

elværket

Elværket er Skiveegnens innovations- og iværksætttermiljø - et fællesskab om udvikling på tværs af erhverv, uddannelse og kommune.

Iværksættere samarbejder og vækster i Elværket

Du har startet din egen virksomhed, du har typisk ingen kollegaer at sparre med, du skal sætte dine egne mål for hverdagen, og du har ikke noget socialt samvær på arbejdet. Men hvad nu, hvis du stadig kunne være iværksætter og din egen chef og kunne få hjælp, sparring og "kollegaer", som var du en del af en større virksomhed?

Iværksættere har nu mulighed for at leje et skrivebord i det åbne miljø i Elværket og dermed blive en del af samlingsstedet for udvikling, innovation og samarbejder på Skiveegnen.

Den nok største fordel ved at være en del vores cowork-miljø er, at det ikke er nødvendigt, at du selv har alt viden ved hånden, ligesom det heller ikke er nødvendigt at have alle kompetencer og udstyr i din virksomhed. Du træder ind i et hus med fokus på din udvikling og samarbejder. Ifølge dine kommende kollegaer, der lejer et skrivebord i Elværket i dag, skal man heller ikke undervurdere effekten af et godt socialt sammenhold: "Det er dejligt at være et sted, hvor der er liv, fremfor at sidde alene i min enmandsvirksomhed", fortæller Nikolaj Tymms-Andersen, indehaver af Tymmsstone. Søren Malling, indehaver af Meteko, tilføjer: "Ja, hvis jeg skulle nævne tre grunde til, at jeg lejer et skrivebord i Elværket, ville det være stemningen, stemningen og stemningen".

Allerede nu har vi sagt farvel til flere iværksættere, der er vokset ud af faciliteterne i Elværket. "I virkeligheden er det en succes, hvis

iværksætterne ikke bliver hos os i for mange år, for vores ønske er at give dem et godt forretningsmæssigt fundament og hjælpe dem videre", fortæller Louise Vilsgaard, som bliver din faste kontaktperson i Elværket og fortsætter: "Helt farvel siger vi dog ikke til vores iværksættere, for de forbliver stadig i vores netværk og tager stadig del i udviklingen". Som en del af det at være iværksætter i Elværket bliver du tilbudt en mentorordning hos Business Skive, hvor en erhvervskonsulent følger din virksomhed og hjælper dig med vejledning, sparring og matchmaking, så dit forretningsmæssige fundament kan blive styrket.

Overvejer du at sidde i Elværket som iværksætter, kan du få en rundvisning og en gratis prøvedag ved at skrive til kontakt@elvarket-skive.dk eller ringe til Louise på 2894 1544.

Hvad følger med?

- Eget skrivebord og skab
- Mentorordning
- Nye "kollegaer"
- Fællesskab og netværk
- Gode mødefaciliteter og lounge
- Print og internet
- Adgang til Makerspace
- Fri kaffe og frugtordning
- Frokostordning (eller tag mad med hjem)

Samarbejde skal være nemt og fleksibelt for alle typer virksomheder

Vidste du, at 80% af alle virksomheder i Skive Kommune har under fem ansatte i virksomheden? Det betyder, at flere virksomhedsejere og ansatte kan savne at have et større netværk og sparringspartnere i det daglige arbejde. I Elværket Skive kan du tage del i husets store netværk af samarbejdspartnere ved at anvende husets faciliteter som flexpladser eller mødelokaler.

FLEXPLADSER

I Elværket Skive finder du det store flexbord, hvor du køber et 10-dages klippekort til for 1.000 kr. ekskl. moms og bruger efter behov i Elværkets åbningstider. Flexbordet er designet til at skabe netværk og samarbejder hen over skærmen, men også til at fordybe sig i sit arbejde. Flexpladser er både for dig, der er ansat eller ejer en virksomhed. Det er også både for dig, der er en del af en større virksomhed, mindre virksomhed eller enmandsvirksomhed. Det er for dig, der mangler et skrivebord

en gang imellem, og for dig, der vil være en del af Elværkets netværk og samarbejdspartnere. Det er også for dig, der bare gerne vil være en del af noget større. – Og så er kaffen endda gratis.

For at købe et klippekort til flexbordet, skal du sende en mail til faktura@elvaerketskive.dk.

MØDELOKALER

Med så mange små virksomheder i Skive kommune er det ikke alle virksomheder, som har faciliteterne til at holde samarbejds møder, kundemøder, sparringsmøder, innovationsmøder og alle andre former for møder. Selv i en mere og mere stigende digital verden, ved vi, hvor vigtigt det kan være for relationerne til dine kunder, samarbejdspartnere og leverandører, at man kan mødes fysisk til en kop kaffe og en god, gammeldags samtale. I Elværket Skive kan du derfor leje mødelokaler med plads til alt fra 1-36 personer – flere lokaler har skærme til både præsentationer og online møder.

Vi har gjort simpel forplejning nem for dig, for du snupper bare nogle af de lækre snacks, der er stillet frem ved mødelokalerne, og betaler via MobilePay. Vi kan også med en uges varsel arrangere frokost og anden forplejning, hvis det bliver nødvendigt.

Lav fejl, inden det bliver for dyrt

Måske kan du genkende trygheden ved at komme hjem med nyt tøj og nye sko, fordi du allerede har prøvet det i butikken – og derfor ved, at det passer dig? Forestil dig så, at du skal ud at købe teknologi til måske 30.000 kr., 100.000 kr. eller mere. Nu kunne det da være meget rart at kunne afprøve, om det faktisk er noget for dig, inden du køber. Heldigvis har Skiveegnens virksomheder muligheden for at teste og afprøve både teknologier og prototyper i Elværkets Digitale Laboratorium og Makerspace, inden de større investeringer skal laves.

DIGITALT LABORATORIUM

Digitalt Laboratorium er et gratis tilbud til egnens virksomheder, hvor du bliver introduceret til teknologier som Augmented Reality, Virtual Reality og 3D-print og dykker ned i potentialerne ved at bruge teknologierne i netop din virksomhed. Du booker en plads i det Digitale Laboratorium via makerspace@elvaerketskive.dk.

MAKERSPACE

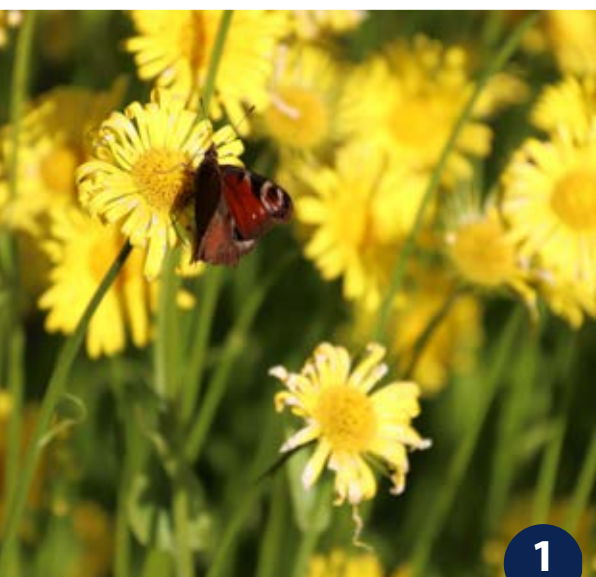
I både produkt- og konceptudvikling er det vigtigt at have plads til at lave fejl. De kan være svære at undgå, og de kan blive dyre, hvis man laver dem for sent i udviklingsprocessen. Derfor kan virksomheder nu komme og teste idéer og prototyper – både fysiske produkter og koncepter – i Elværkets Makerspace.

Allerede nu har flere virksomheder været i Elværkets Makerspace og teste deres idéer af, inden de gik videre til en professionel prototype eller direkte til produktion. Heriblandt ny merchandise og dele til større produkter. Du booker en tid i Makerspace via makerspace@elvaerketskive.dk. Du kan også læse mere på www.elvaerketskive.dk ■

Kontakt Elværket og hør mere

Følg med og bliv opdateret på den vej, udviklingen går, ved at blive en del af samarbejdet i Elværket. Ring eller skriv til os på **2894 1544** eller kontakt@elvaerketskive.dk og hør mere om, hvilke muligheder du har i Elværket Skive. Vi glæder os til at høre fra dig.

VILD NATUR

1. Dagpåfugleøje på hjertebladet gemserod fotograferet i Spøttrup Borgs lægeurtehøve. FOTO: CLAUDS V. MIKKELSEN

2. Sommerfuglen alm. blåfugl sidder på en kællingetand FOTO: MARIA OLSEN

3. Nældens takvinge er Danmarks nationalsommerfugl. FOTO: STEEN GOSVIG

4. Agertidslen godt besøgt af stenhumle. FOTO: METTE BUNDBAARD LARSEN

5. Skovrandøje på ahorn FOTO: STEEN GOSVIG

6. Overdrev med ranunkel, trevlekrone, hvid okseøj og bølgende bunke. FOTO: KRISTINE DINATE

7. Den smukke aurasommerfugl på mælkebøtte, som er en yderst populær blomst blandt insekterne. FOTO: STEEN GOSVIG

8. En af de tidligste sommerfugle, vi ser, er citronsummerfuglen, der lægger sine æg på undersiden af nye blade af tørst og vrietorn. FOTO: STEEN GOSVIG

— VILD HAVE

3

HÅBET ER LYSEGRØNT

En ny haveglæde spirer frem, og interessen for de nektarrige planter vokser og vokser. På planteskolerne opleves de hjemmehørende planter heftigt efterspurgt, og kunderne googler løs for at finde ud af, hvad der er de rigtige at vælge til gavn for insektlivet og biodiversiteten. Der er en stor ihærdighed efter at gøre noget og at gøre det rigtige, så den vilde natur får mere plads.

Sidste år gik Hjørring Kommune foran landets andre kommuner og medvirkede i DR-udsendelserne Giv os naturen tilbage. Her blev også udfordringerne fremstillet. For selvom man er fuldt ud indstillet på at give plads til en frodig blomstereng fremfor den tætklippede græsplæne, bliver græsplænen ikke med ét omdannet til det, man ønsker, blot man lader græsset gro.

TRADITIONEN TRO

Opgøret med den gængse haveopfattelse med en grøn, ensformig og tætklippet græsplæne omkranset af en hæk, der klippes inden Sankt Hans, er ikke alene et brud med alle traditioner for havehold, men en helt ny måde at tænke have på.

Det er svært at bryde traditioner, og denne er ingen undtagelse. Samtidig med, at ord som habitatfragmentering, biodiversitetskrise og økosystemkollaps får mere og mere medieomtale, øges haveejernes interesse dog gradvist for gå andre veje og bryde med den gamle ha-

7

6

8

Mette Bundgaard Larsen er uddannet biolog med speciale i genopretning af vandløb og med særlig interesse for biodiversitet og forvaltning af terrestrisk natur.

Maria Olesen arbejder til daglig som HR-udviklingskonsulent og har som hobby stiftet Naturlyst. Begge er i initiativgruppe sammen med otte andre, der ønsker at inspirere til mere vild natur i vores haver, bl.a. gennem facebookgruppen Danmarks VILDESTE natur.

vetradition. Men før de vilde haver for alvor får overtaget, har vi brug for at genfinde den tabte viden og erfaringer fra tidligere generationers havehold.

I KAMPENS HEDE

Når vi lader græsset gro, kommer der blot mere græs, og efterhånden bliver det tungt, falder sammen og har meget lille lighed med den efterstræbte, frodige blomstereng. Græsser er ekstremt konkurrencedygtige i forhold til lys og plads og formår at udnytte næringen i jorden bedre end de små, farverige og blomstrende urter, som er eftertragtede.

Når vi allerede har pillet ved jorden og bestemt, at det skal være græs og gødsket til græssets fordel, kommer haven ikke til at ligne den naturlige blomstereng, blot vi lader den passe sig selv. Men under det tætte græsrodnet ligger der måske en frøbank af de oprindelige, hjemmehørende blomster (medmindre de har fået ukrudtsmidler), og de kommer frem, hvis vi reducerer næringsindholdet i jorden.

Når græsafklippet omdannes, tilfører det kvælstof tilbage til jorden. Ved at fjerne det slåede græs reduceres næringsindholdet i jorden, og hvis vi samtidig giver planterne tid til at etablere sig, vil de urter, som også gerne vil leve, snige sig ind i plænen.

En mulighed er også at starte på en frisk ved at bortgrave det stykke af plænen, der skal være vild, og lade nærtliggende populationer af lokale vilde planter spredes hertil. En dynamisk proces, der tager tid og ændrer sig med tiden, men som bliver ægte vild. Hertil kan vi også sanke frø til efteråret fra blomster i en tre kilometers radius fra huset og så dem, når tiden er. På den måde bliver stykket stadig lokalt vildt, men vi har medbestemmelse over, hvad

der gror i stykket, og vi slipper for at være så sirlige.

NATURLIG NATUR

Naturen udnytter de ressourcer, der er i området; det ser vi, når naturen ændres for vores øjne, mens vi rejser fra vest til øst. Vi kan ikke styre, hvad naturen vil udnytte, men vi kan styre det, vi tilbyder den. Vi kan skubbe naturen i en retning, der er mere naturlig ved at ændre vores praksis for havehold og forsøge at gendanne det naturlige. Der er meget at gøre i haven, men faktisk handler det om, at vi skal gøre mindre.

AT TAGE SPADEN I DEN ANDEN HÅND

Hvis vi skal gøre noget, der virkelig batter, så skal vi sørge for at skabe gode levesteder for de arter, der har ringe vilkår og er ved at forsvinde fra den danske natur. Det vil sige de rødlistede arter. Hvis vi skaber habitatmuligheder for de rødlistede arter, der kan være meget kræsne og har behov for en bestemt vegetation, vil det også gavne de mindre kræsne.

Nogle elementer, vi kan arbejde med at tilføre i større eller mindre målestok på de arealer, vi har råderetten over, kan være vand, dødt ved og blomstringer gennem hele året.

I *vandet* har en god del af vores flyvende insekter og padder en fase af deres liv, og *vandet* er også vigtigt, for at de landlevende dyr kan slukke tørsten.

Dødt ved er betegnelsen for træ, der ikke er levende. Siden sidste istid har småbuske og senere større træer været en del af vores natur. En naturlig del af livet er også døden, selv for træer. Det faktum betyder, at nogle organismer kan udnytte det *døde ved* som boliger eller som føde.

Med *blomstringer gennem hele året* sørger vi for, at der er nektar- og pollenforsyninger, som er vigtige fødekilder. *Gennemblomstringen* kan sikres med fx den tidlige pil, der har proteinrige pollen til bierne først på foråret til sensommerens nektarrige lyng, hvis næring bruges til opfostring af næste års insektkuld.

ET FÆLLESSKAB

Det er ikke til at overse, at den vilde natur er kommet på dagsordenen rigtig mange steder. Flere har bevæget sig udenfor, hvor der er højt til loftet og frisk vind til kenderne. Mens vi går og snakker, opdager vi, hvad der er omkring os. Pludselig får vi øje på en sommerfugl, vi ikke kender og bliver nysgerrige efter at lære. Men hvordan ser det ud med den vilde natur i Skive Kommune? Naturkapitalindekset sætter Skive Kommune på en 64. plads, hvilket giver anledning til at kigge på, hvad vi kan gøre for at forbedre det så lave naturkapitalindeks.

En lokal initiativgruppe har taget beslutning om at gøre en målrettet indsats for at give mere plads til den vilde natur i vores område. I initiativgruppen, som står bag facebookgruppen

Danmarks VILDESTE natur, inspirerer vi hinanden med gode ideer og viden fra vores haver til gavn for andre. Vores mål er at skabe interesse for mere vildskab og biodiversitet i haven, hvor alle kan være med. I facebookgruppen finder man bl.a. inspiration til stenbunker, blomstereng, insekthoteller, kvashegn og en guide til, hvad man gør, og hvorfor det er godt.

Jo længere vi selv når i processen, mærker vi, at glæden vokser, når vi opdager de små ting i naturen. Når det, vi lugede væk fra gulerods-rækkerne som ukrudt, nu har et navn og er en korsknep. Genkendelsesglæde er i høj grad et kraftværk til at kende mere "ukrudt" og en grøn spire til at sætte pris på det, vi har. - At sætte pris på den vilde, dynamiske og ukontrollerede natur. En natur, vi ofte rejser ud for at opleve, men som vi overser i vores egen have, fordi vi ikke giver den en chance. Det er som at gense en gammel ven, give venskabet en ny chance og se gammelt venskab udfolde sig på en ny måde.

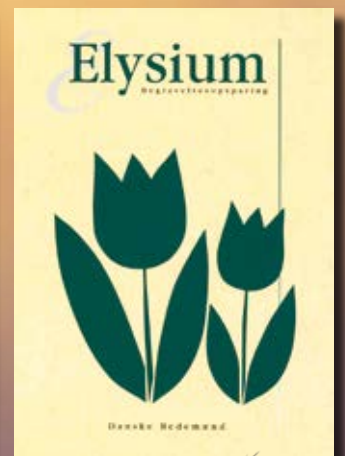
Boudigaard Begravelse

Vestergade 14 · 7800 Skive · Tlf.: 97 52 08 98

HAR DU TAGET STILLING?

Intet varer evigt – også livet kommer til sin afslutning. Enhver bør gøre sig tanker om, hvad der skal ske når den tid kommer.

Hos os får du gratis rådgivning og udleveret pjecerne "Min sidste vilje" og "Elysium", som giver muligheden for at forudbetale din egen begravelse eller bisættelse.

www.boudigaard.dk · info@boudigaard.dk · Find os på Facebook

Birgitte Sand Mortensen, Søren Boudigaard, Søren Toft
og Hanne Bielefeldt Boudigaard. Din lokale bedemand!

Thise

Mejeri med passion

AF CLAUD V. MIKKELSEN · FOTO THISE MEJERI

Mange kunders øjne stiller skarpt på produkter fra Thise ved køledisken, når de vil købe økologisk mælk, ost, skyr, yoghurt og mange andre produkter med masser af smag og af høj kvalitet. Produkter, der er produceret efter forbrugernes forventninger og krav til miljøet, bæredygtighed, økologi og dyrevelfærd. Bag produkterne ligger mere end 30 års indsats, hvor idealister har skabt Danmarks næststørste mejeri, som udelukkende tilbyder økologiske mejeriprodukter.

MÆLKEN OG MÆLKEPRODUCENTERNE

Thise Mejeri er ejet af 72 økologiske landmænd på andelsbasis. Alle bedrifter ligger i Jylland. Mejeriet er andelsejet, hvilket betyder demokrati og nærhed, fordi hver andelshavers stemme vægter lige meget, når de skal træffe beslutninger.

Helt grundlæggende mener de økologiske andelshavere, at mælk ikke bare er mælk. Smag og indhold varierer efter årstid, kvægttype, foder, græsningsareal og levested.

Thise holder derfor nøje styr på mælken og udnytter de forskellige særkender til smagfulde oplevelser.

Mælk er grundingrediensen i alle produkterne. Derfor behandles mælken nænsomt fra malkning til mejeri. De forskellige mælketyper holdes adskilt og anvendes til forskellige produkter på mejeriet.

”Den kompromisløse indstilling til produkternes kvalitet er grundstenen i mejeriets produktion. Ost, smør, mælk og skyr er ikke bare mælkeprodukter, det er smagsoplevelser – hver gang!”

Poul Pedersen,
direktør for Thise Mejeri

Fx er Vesterhavssost produceret af mælk fra køer, der har græsset tæt på Vesterhavet. Osten er lagret få hundrede meter fra Vesterhavets brænding og er påvirket af vindens høje saltindhold. Vesterhavsmælken, produktionsmetoden og lagringen ved Vesterhavet skaber tilsammen ostens faste konsistens, tørhed, stedsidentitet og unikke smag.

”Den kompromisløse indstilling til produkternes kvalitet er grundstenen i mejeriets produktion. Ost, smør, mælk og skyr er ikke bare mælkeprodukter, det er smagsoplevelser – hver gang!” fastslår Poul Pedersen, direktør for Thise Mejeri.

SYV ØKOLOGISKE LANDMÆND GIK MOD STRØMMEN

I 1988 mødtes syv økologiske landmænd og

mejeriejer Peder Pedersen fra det konventionelle mejeri Dybbækdal i Thise. Over kaffebordet blev grundlaget for det økologiske Thise Mejeri skabt.

Starten var udfordrende. Viljestyrke, stædighed og entusiasme blandet med idealisme fik mejeriet i gang. De syv pionerer havde forventet og håbet på en flyvende start.

Selvom tanken om økologi spirede i samfundet, viste det sig, at modningen tog længere tid end forventet.

De første år var det meget vanskeligt at sælge økologisk mælk. Tidens mejeriproduktion var næsten monopoliseret og båret frem af krav om vækst, indtjening og få billige konventionelle produkter. Thise måtte til at begynde med sælge en del af den dyre økologiske ►

mælk som konventionel mælk til lav pris. Meromkostningen for den økologiske produktion blev derfor ikke dækket.

Landbrugsejendommene blev samlet i større og større enheder; det samme gjorde mejerierne. Masseproduktionen blev strømlinet mod ensartede produkter. Man sprøjtede afgrøderne og brugte kunstgødning til at fremme væksten. Staldene blev ændret til store løsdriftsstalde, og køer på græs hørte efterhånden til sjældenhederne.

Det var den produktionsform, som de syv økologer ville undgå. Mange anså dem for at naive øko-tosser. De måtte arbejde mere og påtage sig større omkostninger end deres konventionelle kollegaer. Men de troede både på deres projekt og mente, at økologisk produktion var det rigtige for både mennesker og miljø.

De første år blev de økologiske producenter udfordret lige til grænsen, både på indtjening og finansiering. Pengeinstitutterne så dem helst producere konventionelt, fordi der var bedre økonomi i den type landbrug. De havde svært ved at forstå deres tro på det grønne. Men økologerne holdt fast – på trods af både udfordringerne og omgivelsernes rådgivning.

Det store gennembrud for producenterne og mejeriet kom i midten af 90'erne med samarbejdsaftaler med både COOP og Irma, som tog Thises økologiske mejeriprodukter ind i produktsortimentet. Samtidig blev forbrugerne mere og mere bevidste om økologi og krævede efterhånden både mere økologi og højere kvalitet.

De økologiske landmænd udviklede efterhånden mere effektive dyrkningsmetoder og udviklede endnu bedre dyrevelfærd. Mejeristens håndværk blev forfinet og raffineret med de økologiske producenters råvare – den økologiske mælk, hvilket førte til, at Thise Mejeri udviklede stadig flere mejeriprodukter.

Der blev hentet inspiration fra danske og udenlandske mejeriprodukter og en lang række små, lokale andelsmejerier, som over årene var blevet nedlagt. Egnsspecifikke oste med variation i smag, konsistens og lagring kom på programmet.

DEN LOKALE FORANKRING

Thise Mejeri dominerer området omkring Thise på den gode måde. Alle i Danmark kender i dag landsbyen Thise og forbinder byen med økologi, bæredygtighed, entreprenante borgere, nærhed og fællesskab. Der er nærmest et symbiotisk forhold mellem landsby og mejeri.

Thise Mejeris nationale brand smitter af på lokalsamfundet med friskole, købmand, ride-skole og godt 1 km til fjorden med havn og færgerute til Himmerland.

De lokale foreninger og aktiviteter nyder godt af støtten fra mejeriet, og mejeriet nyder godt af nærmiljøet, landsbyen og dens brand på egen.

Thise-området er udpeget som et af Skive Kommunes landsbyområder, hvor der gøres en ekstra indsats for udvikling og projektfremmende tiltag, så landsbyen kan være rollemodel for andre landsbyers udviklingsprojekter. ▶

Græsmælk

Thise Græsmælk bygger på drømme og idéer om en helt ny måde at producere fødevarer på.

Tankegangen er, at køer, der producerer græsmælk, kun æder græsmarksprodukter og urter fra marken – alt det, som koens fordøjelsessystem i modsætning til menneskets er designet til at kunne fordøje.

Ingen majs, intet korn, ingen sojabønner eller andet, der kan indgå i den menneskelige ernæring, bliver brugt som føde til køerne.

Det passer perfekt ind i den aktuelle diskussion om bæredygtighed, hvor man på den måde kan frigøre vegetabiliske produkter til menneskelig ernæring.

Når man kun giver koen naturligt foder, sker der et fald i mælkeydelsen på 25-30 %. Til gengæld får mælken et relativt højt indhold

af de ernæringsmæssigt gode Omega 3-fedtsyrer og antioxidanter.

Hvor almindelig sødmælk har et fedtindhold på 3,5 %, indeholder græsmælken 4,2 % fedt. Thise har valgt at bevare mælkens mere naturlige og noget højere fedtindhold for på den måde at sikre, at den gode fedtsyresammensætning kommer direkte videre i kartonen – og til mælkedrikkerne.

Thise Græsmælk blev lanceret i 2017, men Torsten Wetches køer fra Hvanstrup i Himmerland kan slet ikke dække efterspørgslen.

I 2019 startede Thise-gård nummer 2 med at producere græsmælk og i år – i 2021, er den tredje gård gået i gang.

Thise Mejeri følger med en vis spænding, om forøgelsen er tilstrækkelig; ellers står yderligere fire Thise-

landmænd på spring til også at producere græsmælk.

Thise Mejeri og andels haverne var pionerer inden for økologisk dyrkning og mælkeproduktion. De dyrkningsformer, som de nu afprøver med græsmælk, kan igen blive et pionerprojekt for den omstilling, der skal til for at opnå en bæredygtig og grøn landbrugsproduktion.

Det er markedet og mælkedrikkerne, som afgør, om den nye og mere bæredygtige fødevareproduktion af græsmælk skal udbredes endnu mere.

Thise-landmændene er klar og vil rigtig gerne overgå til en anderledes og mere bæredygtig fødevareproduktion.

Når man kører ind i Thise, dukker det gamle andelsmejeri hurtigt op ud til vejen og repræsenterer historien med andelsbevægelsen, hvor lokale landmænd gik sammen om mejeri, slagteri, sparekasser, foderstoffer, forsikrings-selskaber, slagterier og energiforsyning. Det var fællesskaber, hvor den enkelte var repræsenteret efter hoved – ikke efter hoveder.

Tankegangen er bevaret i Thise Mejeri, ligesom en lille del af de gamle mejeribygninger stadig bliver brugt.

Her kombineres fortid og nutid. Bag den gamle hovedbygning er der opført helt nye produktionsbygninger med et modtageområde og en plads til indvejning. Produktionsanlægget

- Thise Mejeri Amba blev grundlagt i 1988.
- 72 andelshavere producerer mælk til mejeriet.
- Mejeriet er Danmarks næststørste mejeri.
- Thise Mejeri lancerer hvert år nye typer oste, ofte inspireret af tidligere tiders opskrifter.
- Mejeriets produkter kan købes i hele Danmark.
- Mejeriet eksporterer til Tyskland, Norge og USA.
- Græsmælk, hvor kørerne udelukkende går på græs eller får lokalt fremstillet foder fremstillet på græs, er Thise Mejeris sidst nye produkt.
- Den fandenivoldske pionérand fra 1988 er ikke forsvundet. Nytænkning og villighed til at gøre det, de andre ikke tør, er uændret, også for fremtiden.

Læs mere om Thise mejeri på
www.thise.dk

Thise Ostebutik

Mandag – Lukket

Tirsdag – fredag

10.00 – 17.00

Lørdag

8.30 – 12.00

SUNDSØREVEJ 62,
THISE, 7870 ROSLEV

kører med den nyeste teknologi, så nostalgi er på ingen måde fremherskende.

OSTEBUTIKKEN

I ostebutikken kan kunderne få rådgivning om smag, konsistens og ophav for de forskellige oste og øvrige mejeriprodukter. Før i tiden var der i enhver provinsby en osteforretning, fiskehandler, slagter og bager, ligesom der var et mejeriudsalg i oplandet. Den tradition er bevaret med osteforretningen i Thise, som er et helt nutidigt udsalg med lokale mejeriprodukter skabt på baggrund af mange års traditioner. Mange kunder lægger vejen forbi; det samme gør lokale borgere og turister på vej til fx enten Fur- eller Hvalpsund-færgen.

Med et stop i butikken får kunderne den helt særlige smagsoplevelse, som Thise Mejeri kan præstere. Hele mejeriets sortiment står i kølemontrenerne.

JEPPE AAKJÆR OG ØKOLOGERNE

Forfatteren, poeten og samfundsrevseren Jeppe Aakjær boede på Jenle, som ligger ca. 8 km i fugleflugtslinje fra Thise. Før han og hustruen Nanna flyttede på Jenle i 1906, boede Aakjær en årrække hos mejeristen, Esper Andersen, i Jebjerg.

Jeppe Aakjær engagerede sig i datidens debat. Som politisk agitator og følsom poet talte han for naturbevaring, dyrevelfærd og anstændige forhold for småkårsfolk, daglejere og tyende. Bølgerne i datidens diskussioner gik faktisk så højt, at nogle

gårdejere truede mejeristen i Jebjerg. Hvis han fortsat husede Aakjær, ville de boykotte ham og levere mælken til et andet mejeri.

Jeppe Aakjærs virke er en stor inspirationskilde for Thise Mejeri, som efter bedste evne forsøger at arbejde videre i hans ånd.

Der er lavet en samarbejdsaftale mellem Aakjærselskabet og Thise Mejeri, hvor mejeriet yder et økonomisk bidrag til Aakjærselskabets arbejde med at udbrede kendskabet til Aakjærs alsidige virke og store forfatterskab.

Til gengæld får Thise Mejeri i samarbejde med Aakjærselskabet mulighed for at anvende Aakjær-citater og referencer i forbindelse med udvikling og lancering af mejeriprodukter med et lokalt islæt. To Aakjær-oste, en grubelagret Danbo, nemlig Jens Langkniv og to varianter af Havredrik, har alle referencer til Aakjær.

Det er inden for samme grundholdning, at Thise Mejeri støtter Skivemødet med dets dagsorden om et Danmark i bedre balance, grøn omstilling og bæredygtighed.

Der kan trækkes en lige linje fra nutidens økologer tilbage til Aakjærs dagsorden for mere end 100 år siden med Jenlefesterne og hans poesi, som ikke kun handlede om naturens skønhed, men også rummede debatten om naturbevarelse og mere lighed.

Man kunne stille det spørgsmål, om ikke Nanna og Jeppe Aakjær ville have været økologer, hvis de havde levet i dag?

Svaret kender de på Thise Mejeri. ■

Line

fandt vejen hjem

27-årige Line Lund Andersen fra Silkeborg har overtaget den tidligere café Savillas på Lundø, og hun kan næsten ikke vente med at slå dørene op for sine gæster. Det ny sted får navnet Øhaven og er den foreløbige kulmination på en livslang drøm, som Line har holdt fast i trods et par bump på vejen.

”Lige der i lufrummet over Europa, på vej fra Danmark til Italien flytter elefanten sig fra mit bryst, og klumpen i halsen går i opløsning,” siger Line Lund Andersen. Det er i foråret 2020 en af de dage, hvor der er et hul til udrejse midt under den gryende coronapandemi, at hun er på vej til Emilia-Romagna for at lære mere om madkunst.

Vi sidder i den smukke stue oven over caféen. Luften dirrer på det nærmeste af intensitet, mens Line levende og begejstret fortæller om den proces, der har ført hende hertil. Armene gestikulerer, det lange, røde hår bruser om hovedet på hende, og hendes smil når helt op til de tindrende øjne. Hun lyser.

”Hvor heldig kan man være?” spørger hun gang på gang.

Det er svært at forstå, at det er den samme unge kvinde, der for knap to år siden sad på en kontorstol og helt havde mistet gnisten, så hun måtte søge ud i verden for at få tanket de mentale reserver op.

Alligevel fandt hun kræfterne til at handle. Og hun fandt tilbage til alt det, hun brænder for og har suget viden til sig om i årevis.

Få dage før flyveturen havde hun sagt sin lejlighed op, pakket sine ting og sendt en e-mail

til ejeren af Agriturismo Due Papaveri, danske Charlotte Tveen Hansen. Allerede dagen efter fik Line svar: ”Vi vil rigtig gerne byde dig velkommen her på Due Papaveri.” Det blev vendepunktet. Line kom tilbage til det, hun altid har villet, og som hun nu er i fuld gang med at føre ud i livet på Lundø.

DRØMMEN BLEV FØDT I SVERIGE

Lines mor er fra Sverige, og de mange bed & breakfast-steder langs de svenske landeveje satte noget i gang hos den unge Line. Sådan et sted ville hun også have.

Til sin konfirmation ønskede hun sig en bankkonto, så hun kunne spare op. Gavepengene kom ind på bogen, og det samme gjorde pengene, hun tjente ved at stryge skjorter for borgmesteren, arbejde på biblioteket og gå til håndte hos den lokale blomsterbinder. Hun fik 32 kr. i timen, fremgår det af bankbogen, som Line stadig har.

Og hun er mindst lige så ihærdig med at arbejde som med at spare penge sammen. Sideløbende med skole og uddannelse har hun hele tiden samlet brikker til sit livs puslespil, som hun beskriver det: Læring i forhold til sin passion for god mad, kaffe, vin og ikke mindst rollen som værtinde, og hun elsker det: Værtindeskabet. Line vender tilbage til begrebet igen og igen, og vi spørger, hvad der helt nøjagtig ligger i det. ▶

Line Lund Andersen har overtaget café Øhaven i hjertet af Lundø. Hun glæder sig til at skabe nyt liv og ultimative smagsoplevelser i den tidligere Café Savillas' lokale.

”Jeg ønsker at skabe de bedste rammer for mine gæster. Et sted, der ikke kun fokuserer på mad, men også på alle sanser – hele vejen rundt. På stemning og på at skabe de helt unikke rammer for den gode oplevelse, som man ikke lige glemmer, og som man rigtig godt kunne tænke sig at opleve igen. Alt: Lige fra det, du ser med øjet, til det du smager med munden og det, du føler. Til duften, til en gåtur i haven og til personen, der står lige foran dig og præsenterer det, du får, og svarer på spørgsmål og skaber historien.” Line bliver helt rørt.

”Jeg glæder mig sådan til at komme i gang, men jeg tager det også i mit eget tempo. Selvom jeg overhovedet ikke kan vente med at komme ud af sengen om morgenen. Jeg tror, de seneste to uger, siden jeg kom til Lundø, har været de bedste i mit liv. Jeg har slet ikke lyst til at tage herfra. Jeg bliver boende altid!”

LÆRING ER MEGET ANDET END AT GÅ I SKOLE

Ruths Hotel i Skagen og det daværende værtspar, Michel Michaud og hans kone, satte for alvor gang i Lines drømme. Det var sidemandsoplæring, og Line lagde ud med at skære brød, til hendes fingre blev flossede. Siden var hun med i mange processer på hotellet, fra brasserie til Gourmet. ”Kundekontakten var min foretrukne del af jobbet”, fortæller Line. ”Jeg havde stor lyst til at lære en masse om det hele og sugede til mig. Det var hard core, lange vag-

ter, men det var simpelthen så fantastisk. Jeg kunne slet ikke få nok. Det var det, der drev mig. Jeg interesserede mig for mad, vin og smukke omgivelser.”

Alligevel satte den 18-årige Line drømmen på standby i nogle år. Restaurationsbranchen var et usikkert sted, advarede mange.

NATURPIGEN

Line er vokset op i naturskønne omgivelser nær Gjern. Hun gik på Sorring Skole og senere på den Fri Hestehave Skole i Sjelle, hvorfra turen gik til Himmerlands Ungdomsskole og senere en HF-eksamen. Den lidt ordblinde Line blev kaldt ”hende naturpigen”, og hun troede ikke rigtigt, den boglige vej var noget for hende. Alligevel fik hendes kreativitet og glæde ved at skabe hende til at søge ind på designteknologuddannelsen på TEKO i Herning, hvor hun efterfølgende tog en bachelor i branding og marketing management.

Uddannelserne var spændende, og i Herning fandt Line ud af, at hun både kunne overvinde ordblindheden og mestre nye fag. Det krævede dobbelt op på læsning, men ordblindheden forsvandt, efterhånden som selvtilliden voksede. ”Jeg fik for første gang i mit liv gode karakterer hele vejen igennem og fandt ud af, at jeg faktisk var god til det, jeg interesserede mig for,” siger Line med et smil.

Der skal være noget for alle sanser i Øhaven, og Line hentede kæmpe inspiration til sine visioner under et halvt års studieophold i Italien.

FOTOS: FRA LINES PRIVATE ARKIV

Sideløbende med sin uddannelse arbejdede hun på Café Cobra på Jorn Museet i Silkeborg, som hun var med til at starte op sammen med Katrine Juul Schiøtz, der i dag er hendes rigtig gode veninde. "Det var som at finde tilbage til det, jeg elskede, frirummet. Der kom værtinderollen rigtigt i spil ligesom i Skagen. Økologien var i fokus. Vi arbejdede med kvalitetsråvarer og skabte poetisk madglæde. *Simple, but good.*"

Line var også ansat på et kafferisteri og en tapasbar. «Jeg arbejdede nærmest hele tiden, men jeg elskede det. Det var en periode med fart over feltet og masser af gode oplevelser.» Og helt karakteristisk for Line arbejdede hun sig op til en fremtrædende position begge steder, blandt andet som personalechef, overtjener og som assistent for kokken i køkkenet.

FRA BYEN TIL LANDET

"Og hvad skete der så?" spørger Line retorisk sig selv. "Jo, da jeg var dimitteret, og mange andre tog et sabbatår, besluttede jeg at give den max gas på både Café Cobra og i kafferisteriet". Den unge kvinde var efterhånden blevet 25 år, og nu søgte hun sit første "rigtige" job i den socialøkonomiske virksomhed Code of Care. Der var mange ansøgere, men Line fik jobbet og gik glad i gang. 25 timer om ugen på en kontorstol. Samtidig fastholdt hun de to andre jobs "og blev voksen meget hurtigt", som hun selv udtrykker det.

Hun arbejdede for Code of Care i knap et år, og selvom hun undervejs fik sagt fra i forhold til kafferisteriet og Museum Jorn, fungerede det bare ikke. "Man behøver ikke at passe ind under karrierehatten og følge normen", mener Line, "for selvom du er god til noget, er det ikke sikkert, det er det, du drømmer om."

Erkendelsen slog ned i hende som et lyn. Hun skulle ikke sidde foran en computer. Tiden, inden den følelse ramte hende, havde været hård til trods for alle de gode relationer. Lines ansigt lyser op. Det er vigtigt for hende at understrege, at hun havde gode venner, en dejlig familie og et godt netværk. Men hun var ikke glad. Lige pludselig havde hun ikke lyst til at stå ud af sengen om morgenen og kunne slet ikke kende sig selv i spejlet. Hun skræbde bunden og mistede modet.

En del af den manglende glæde hang sammen med, at livet i byen slet ikke var Line. Vennerne ville alle mod byen, men hun trivedes ikke med det. Hun sad i sin taglejlighed i Silkeborg centrum og havde til sidst ikke lyst til at gå uden for en dør. "Der er ikke mange på min alder, som har det sådan, men jeg vil aldrig ind til byen igen. Kombinationen af karrierepres og bylarm var en kæmpe energisluger for mig."

FINDER MENINGEN

Hendes nærmeste prikkede hende på skulderen og rådede hende til at finde på noget andet. ►

”Men hvad kan og vil jeg så?“, tænkte Line. ”Drømmen var jo fortsat at få mit eget sted”. Vi er ikke i tvivl, for hele rummet dirrer af glæde. ”Fortsatte du med at spare penge op?” vil vi vide. Og selvfølgelig gjorde hun det, men efter købet af caféen er kontoen tømt.

Og så er vi tilbage i luftrummet over Europa på vej mod et sted i Italien, hvor Lines gode veninde havde været på madkursus. ”Hvis I har set filmene ”Madklubben” og ”Et hus i Toscana”, ved I nøjagtig, hvad jeg taler om”, forklarer Line med et smil.

Nu var hun FRI, havde ryddet ud i sit liv på alle fronter; de tunge, trælse sten var smidt i havet fra flyveren. Hun havde ingen idé om, hvad hun begav sig ud i, men fornemmelsen var god, stedet så fantastisk ud, værterne virkede dejlige, og der var mad, natur og ny læring.

Vi mærker endnu en gang taknemmeligheden stråle ud af den unge kvinde. ”Det var virkelig en life saver for mig, en kæmpe inspiration og den vildeste oplevelse.»

Italien ...

Agriturismo Due Papaveri er et lille sted, der dyrker konceptet fra jord til bord og laver skøn italiensk husmandskost. Luksus for sjælen, et hyggeligt gastro-resort med gourmetmad og lokale produkter, der primært kommer fra egen have. Stifteren, Charlotte Tveen Hansen, er som sagt dansker og gift med Luca. ”Jeg

følte mig som en del af deres familie til sidst, og det fik mig til at blive i næsten et halvt år”, fortæller Line.

Det hårde arbejde krævede sin kvinde, og Line satte omtrent et halvt kilo havregrød til livs hver morgen for at holde kadencen. Efter at have luftet familiens hunde knoklede hun med olivenplukning, havearbejde, dyrkning af afgrøder og klargøring af værelser, så gæsterne kunne få den allerbedste oplevelse.

Midt på dagen var der siesta, hvor hun nød de naturskønne omgivelser, læste eller tegnede, før det atter gik løs med at lave mad med Charlotte og Luca i køkkenet, skabe stemning, servere og tale med gæsterne. Dagen sluttede kl. 22, hvor Line satte sig på terrassen og nød synet af de lysende ildfluer i fulde drag.

Den unge kvinde oplærte de nye, der kom til, og hun sugede til sig på ture, der handlede om balsamico, parmesanost, oliven, vin og meget andet. Line endte med at hjælpe Charlotte på hendes madkurser og havde nu en større rolle i køkkenet og ude blandt gæsterne, ligesom hun passede stedet i to uger, mens Charlotte og Luca var væk.

”DET ER DET HER, JEG SKAL!”

Hun var efterhånden helt sikker. ”Det er det her, jeg skal”, tænkte hun, og Charlotte støttede hende i drømmen og delte glad og gerne

Lundø natur, atmosfære,
nærhed og fællesskab
bjergtager Line.

FOTO: MIKE HECCHI

Fra smil til smil.
Fra Savilla til Øhaven.
Tidligere ejer af stedet Sanne Villadsen
og ny ejer Line Lund Andersen, har
meget til fælles. Så meget at Sanne
omtaler Line som "min pige".

ud af sine erfaringer. Hun er selv en power woman, der startede sit italienske sted op alene i en tidlig alder.

"Du kan godt," sagde Charlotte, og Line bliver et kort øjeblik eftertænksom og siger så med fast stemme: «Ja, jeg kan også». Det var et kæmpe skridt.

DET ER DÉT

Selvom Charlotte og Luca gerne ville have Line til at blive, ringede hun hjem til familien efter halvdelen af sit forløb. "Nu ved jeg, hvad jeg vil, jeg har fået det bekræftet igen og igen. Hold øjne og ører åbne, kig alle steder, nu går jeg *all in*. Det må gerne være ved Limfjorden, et forholdsvist stort sted, og der skal være natur, natur, natur." To dage efter ringede hendes forældre. "Vi har det", sagde de.

Line husker stadig den kildrende fornemmelse i maven og alle kuldegysninger, da de sendte billeder. Hun var solgt med det samme. "Det er det!" sagde hun, og så gik turen hjem til Danmark igen. "Da jeg kom ind ad døren hernede, var det kærlighed ved første blik. Det var bare alting, noget for alle sanser. Her var de rigtige rammer for min iværksætterdrøm," siger hun.

Og selvom vejen har været med bump, kan det hele bruges i puslespillet. "Jeg har tilbragt alle de foregående år med at finde brikkerne: Erfaring, uddannelser, den læring, jeg har fået, de mennesker, jeg har mødt, og Italien, som blev den store viljemæssige kickstarter for mig. Alt det er hatten under værtinderollen, og det skal jeg bygge videre på nu, skabe flere brikker til puslespillet." Line lyser af glæde.

MØDET MED LUNDØ

"Jeg er så overvældet og dybt taknemmelig over imødekommenheden og den modtagelse, jeg har fået", siger Line. "Det er noget ganske særligt, og det bekræfter mig også i, at valget er det rigtige. Mit liv har været lidt af en kamp ind

imellem, og jeg har nogle gange spekuleret på, om jeg nogensinde kunne blive lykkelig. Svaret er, at ja, det kan jeg, hvis jeg gør det, jeg selv gerne vil. Det er, som om der er et højere formål med det her, og jeg glæder mig så meget til at yde mit bidrag til lokalsamfundet", forklarer den unge iværksætter.

Foreløbig har Line været ude for at finde mulige lokale råvareproducenter, som kan være med til at skabe en optimal, symbiotisk effekt, hvor alle kan hjælpe hinanden. Maden bliver enkel, men god, og den skal præsenteres på en måde, så der er kærlighed i hver servering. Det med åbningsdatoen er ikke fastlagt endnu, for Line vil give sig tid til at finde den helt rigtige tilgang.

KUNSTNERISK OG MUSIKALSK

Ud over sin passion for mad har iværksætteren også en kunstnerisk side. Hun tegner og maler en del selv og dyrker musikken. "Jeg spiller halvt på mange instrumenter, men ikke helt på nogen," forklarer hun grinende. Line drømmer også om at være vært for musikarrangementer, og hun har et godt netværk at trække på. "Allerede til åbningsfesten håber jeg, der bliver cubansk musik, så der kommer lidt rytm til Lundø." Og hun kunne rigtig godt tænke sig at lave temaaftener, fællesspisning, pastakurser, romsmagning, ølsmagning, strikkeklub, mindfulness og yoga. Der er vist noget, der hedder gin and yoga," siger Line og ler. "Det vigtigste for mig er, at mit sted skal være en oase, som indbyder til afslapning og nydelse, hvor alle er velkomne. ■

RAKLA

VIN, GARN, STRIK & GALLERI

KUNST OG KUNSTHÅNDVÆRK
GARN OG UNIKASTRIK
VIN AF EGEN IMPORT

– alt i højeste kvalitet

Altid kaffe og the når der er udstilling i galleriet

3 separatudstillinger i sommerhalvåret

Åben april-juni: To.-sø. kl. 11-17

Åben juli: Ti.-sø. kl. 11-17

Åben aug.-okt.: To.-sø. kl. 11-17

Samt når flaget er ude – Åbner gerne efter aftale

Stisagervej 31 · 7884 Fur · Tlf: 2122 2054 / 2714 0032 · rakla@mail.dk · www.rakla.dk

Karolines Hus galleriet på Fur

Udstillinger med primært naturalistisk kunst

Vi har skiftende udstillinger med mange
forskellige kunstnere hele året rundt

VI GIVER DIG KUNST PÅ FUR

Madsbadvej 40
7884 Fur
Tlf.: +45 6137 7562
karoline@energimail.dk
www.karolineshus.dk

Galleri Jettestuen og Besøgshave

Billeder af Jette Heme, Alek Krylow
altid 2-3 gæsteudstillere

Åben Tirs. - Søn. kl. 13-17

Påske til efterårsferie
hvert år - nyt tema

GPS: Nørre Debel 6, 7884 Fur
Tel. 50816908 www.akvarel.dk

Galleri Jettestuen,
parkering og indgang fra Nr. Debel

Ny tandprotese eller implantat?

Du kan stole på os.
Vi kan vores fag, så du
stolt og glad kan vise
smilet frem.

På vores klinik
udfører vi alle former
for tandbehandling til
konkurrencedygtige
priser.

Skive

Tværgade 4,
7800 Skive
Tlf: 97 52 00 55

Roslev

Helsevænget 4,
7870 Roslev
Tlf: 97 57 16 16

Karup

Bredgade 9,
7470 Viborg
Tlf: 97 10 10 97

Smil med
ØSTERGAARD
www.smilmedos.dk

SPAREKASSEN VEN

Professionel rådgivning

Det store laksefarvede hus i Frederiksgade i Skive ligger, hvor det altid har ligget, og indvendigt er meget, som det plejer. Telefonerne ringer, medarbejderne tager imod kunderne, og der er frisk kaffe på kanden i kantinen. På facaden er der dog kommet nye skilte op. Sparekassen Vendsyssel står der nu, efter at sparekassen sidste år fusionerede med Salling Bank.

LANDETS STØRSTE SPAREKASSE

Sparekassen Vendsyssel er i dag Danmarks største sparekasse målt på indtjening, antal garantanter og garantkapital. Begyndelsen var dog mere ydmyg. Sparekassen har rødder i Vrå, en mindre by mellem Brønderslev og Hjørring i Nordjylland. Her blev Vrå Sparekasse stiftet i 1871, da jernbanen kom til byen, og såvel by som sparekasse kan altså i år fejre sit 150-års jubilæum. I 2001 fandt den første fusion sted mellem Vrå Sparekasse og Jelstrup-Lyngby Sparekasse, og dermed blev Sparekassen Vendsyssel født - stadig med hovedkvarter i Vrå. Siden er der gennemført ti fusioner med andre mindre pengeinstitutter, ligesom sparekassen også har åbnet helt nye afdelinger i en række byer.

DANMARKSMESTER I FUSIONER

I Sparekassen Vendsyssel er man – hvis man selv skal sige det – danmarksmestre i fusioner. Sparekassens opskrift på en vellykket fusion er at værne om det lokale præg, men samtidig sikre implementering af gode systemer og procedurer.

Anders H. Jensen, der er regionsdirektør for sparekassens Region Skive, fortæller: "Vi vil have en størrelse, som gør, at vi altid kan tilbyde vores kunder en optimal løsning på deres samlede finansielle behov, herunder også konkurrencedygtige løsninger og produkter inden for realkredit, forsikring, pension og investering. Men vi vil ikke være større, end at vi kan opretholde kendskabet til vores lokalområde og dermed den lokale forankring." ▶

ng og lokal forankring

KOMPETENT RÅDGIVNING TÆT PÅ KUNDERNE

Det, der kendetegner Sparekassen Vendsyssel, er en kombination af den personlige service og rådgivning i de lokale afdelinger med et stærkt og professionelt bagland i sparekassens centrale funktioner. De enkelte filialer kan trække på viden om forskellige finansielle områder fra sparekassens kompetencecentre, så de kan give deres kunder den bedst mulige rådgivning. Kompetencecentrene er placeret ude i sparekassens ni regioner, så specialisterne kommer tættere på rådgivere og kunder. Det sikrer rådgivning af høj kvalitet, samtidig med at det er en klar fordel, at specialisterne har personligt kendskab til lokalområdet.

I Frederiksgade i Skive er der således et kompetencecenter med ekspertise inden for formue, forsikring, bolig og pension, ligesom der også fortsat er et finanscenter i Skive. Sparekassens tidligere afdeling i Torvegade i Skive er omdannet til et stort erhvervscenter, mens privatrådgiverne er blevet samlet i Frederiksgade i Salling Banks tidligere hovedkontor. Sparekassen har efter fusionen prioriteret at

fastholde de stærke kompetencer og de dygtige medarbejdere fra Salling Bank. Der er altså ingen arbejdspladser forsvundet i forbindelse med fusionen.

NYT LOGO – SAMME RÅDGIVER

Som kunde har man måske bemærket de nye skilte og logoer, og ens rådgiver har fået ny mailadresse. Grundlæggende vil det meste dog være det samme. Langt de fleste kunder vil fortsat have samme rådgiver – rådgiveren har bare nu et større og stærkere netværk i ryggen. Uanset om man har været kunde i det tidligere Salling Bank eller i Sparekassen Vendsyssels oprindelige afdelinger i Salling, vil det stadig være de samme kendte ansigter, man møder.

Der er dybtliggende årsager til fusionerne. Erfaringerne fra finanskrisen i 2008 har blandt andet medført øgede kapitalkrav. Kapitalmarkedernes udvikling og internationalisering kræver mere kontrol, blandt andet for at undgå hvidvask. Der er også skrappe regler, øgede rapporteringskrav og mere digitalisering. Det er forhold, som stiller stigende krav til pengeinstitutterne, deres organisation, økonomi, uddannelse og rådgivning af kunder – krav, som det er svært at leve op til som et lille, lokalt pengeinstitut.

Helle Glintborg fra Rødding har som finansiel medarbejder og kunderådgiver gennem mere end 25 år deltaget i flere fusioner. Fusionerne tegner et godt billede af forandringerne i hele den finansielle sektor, hvor tendensen klart går i retning af færre, men større pengeinstitutter. Helle fortæller, at for hende har det væsentlige ▶

Anders H. Jensen,
regionsdirektør

Helle Glintborg,
kunderådgiver

Gitte Grøndal Pedersen

Helle Dalgaard og Lisbeth Mark

SPAREKASSEN VENDSYSSELS VEJ TIL AT BLIVE LANDETS STØRSTE SPAREKASSE

Sparekassen Vendsyssel har ca. 700 medarbejdere og 34 filialer fordelt i Nordjylland, Midtjylland og København. Sparekassen Vendsyssel er en garantsparekasse og er Danmarks største sparekasse - målt på primær indtjening, garantkapital og antal garantanter.

- 1871 Stiftelse af Sparekassen for Vrå og Em sogne
- 2001 Stiftelse af Sparekassen Vendsyssel som en fusion mellem Vrå Sparekasse og Jelstrup Lyngby Sparekasse
- 2004 Åbning af ny afdeling i Skagen
- 2005 Fusion med Hellevad-Ørum Sparekasse i Klokkeholm
- 2006 Fusion med Brovst Sparekasse og Jerslev Sparekasse
- 2007 Åbning af ny afdeling København.
- 2008 Overtagelse af Sparbanks afdeling i Frederikshavn
Sammenlægning med Ulsted Sparekasse
Åbning af ny afdeling i Sindal
- 2009 Overtagelse af fire afdelinger fra EBH Bank
- 2012 Fusion med Sparekassen Limfjorden og Sparekassen Hvetbo
- 2015 Fusion med Hals Sparekasse
- 2016 Overtagelse af Den Jyske Sparekasses afdelinger i Lem, Skive, Vinderup og Aalborg
Åbning af ny afdeling på Rådhuspladsen i København
- 2018 Overtagelse af Østjyds Bank
Åbning af ny afdeling i Tårs
- 2019 Fusion med Dronninglund Sparekasse
- 2020 Fusion med Salling Bank
Åbning af ny afdeling i Aalborg Syd
- 2021 Åbning af ny afdeling i Aalborg Øst

FOTO: JAN SAND

og bærende element gennem processen været at fastholde den personlige kundekontakt og lokalkendskabet. Hun kender fortsat sine kunder, både dem hun i sin tid begyndte at betjene for mere end 25 år siden og deres børn, der efterhånden er blevet voksne. Og så er det ikke så vigtigt, hvordan logoet på sparekassens facade ser ud.

SPAREKASSEN VENDSYSSEL PÅ SPILLERTRØJEN

Ligesom skiltet på facaden i Frederiksgade er nyt, står der nu Sparekassen Vendsyssel på maven af både små og store atleter hos mange af egnens foreninger.

På Sparekassen Vendsyssels hjemmeside præsenterer man sig selv som en stærk, lokal garant sparekasse, hvis fornemste mål er at styrke sine kunder og lokalområdet. For at opfylde det mål indgår sparekassen blandt andet sponsorater med lokale foreninger, lige fra borgerforeninger til mindre idrætsforeninger og større klubber.

Udover sponsoraterne har Sparekassen Vendsyssel en række velgørende fonde, der er opstået i forbindelse med fusionerne. Fondene yder støtte til almennyttige og velgørende formål i hele sparekassens område. I 2020 udbetalte fondene tilsammen ca. 15 mio. kr. til gode formål, herunder 250.000 kr. til Knæk Cancer-indsamlingen.

EN DEMOKRATISK STRUKTUR

Der har eksisteret sparekasser i Danmark i mere end 200 år. Formålet med de første sparekasser var både at give småsparerne mulighed for sikker opsparing og at stille kapital til rådighed for investeringer i de stadigt større landbrug. Forbilledet var andelsbevægelsen med et almennyttigt øjemed, en demokratisk struktur og muligheden for at beholde eventuelle overskud.

Forskellen på sparekasser og banker er, at banker ejes af aktionærerne, som hovedsageligt investerer for at få et afkast. Sparekasser har ingen ejere, men indskydere af kapital, de såkaldte garanter, som får deres indskud – dvs. garantkapital – forrentet til en god rente. Et særkende for sparekasser er, at de kanaliserer overskud tilbage til lokalsamfundet i form af tilskud til bl.a. almennyttige formål, aktiviteter og projekter, hvilket er muligt, netop fordi man ikke har aktionærer, der forventer at få udbetalt udbytte.

Sparekassens øverste organ er repræsentantskabet, der er valgt blandt garanterne. Dermed er sparekassen under demokratisk kontrol af garanterne.

FOKUS PÅ FREMTIDEN

"Sparekassen Vendsyssel har en lang og stolt historie, men vi synes nu, det er fremtiden, der er det vigtigste," fortæller Anders H. Jensen. "Sparekassen er godt rustet til både nuværende og kommende udfordringer. Det skyldes til dels fusionerne, men også at sparekassemodellen, hvor vores kunder og garanter støtter op om sparekassen, og vi via fonde og sponsorater støtter op om lokalsamfundene, har vist sig at være langtidsholdbar."

Det nye skilt på facaden i Frederiksgade er kommet for at blive. ■

skulptur - grafik - maleri - foto

Poul E. Nielsen

www.artcoregallery.dk
 poul@artcoregallery.dk
 29891694

kernekommunikator
 MARKEDSFØRING & KOMMUNIKATION v/ IDA BREGNHØJ

FÅ ABONNEMENT PÅ DIN MARKEDSFØRING

Effektiv markedsføring kræver indsigt, planlægning og tid. Med et abonnement, får du hjælp til at gøre din virksomhed mere synlig, inden for dit budget og uden binding. Læs mere på www.kernekommunikator.dk, eller få en uforpligtende snak om dine muligheder på +45 26 86 47 75.

.....
 RÅDGIVNING
 MÅLSÆTNING
 STRATEGI

.....
 ARTIKLER
 NYHEDSBREVE
 KORREKTUR

.....
 VISUEL IDENTITET
 TRYKSAGER
 LOGO

.....
 HJEMMESIDER
 SEO-OPTIMERING
 TRAFIKANALYSE

.....
 SOME-CONTENT
 ANNONCERING
 AUTOMATION

Vi finder inspiration i kunsten, kulturen og naturen

AF METTE DYRBERG, MUSEUMSINSPEKTØR FOR KUNST, MUSEUM SALLING

Er du klar over, hvor svært det er at få en frø til at sidde model? Vidste du, at en særlig brun farve kaldes isbjørnesnudefarve? Og har du tænkt over, hvordan tingene snakker sammen i udstillingen på museet?

Da Skive Museum i 2018 genåbnede efter renovering, blev der i den nye tilbygning plads til et formidlingslokale, som nu bliver brugt til mange forskellige ting: Foredrag, møder, madpakkerum, undervisning – og billedskole. Den sidste finder sted om tirsdagen, altså når der ikke er coronaaflyst. Et hold for børn om eftermiddagen og for voksne om aftenen.

Vi har ikke et rigtigt billedskolelokale, så vi prøver os frem. Hvad kan vi lave med de fysiske rammer og de ressourcer, som vi har pt.? Vi trækker på vores erfaringer fra mange års

sommerkunstskole og fra det tidligere Skive Kunstmuseums billedskoleaktiviteter i den gamle museumskælder. Og vi har gjort os mange tanker om, hvordan vi fremadrettet kan videreudvikle konceptet.

Underviserne på billedskolen er billedkunstnere eller billedkunstlærere. Museets faginspektører kan inddrages, hvor det er relevant, og bidrage med viden og fortælling og inspiration til billedskolens arbejde. Da Skive Museum er en del af Museum Salling, kan vi trække på eksperter inden for mange fagligheder.

NATUREN LIGE UDEN FOR DØREN

Hvorfor er billedskole på museet en god ide? Først og fremmest, fordi her er fyldt med kilder til inspiration. Museets udstillinger af kunst og kultur og skiftende særudstillinger

Børn og unge bruger naturen som inspiration og motiv

med forskellige temaer. Byarkivet er fyldt med sjove, lokale historier og fine, gamle fotos, og arkæologerne har gang i bålhytten bag museet. Hertil kommer, at Skive Museum ligger perfekt midt i byparken, med Krabbesholm skov som nærmeste nabo og i gåafstand til fjorden og havnemiljøet.

Jo, her er masser af inspiration at hente både inde og ude, og kigger vi rundt i kommunen, er der endvidere et stort potentiale i at udvide med billedskoleaktiviteter flere steder rundt omkring i kommunen. For eksempel vil det være oplagt at sætte trumf på Skive Kommunes brand, RENT LIV ved at kombinere kunst og natur i kreative projekter, som foregår ude i naturen. Det kan for eksempel være *land art*, skitsetegning eller fotoprojekter. Også her vil Museum Salling kunne bidrage med både gode ideer, ekspertviden og lokaliteter. Vi har jo allerede Vandkantskolen i Glyngøre, som er populær og bruges af mange skoleklasser.

WUNDERKAMMER-FORTÆLLINGER

Skive Museums Wunderkammer er en rig kilde til inspiration, både for skoleklasser, for museets almindelige gæster og for deltagerne i billedskolen. Her blandes kunst og kultur på kryds og tværs. Malerier, fossiler, gamle klædedragter, udstoppede dyr, en dødsmaske, en gyangehest, dele af et moselig, våben fra oldti-

den, geværer fra 1864 og skulpturer af kunstnere som Erik Heide, Kurt Trampedach og Robert Jacobsen.

I Wunderkammer er der en dæmpet belysning, og der er sat spot på udvalgte genstande. Det giver en ganske særlig stemning. Når man træder ind i lokalet, stopper man op, trækker vejret lidt dybere – og giver sig tid til at se godt efter. Måske bliver man i tvivl om, hvorvidt det, man står og kigger på, er et kunstværk eller en kulturhistorisk genstand. Og det er jo netop meningen med et Wunderkammer – at man skal undre sig.

Wunderkammer er en permanent udstilling, hvor museet har mulighed for at vise særlige genstande fra samlingerne, som måske ikke passer ind i de andre udstillinger. Men fra tid til anden sker der ændringer, og hver gang noget skiftes ud, opstår der nye, spændende dialoger og fortællinger.

EMILIES SKITSEBOG FRA 1895

Et andet eksempel på, hvordan museets samlinger kan bruges som inspirationskilde, er, når vi introducerer klassisk skitsetegning for børnene. Det gør vi hvert år på Sommerkunstskolen. Den første dag får alle børnene deres egen skitsebog – og så er det, at vi henter kunstneren Emilie Demant Hatts gamle skitsebog fra 1895 frem fra magasinet. ▶

Skive Museums Wunderkammer er en rig kilde til inspiration.

Vi studerer, hvordan Emilie har brugt sin skitsebog, hun har tegnet det samme motiv igen og igen og skrevet små notater ved tegningerne. Iført hvide handsker bladrer jeg forsigtigt i det gamle, skrøbelige hæfte og fortæller om den unge pige, der voksede op i landsbyen, Selde og drømte om at blive kunstner.

Dengang havde kvinder ikke adgang til Kunstakademiet, men det lykkedes for Emilie at blive optaget på det knap så fine Kunstakademiets Kunstscole for Kvinder. Her udviklede hun sig i løbet af første halvdel af 1900-tallet fra at male "gammeldags naturalistisk" til at blive en af landets stærke kvindelige ekspressionister.

Børnene elsker historien om Emilie. Og de elsker hendes gamle skitsebog, og nu har de jo selv fået en skitsebog næsten lige til, og den skal i hvert fald med på sommerferie, siger de. Pludselig hænger tingene sammen.

FARVER OG FARVEPALETTER

Det er godt at vide noget om, hvordan farver fungerer. Det arbejder vi også med i billed-

skolen. For eksempel er der kolde og varme farver, nære og fjerne; aktive farver, der trænger sig på – og passive farver, der træder i baggrunden. Det kan vi studere i de malerier, der hænger på væggene.

Også i Wunderkammeret er farverne afstemt. For eksempel har afdelingen med "dyr" nogle dybe, brunlige nuancer tilsat lidt blå og rød. Den elskede isbjørn, der har boet på museet siden indvielsen i 1942, står nu der i selskab med andre dyr, knogler, skulpturer og malerier, dramatisk belyst. Ser man godt efter, opdager man, at en isbjørn slet ikke er hvid, men indeholder en flot, harmonisk palet af mange farver. På snuden er pelsen slidt af, så her finder vi en helt særlig farve; børnene kalder den isbjørnesnudefarve!

Vi kan også studere farver uden for museet, i naturen, i bybilledet osv. Naturens farver skifter med årstiderne, og naturens materialer kan bruges til at bygge og "male" med. At tegne i naturen er en god øvelse, som hjælper os med at fokusere, fordybe os i detaljer – og SE.

Solsikkens forunderlige blomsterstand,
hvor frøene følger Fibonacci's talrække.

SOMMERKUNSTSKOLEN VARER EN HEL UGE

Hvert år inviterer vi børn i alderen 9-14 år på en uges sommerkunstskole i sommerferien. Det har vi gjort lige siden år 2000, hvor Skive Kunstmuseum viste udstillingen "Koen som kunst", og vi fik ideen

at invitere børn til en uges kursus med titlen "Heste, grise, køer og får". Det blev en succes.

Hele idéen med sommerkunstskolen er at kombinere teori og praksis. Børnene skal først og fremmest udtrykke sig kreativt og udvikle deres eget personlige billedsprog. Men de skal også lære noget om kunst og kunsthistorie, farver og komposition og lære noget om museer og samlinger. Vi inviterer dem ind bag kulisserne. Efter en uge føler de sig næsten helt hjemme på museet. Med stor fornøjelse oplever vi hvert år i forbindelse med den afsluttende saftevandsfernisering, at børnene viser deres forældre og bedsteforældre rundt på museet og begejstret fortæller om, hvad de har lært og oplevet i ugens løb.

HVAD SÅ I FREMTIDEN?

Vi har planer om at udvikle Skive Museums billedskole med udgangspunkt i de potentialer, som vi synes er værd at bygge videre på: Vores erfaringer fra tidligere billedskole- og sommerkunstskolevirksomhed, museets beliggenhed i midtbyen og samtidig tæt på naturen,

den professionelle kunst på museets vægge og muligheden for at trække på Museum Sallings mange andre fagligheder. Vi har idéer til aktiviteter ude i kommunen, hvor det giver mening – fx i vandkanten, på middelalderborgen og i landsbyerne.

Vi skal i gang med et projekt, som har arbejdstitlen "Kunst- og kulturlaboratorium". Det har et fireårigt perspektiv og indebærer et samarbejde med de andre kommuner i Kulturregionen.

Projektet er støttet af Kultursamarbejdet i Midt og Vestjylland, Kulturministeriet og Skive Kommune. Foruden billedskole vil der være mulighed for at arrangere workshops med kunstnere, aktiviteter for børnefamilier, studiekredse og kunsthistorie for voksne. Idéer er der nok af – kun praktiske forhold, økonomi og ressourcer kan sætte grænser.

VIGTIGT MED FORDYBELSE

RENT LIV og FN's 17 verdensmål vil danne baggrund for den spændende udvikling, vi er på vej ind i. Vi lever i en tid, hvor det er nødvendigt at have fokus på den måde, vi indretter vores samfund på, ikke mindst af hensyn til de kommende generationer. Det er nødvendigt, at vi beskæftiger os med noget, der kan få os til at stoppe op, fordybe os, reflektere og diskutere med hinanden. Og det er lige netop her, kunsten og kulturen kommer ind i billedet og kan være med til at gøre en forskel! ■

TOLDSTIEN
SKIVE

—
1700-1850

150 ÅRS SKIVE-HISTORIE PÅ 700 METER

AF KULTURMEDARBEJDER MICHELLE SKOV OG
UDVIKLINGSKONSULENT TONIE HOLMBERG
KRISTENSEN, SKIVE KOMMUNE

Kender du Toldstien? En lidt glemt og skummel sti på tværs af det indre Skive – men nu har den fået nyt liv: Velkommen til en verden af byfogeder, posekiggere, smuglere og andet godtfolk!

Historien om Toldstien begynder i 1707. Dengang boede der kun 500 mennesker i Skive (mod 20.000 i dag), og hvis du gik en tur gennem Nørregade og Adelgade, kunne du næppe genkende byen. Stanken var ulidelig. Affaldet hobede sig op, folk tømte deres toiletter og natpotter direkte ud i gaderne, og rotterne pillede rundt i skarnet og spredte sygdomme. På alle tider af døgnet væltede hårdtrøvede og berusede skibonitter rundt - bevæbnet med brændevin og løse næver.

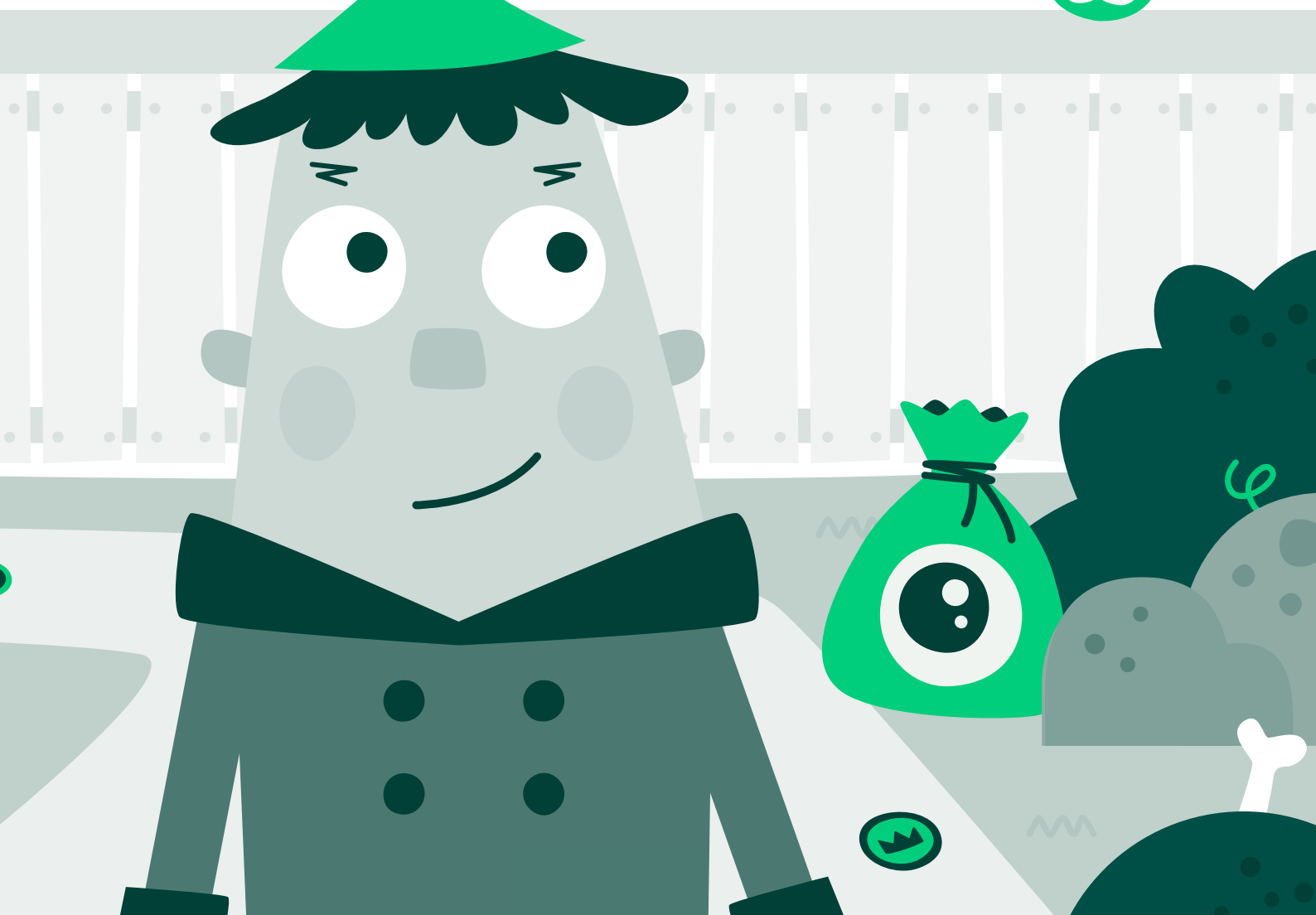
Nej, 1700-tallets Skive var ikke ligefrem idyllisk. Det var nu ikke, fordi skibonitterne var en flok særligt fattige, snavsede rodehoveder. Hele landet var på fallittens rand, og alt var kaos. Kongen havde udmattet Danmark med langtrukne krige mod svenskerne. På Skiveegnen var det ellers så succesfulde sildefiskeri i Limfjorden gået voldsomt ned ad bakke, og

skibonitterne lå i hård konkurrence med købmændene fra Aalborg i handlen med brændevin, øl, klæder og andet håndværk.

Som om disse elendigheder ikke var nok, var enevælden blevet indført med et statskup i 1660, og kongen havde nu magt til at udstede love og opkræve skat, som han ville – og det gjorde han. Han befalede, at landets 67 købstæder skulle indhegnes med høje plankeværk, og at de handlende skulle betale afgifter på varer som brændevin, øl, tobak, korn, kød og klæder.

Det blev begyndelsen på Toldstien – Skives Berlinmur. Det 2,5 meter høje plankeværk stod færdigt i 1707, og ville Sallings bønder ind til Skive, måtte de nu gå gennem én af de tre byporte ved Vesterbom, Nørreport og Østerport. Her blev de modtaget af byens toldere, ▶

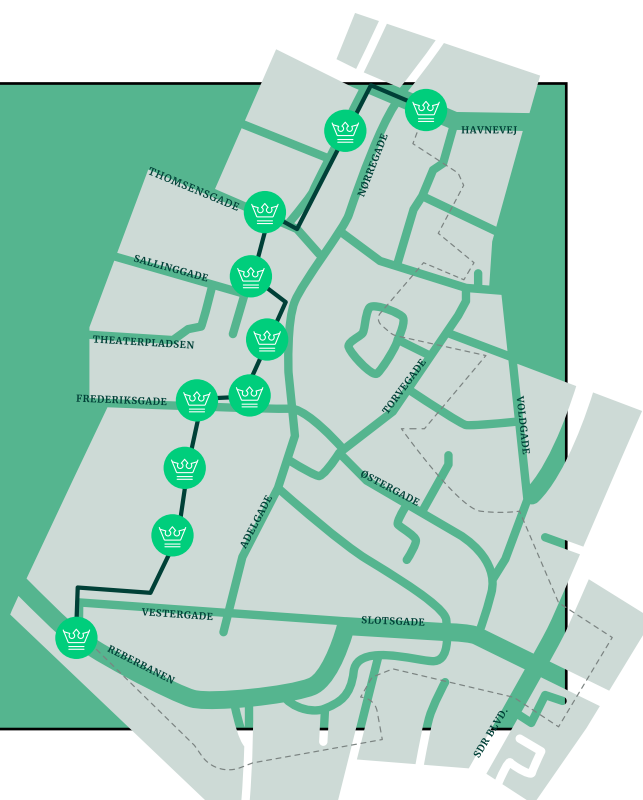
VIL DU VIDE MERE OM TOLDSTIEN?

Du kan hente hæftet om Toldstien på Skive Bibliotek eller i en af de butikker i bykernen, som reklamerer for Den Store Møntjagt.

I hæftet er blandt andet nogle af Toldstiens "røverhistorier", sammen med bykernens historiske baggrund og gamle fotos fra Skive by.

TOLDSTIEN.DK

På www.toldstien.dk finder du en masse spændende og tankevækkende historier, som knytter sig til Toldstien - i både tekst og lyd.

som opkrævede afgift af de medbragte varer. Samtidig gik tolderne vagt langs plankeværket for at gribe smuglere på fersk gerning. Efterhånden trådte de en sti, Toldstien.

1700-TALLETS PARKERINGSVAGTER

De emsige toldere havde et ry som nutidens parkeringsvagter: mildt sagt upopulære. Bønderne kaldte tolderne "posekiggere", fordi de kontrollerede de poser og sække, byens indrejsende havde med, og bønderne gjorde mange krumspring for at slippe for afgiften. Nogle solgte deres varer uden for byporten (hvilket var strengt forbudt). Andre bestak tolderne med brændevin eller smuglede varerne ind i byen (hvilket naturligvis også var strengt forbudt).

Nogle af røverhistorierne om bøndernes anstrengelser for at snyde tolderne er ikke glemt. Blandt andet klædte en gårdejer fra Vestsalling et slaget svin i rejsekappe, hue og tørklæde og anbragte kadaveret i en doktorstol i sin vogn. Ved byporten forklarede han tolderen, at passageren var sognets præst, som var syg og måtte til doktoren. Tolderen lettede på hatten og hilste på præsten – og lod gårdejeren fortsætte ind i byen.

DA PLANKEVÆRKET FALDT

Efter næsten 200 års enevælde underskrev Frederik den 7. Danmarks første grundlov i 1849. Det var dødsstødet for den upopulære told, konsumtionsskatten – og for plankeværket langs Toldstien.

Det meste af plankeværket blev pillet ned i årene efter.

Den første nye gade efter plankeværkets fald var Frederiksgade, som blev etableret i 1858. Gaden er naturligvis opkaldt efter Frederik den 7.

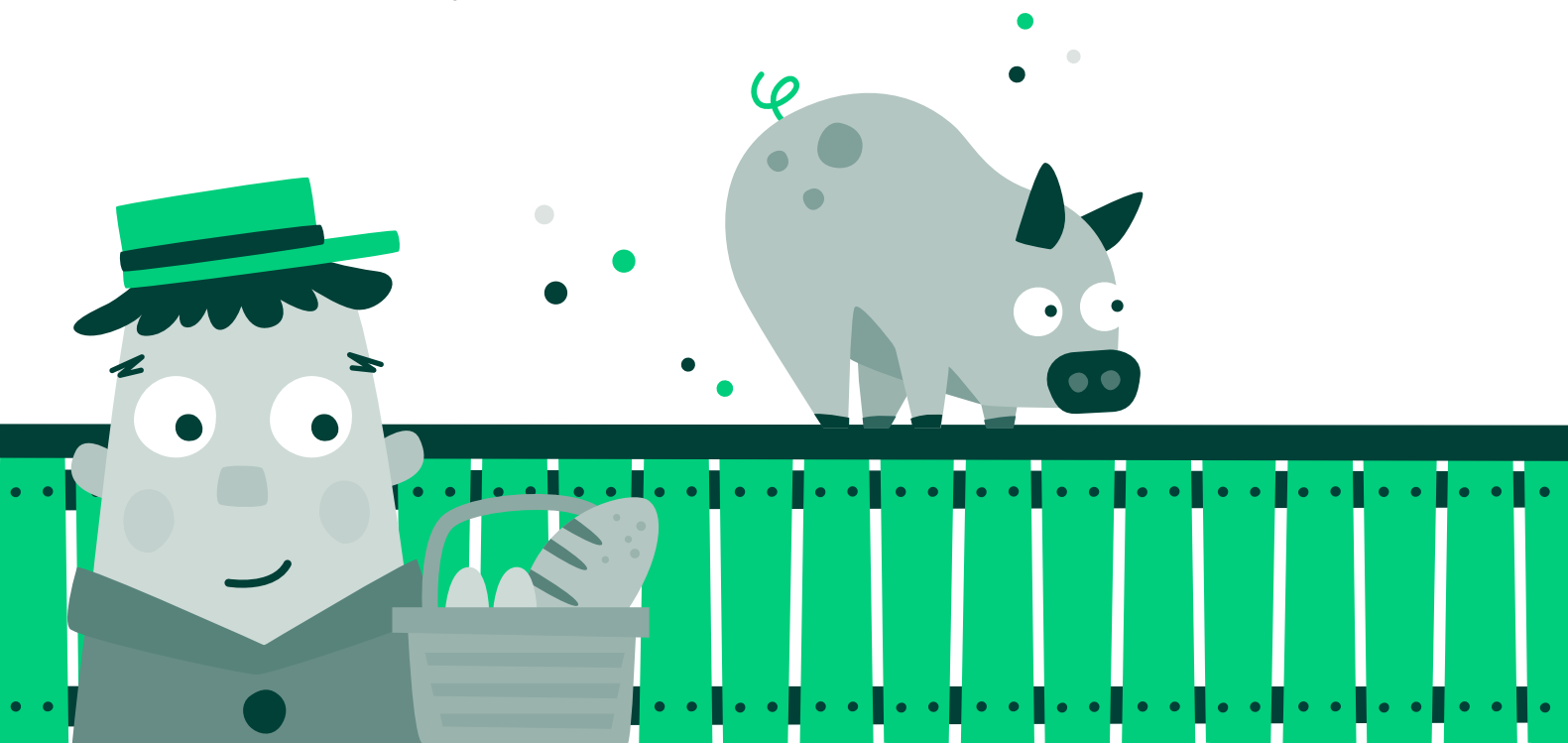
Enkelte dele af plankeværket blev dog ladet tilbage. Det sidste stykke stod faktisk i yderligere 130 år bag huset i Thomsensgade 3, indtil det måtte overgive sig til en novemberstorm for 30 år siden.

DA TOLDSTIEN FIK NYT LIV

Efter at den i mere end 150 år var en temmelig hengemt sti på tværs af Skives midtby, fik Toldstien i 2019 nyt liv. Det skete i forbindelse med et større byfornyelsesprojekt under Teknik, Miljø & Udvikling ved Skive Kommune.

De 700 meter toldsti mellem Nørreport og Vestergade blev markeret med gyldne skillinger, som er "strøet" langs stien. Mønterne er autentiske aftryk af mønter fra 1700-tallet - hvilket var lidt af en udfordring at gennemføre og krævede de rette tilladelser, fordi man som udgangspunkt ikke må gengive mønter i materialer, som kan forveksles med ægte mønter. Heller ikke selvom de er 300 år gamle.

Udover mønterne er der ti steder på Toldstien nedlagt dæksler med hver sin lille fortælling fra Skives historie. ■

Den Store Møntjagt

Gå en tur i de gamle tolderes fodspor.

Hvis du klarer de fem opgaver herunder, kan du bagefter aflevere den udfyldte side i Vendsyssel Sparekasse i Frederiksgade 6 eller Chokolat Bonbonnieren i Nørregade 10 og få din belønning.

Bemærk: Se dig godt for og pas på trafikken, særligt på p-pladsen bag Fakta og når du krydser Frederiksgade og Sallinggade.

OPGAVE 1

Hvor mange mønter (skillinger) er strøet på Toldstien?

(korrekt svar er +/- 25 mønter fra det præcise antal)

OPGAVE 2

Hvilken konges monogram er trykt på de mange skillinger langs Toldstien?

OPGAVE 3

Hvad hed købmanden, som i ca. 1800 opførte købmandsgården i Adelgade 14?

OPGAVE 4

Hvilket årstal står der på karnappen til huset i Frederiksgade 7?

(du må gerne bare skrive romertallet, dvs. de 6 bogstaver)

OPGAVE 5

Tag en selfie med skiltene ved både Nørre- og Vesterbom. Vis de to fotos (f.eks. på din telefon), når du afleverer opgavearket.

DIN BELØNNING

- Flot diplom med dit navn
- Snup 5 guldmønter (chokolade) fra toldmesterens skattekasse
- 5 sjove klistermærker

UNG UNDER EN PANDEMI

Da corona ramte, ramte den os alle. Både gamle og unge. Mange blev sendt hjem fra skole, arbejde og fritidsaktiviteter. Det hårde ved coronanedlukningen var ikke, at vi ikke kunne spille fodbold eller spise på restaurant. Det hårde ved coronanedlukningen var specifikt, at man skulle have så lidt social og fysisk omgang med andre mennesker.

Jeg har været sendt hjem fra skole i lange perioder i både 1. og 2.g, hvilket i sig selv er meget for en teenager, som motiveres af den sociale omgang med venner til at komme igennem prøver og karakterpres.

Ja, så var der en masse forslag om virtuel fre-dagsbar og middagspauser, men det fungerede bare ikke. Det var hårdt ikke at kunne se mine venner i virkeligheden, men alligevel så jeg

Dagmars hund, Fanta

dem på en alternativ måde over skærmen hver dag i undervisningen. Jeg fik derfor en form for kompensation for mit afsavn til den sociale omgang med mine venner. Nogle, som jeg dog ikke kunne få en alternativ social omgang med, var mine bedsteforældre ...

DE UGENTLIGE BESØG FRA BEDSTEFORÆLDRENE MÅTTE SÆTTES PÅ PAUSE

Mine bedsteforældre er 92 og 87 år gamle, og især min bedstemor fik klar besked fra sin læge om ikke at blive smittet med corona, da hun både pga. sin alder og sin astma er i risikogruppen. Det virtuelle sociale aspekt var ikke en mulighed for os, da begge mine bedsteforæl-

dre hører dårligt. Derfor var der under første nedlukning i marts 2020 og frem en lang periode, hvor vi slet ikke så mine bedsteforældre, som vi ellers ser regelmæssigt.

Heldigvis - efter et langt stykke tid - begyndte smittetrykket at falde, og vi kunne nu se mine bedsteforældre på en alternativ måde: Udenfor, med afstand naturligvis, men uden krammere og håndtryk. Selvom vi var nødsagede til at se mine bedsteforældre på en alternativ måde, var jeg bare glad for, at vi måtte se dem igen, for det havde jeg virkelig savnet. Nu er smittetallet heldigvis aftaget en del igen, så i år måtte jeg invitere mine bedsteforældre til indendørs fejring af min fødselsdag.

Sidste års
sommerferie i
coronaens tegn
med kæresten

MOTIVATIONEN OG ENERGINIVEAUET FALDT DRASTISK

Noget andet, som coronapandemien medførte, var dalende motivation og energi. Hver morgen foregik hjemme på værelset, og jeg kunne i princippet stå op kl. 08.05, når jeg skulle møde kl. 08.10, og det var der mange i min vennekreds - inklusiv mig selv, der benyttede sig af. Det medførte, at man på ingen måde var lige så klar til timen, som man ville have været, hvis man var stået op kl. 07.00 og mødt i fysisk skole.

Motivationen til at høre efter var altså svær at vedligeholde, og telefonen var altid lige ved hånden til at distrahere. Dog var det altid en motivationsfaktor for mig, at jeg var nødt til at holde mig selv på dupperne for at vedligeholde de karakterer, som jeg tidligere havde arbejdet så hårdt for. Noget andet, der var hårdt ved ►

at gå i hjemmeskole under coronaen, var, at weekenderne ikke adskilte sig specielt meget fra hverdagen. Alle fester, som man normalt går og glæder sig til i løbet af ugen, var aflyst, og andre sociale ting, som man kunne få tiden til at gå med, var også lukkede.

STORE ARRANGEMENTER BLEV ERSTATTET AF HYGGESTUNDER MED DE TÆTTESTE VENNER

Da de større arrangementer for hele min klasse var aflyst, måtte mine tætteste veninder og jeg tilfredsstille de sociale behov ved at holde vores egne små "fester". Vi var fire, som så hinanden næsten hver weekend, og vi mødtes også tit i hverdagen for at gå nogle ture sammen.

Da vi var færdige med at skrive vores SRO, som er en større skriftlig opgave, kunne vi ikke fejre det med at gå ud og spise, som vi ellers normalt er meget glade for at gøre. Derfor tog vi i stedet i vores sommerhus og hyggede os sammen der. Det handlede om hele tiden at huske at se hinanden og finde på alternative måder, da caféer og restauranter var lukkede.

SELVFORKÆLELSE I ET LUKKET SAMFUND

Mange elsker at forkæle sig selv med et restaurantbesøg, og jeg er selv én af dem. Det var dog ikke en mulighed under coronanedlukningen, men det gik hurtigt op for mig, at selvforkælelsen stadig var vigtig. – Især i en tid, hvor altid virkede lidt mere trist.

Jeg forsøgte derfor at forkæle mig selv i hverdagen på alternative måder. Jeg gjorde ekstra ud af mine måltider – nu, hvor jeg havde tiden til det, og jeg gik lange gåture med en god podcast i ørerne.

Noget andet, jeg gjorde, når humøret var en smule nede, var at tage pænt tøj og makeup på – også selvom jeg jo naturligvis ikke skulle no-

Coronaen gav Dagmar og kæresten mulighed for at tilbringe meget tid sammen.

Gåtur ved Knud Strand i Vestsalling

gen steder. Det hjalp for det meste gevaldigt på humøret, og det var en slags påmindelse om, at dagen, hvor man skulle i sit stiveste puds, nok skulle komme igen.

Selvom jeg forsøgte at holde humøret højt, havde jeg alligevel dage, hvor jeg var sur og følte mig magtesløs. Det tror jeg ikke, at der er nogen, der har undgået.

CORONA MEDFØRTE OGSÅ POSITIVE TING

Selvom de fleste nok ville sige, at corona kun medførte dårlige ting såsom dårlig økonomi, stigende ensomhed og dårlige karakterer, medførte pandemien altså også gode ting. For mig medførte den blandt andet, at jeg tilbragte en masse mere tid med min familie, end jeg ellers ville have gjort.

I starten var det en omvæltning, men som tiden gik, blev det hverdag, og hvis ikke jeg havde haft min familie hjemme sammen med mig, havde jeg højst sandsynligt kedet mig meget mere, end jeg egentlig gjorde. Ligesom min kæreste og jeg gjorde, kunne min familie og jeg på samme måde motivere hinanden, og vi var gode til at hygge sammen, når en af os havde en mindre krise over, at corona stadig var et problem.

Udover mere familietid elskede jeg, at jeg i hjemmeskole havde konstant selskab af min hund, Fanta. Som tidligere nævnt gik jeg en masse ture, som Fanta meget passende kunne komme med på. Min hund, Fanta er altid glad, og det var den også under corona, hvilket ofte havde den positive effekt, at dens gode humør smittede af på os andre.

SKIVE GYMNASIUM GJORDE EN GOD INDSATS FOR ELEVERNE

Noget andet, som også holdte mig i gang under corona, var den forståelse og store indsats, som personalet på Skive Gymnasium udviste.

Vores rektor afkortede blandt andet vores dage, fordi han vidste, hvor hårdt det var for os at sidde hjemme foran skærmen hele dagen.

Elevrådet på skolen arrangerede også en løbe- og gåkonkurrence, som havde det formål at holde eleverne fysisk aktive under nedlukningen, hvilket 100% lykkedes for dem. Min klasse var meget motiveret, og vi endte faktisk med at vinde konkurrencen. Indsatsen, som Skive Gymnasium udviste over for eleverne, var altså også en af de ting, som var med til at holde mit humør højt.

JEG VAR EN AF DE HELDIGE UNDER CORONAPANDEMIEN

Det er ingen hemmelighed, at mange mennesker har oplevet en større ensomhed under corona end før, men jeg var så heldig, at det ikke var noget, jeg var ramt af.

Ud over mine veninder, som jeg så hver uge, så jeg også min kæreste næsten hver dag, og da vi går i samme klasse, kunne vi gå i hjemmeskole sammen. Vi kunne på den måde både hjælpe og motivere hinanden, og hjemmeskole var meget lettere og sjovere, når man havde en at gøre det sammen med.

Vi gik i hjemmeskole sammen, men vi lavede næsten også alt andet sammen: Hjemmetræning, løbeture, gåture og mad. Selvom corona på mange måder har været en byrde, er jeg altså ikke en af dem, som det har været synd for. Jeg har haft mange gode mennesker omkring mig, som vendte en meget uoverskuelig situation til en meget overkommelig situation. - Det er dog ingen hemmelighed, at jeg har savnet et åbent samfund. Derfor er det helt fantastisk, at mine veninder og jeg nu endelig kan tage på restaurant sammen igen.

Afslutningsvis skal det nævnes, at der i coronatiden har været andre unge, som har været meget mere udsatte end mig. Unge, som måske ikke har haft så godt et netværk. Unge, hvis familie måske er mere dysfunktionel, og unge med problemer, som ikke er blevet mindre under coronaen. For dem er det nok et større arbejde at rejse sig efter pandemien. For dem er det måske ikke nok, at verden åbner sig med restaurantbesøg osv. De har sikkert brug for mere hjælp fra skole, undervisere og kammerater, hvis de også selv skal kunne åbne sig op over for samfundet igen. ■

Jotaproff 7 PVA interiør
Modehvid S 0500-n. Giver en flot overfladefinish. Bruges som mellem- og topstrøg på vægge. Jotaproff PVA 07 kan også bruges som grunder på umalede bygningsplader og på sandspartel. Normalpris 998,-

SPAR 50%

SPAR 499,-
10 liter **499,-**

Nordsjö koncentreret Husrens
Til fjernelse af algebelægning. Blandes op med 20 ltr. Vand.

SPAR 50,-
1 liter **98,-**

JESPER FARVEHANDEL

v/Jesper Mortensen · Viborgvej 6D · 7800 Skive · Tlf. 97 51 26 00
Jesper@jespersfarvehandel.dk · www.jesperfarvehandel.dk

Forsikret i NærBrand?

NærBrand Forsikring G/S er et helt lokalt forsikringselskab i Salling og Fjends.

Det er stadig mørke tider.

Husk reflekser når du bevæger dig på veje og stier, og det er mørkt.

Vi belønner dem der passer på.

NærBrand

- i samarbejde med **Topdanmark**

Du kan finde mere om os på

www.nærbrand.dk

eller på Facebook.

SKIVE OG OMEGNS TEATERKREDS OG SKIVE JAZZKLUB UNDER COVID-19

AF PETER MIKKELSEN, FORMAND FOR SKIVE JAZZKLUB OG OVE JENSEN,
FORMAND FOR SKIVE OG OMEGNS TEATERKREDS · FOTO SKIVE JAZZKLUB

Alt og alle blev hvirvlet rundt og nedlagt, da coronaens første og anden bølge ustyrligt skyllede hen over landet og efterlod kultur- og kunstlivet enten i druknet eller i mere eller mindre fortunlet tilstand.

Alle kulturudbydere lærte på den barske måde, hvad betydningen af ordet "nedlukning" indebærer. For slet ikke at tale om artisterne, hvis trang til kunstnerisk udfoldelse og sikring af regulært levebrød virkelig fik et urimeligt slag under bæltstedet. Man kunne her – måske en kende naivt – have en formodning om, at politikerne, herunder ikke mindst kulturministeren, ville komme kunst og kultur til undsætning med en erkendelse og anerkendelse af, hvor livgivende og livsbekræftende store kunstneriske oplevelser er – især i mærkværdige og surrealistiske tider. Men et spontant politisk svar udeblev. Det skulle presses frem. Så kulturlivet oplevede det gamle ordsprog "bedre sent end aldrig."

SKIVE JAZZKLUB

Hvad foretog man sig så som en jazzklub i den situation og tilstand? – Man fik travlt med at tage bestik af de nyeste sundhedsmæssige udmeldelser og måtte i tæt samarbejde med partnere flytte koncerter til senere tidspunkter – ikke aflyse dem. Musiklivet ville ikke lade sig kue, selv om problemerne hobede sig op. Op-

timisme og håb prægede planlægningen, hvor man også skulle opmuntre og næsten "trøste" udøvende musikere, hvoraf mange overvejede at forlade tilværelsen som professionel musiker for i stedet at slå ind på mere sikre økonomiske erhverv. Således havde en i Skive Jazzklub højt skattet amerikansk trommeslager valgt at blive ejendomsmægler. Danske musikere tumlede med de samme overvejelser. Jazzklubbens opgave var her at give musikerne et skulderklap og lyst til også fremover at udvikle jazzen og bringe publikum store musikalske oplevelser.

SKIVE OG OMEGNS TEATERKREDS

Da nedlukningen blev en realitet over det ganske land den 11. marts 2020, var Skive og Omegns Teaterkreds langt henne i afviklingen af sæsonens planlagte forestillinger. Vi manglede kun tre forestillinger, som desværre alle måtte aflyses. Det drejede sig om *Modne damer* i morgenkåber, *Elverhøj* og årets store familieforestilling, *Skatteøen*. Specielt den sidste var vi kede af at måtte aflyse. Der var solgt over 1.000 billetter. Ingen af de tre forestillinger kunne vises på et andet tidspunkt, så alle billetter blev i løbet af foråret refunderet. Det var et stort administrativt arbejde.

TEATERSÆSON 2020-2021 I CORONAENS TEGN

Søndag, den 29. september 2020 tog vi så fat på

sæson 2020-2021. Det var med nogen skepsis og nervøsitet, vi gik i gang. Vi havde brugt meget tid på at sætte os ind i de gældende coronarestriktioner, og vi havde brugt meget energi på at orientere vores publikum om, hvordan vi ville håndtere coronaen i teatersammenhæng.

Den første forestilling var Den Gerrige på Skive Theater. Vi havde valgt kun at sælge 100 billetter for at være sikre på, at vi kunne håndtere det hele sikkert og trygt for publikum. Og det lykkedes for os. Vi fik meget fine tilbagemeldinger fra publikum om, at de havde følt sig sikre og godt tilpas under de vilkår, forestillingen blev afviklet.

Vi havde nu syv forestillinger foran os. Vi var klar over, at det kunne blive et problem at overholde afstandskravet. Derfor var vi glade, da vi blev kontaktet af Kulturcenter Skive, som tilbød os at flytte alle kommende forestillinger til Kulturcenter Skive. Så var vi klar over, at der var plads nok til at opfylde afstandskravene, og vores publikum følte sig også mere sikker i den store sal.

Vi suspendede de nummererede pladser og bad publikum selv finde en plads i respekt for, hvem man kunne sidde ved siden af, og hvem man skulle holde afstand til. Det gik i det store og hele meget godt. Publikum udviste stor an-

svarlighed, og der var kun ganske få, der brokkede sig over ikke at kunne sidde på den "bestilte" plads.

Vi nåede at vise to voksenforestillinger, Carpenters og Emma ude af takt, den årlige operaoplevelse, Rigoletto og én familieforestilling, Sværdet i Stenen.

Flere og flere ting måtte aflyses. Også det årlige teaterseminar i november måned, hvor teaterkredse fra det ganske land mødes til tre dages seminar fyldt med oplæg om kommende teaterforestillinger og mulighed for indkøb til den kommende sæson. Vi måtte blive hjemme og følge det hele virtuelt. Det var en brugbar nødløsning, men bestemt ikke noget, som vi håber, skal fortsætte i fremtiden. ▶

TEATER FOR BØRN

Den 29. november viste vi børneforestillingen Julemandens Gave på Skive Theater, og i ugen fra den 30. november til den 3. december nåede vi at vise forestillingen På sporet af julen for nogle af de børnehaver, som deltager i Teaterkredsens vinterprogram for børnehaver. Det sidste blev lidt problematisk. Under normale omstændigheder kommer der en del børnehaver ind på Skive Theater mandag og tirsdag, og onsdag og torsdag samler vi flere børnehaver i Roslev/Durup og Balling. Det kunne vi imidlertid ikke gøre nu, idet børnehaverne hverken måtte blandes eller deltage i aktiviteter uden for egen matrikel.

Vi spillede så to dage i Resen Daycare Nord, hvor vi samtidig forsøgte at streame forestillingen til de andre børnehaver. Det var en blanded succes. Teater skal ses *live* – sådan oplevede vi det i hvert fald. – Thise Børnehus og Friskole og Ørslevkloster Børneunivers var de to andre børnehaver, der var heldige at få en forestilling.

2. NEDLUKNING

Og nu nærmede vi os julen, og så blev det hele kort før jul lukket ned igen.

Bestyrelsesmøder på Teams og laaaang udsigt

til igen at kunne spille teater. Det var en underlig og stille tid.

På kontoret havde vi megatravlt med at refundere billetter, så det var godt, at der ikke var så meget andet at lave. I alt 12 aflyste forestillinger blev det til.

Rent økonomisk blev teaterkredsen ikke så voldsomt ramt. Vi havde jo ingen udgifter, idet vi kunne komme udgiftsfrit ud af alle indgåede kontrakter. Værre er det for de teatre og skuespillere, som vi samarbejder med. Det er vores opfattelse, at de forskellige støtteordninger ikke helt kan opveje det indtægtstab, som de har haft under nedlukningen. Derfor håber vi, at der igen kommer godt gang i teatrene over hele landet.

NYT SÆSONPROGRAM

Teaterkredsen har i skrivende stund – ultimo maj måned – netop sendt det nye sæsonprogram på gaden, og salget af billetter er gået i gang. Det ser ud til, at folk gerne vil i teater igen. Der er i hvert fald godt gang i billetsalget til den kommende sæson, som starter i september. – Vi ses til spændende og morsomme teaterforestillinger i Skive og Omegns Teaterkreds. ■

Kulturens betydning i en krisetid

— AF LISE KORSGAARD, PROJEKTLEDER FOR SKIVEMØDET 2021 —

Krisen er i denne sammenhæng coronakrisen. Det har været mere end et år, hvor kulturelle fyrtårne og begivenheder er blevet aflyst i tusindtal. Folk er generelt underforsynet med det, der har pirret sanserne, skabt nye tanker, udfordret sjælen og bragt mennesker sammen. Der er ingen tvivl om, at corona har medført et opsparet underskud af stimulation. ▶

Til Skivemødet i september 2021 sætter Jens Gaardbo sig over for tre stærke profiler inden for kultur. En af dem er Anne Sophia Hermansen, kulturkommentator hos Berlingske. Ifølge Anne Sophia Hermansen har coronakrisen lært os, at var det ikke var for litteraturen, filmene, kunsten og Tiger King på Netflix, havde vi alle mistet forstanden. "Kulturen har spejlet vores fortvivlelse, og givet os håb og fortalt os, at vi har været her før, og at vi er kommet videre fra pandemier mange gange tidligere i historien," fortæller Anne Sophia Hermansen.

En anden ting, som coronakrisen – ifølge kulturkommentatoren – også har lært os, er den politiske håndtering og det svigt i det politiske system, hvad angår forståelsen af kulturen. "1: Den opfattes ikke som et erhverv, men alene som underholdning. 2: Kulturlivet mangler tyngde i forhandlingerne og bliver derfor ikke prioriteret, og 3: Alle undersøgelser om kulturens betydning for vores eksistentielle velbefindende tillægges mangelfuld eller slet ingen værdi," fortæller Anne Sophia Hermansen.

Kulturen mangler ifølge Anne Sophia Hermansen venner på Christiansborg.

"Der kæmpes for vækst, grænser, klima og mod topskat og indvandrere, men ingen partier har kultur som mærkesag, og der kommer heller ingen nævneværdige kulturpolitiske ideer."

Krisen har derfor også lært hende, at der er behov for en uafhængig tænketank, der kan regne på kulturens effekter og udtænke *policy*-forslag, ligesom en tænketank skal kunne indtræde i den offentlige debat og få kulturen højere op på dagsordenen.

Den 24. september sætter hun sig i stolen og danner debatpanel med Lasse Rich Henningsen, direktør i Musikkens Hus og "den gale kunstner", Kristian von Hornsleth.

JENS GAARDBO STYRER DEBATTEN

Til at stille helt skarpt og provokere både panel og tilhørerne er Jens Gaardbo klar i stolen. For hvem f..... har savnet billedkunst under coronakrisen? Måske billedkunstnerne.

Hvem har savnet Roskilde Festivalen? Måske de 120.000 drukmåse, der plejer at dukke op. Savner de fleste i virkeligheden festen, begivenheden, lysene i gaden, middagen efter teaterturen, bajerne på festivalerne, i Aalborg og pigeturen til folkemusikken i Tønder med hvidvin i taskerne? Med andre ord: Er det kultur på de skrå brædder og på museer, vi har savnet? Eller er det socialitet og følelsen af fest og frihed, vi har savnet?

"Det er muligt, at coronakrisen lukkede dørene til vores kulturinstitutioner. Til gengæld opstod en anden kultur, nemlig tilpasning til krisen og kampen mod den. Fra fællessang på Vesterbros altaner til disciplin, håndvask og mundbind. En form for dannelse, om man vil.

Måske træder vi tydeligere frem som mennesker, når vi selv skal skabe kulturelle udtryk. Mængden af krisekreativitet har været overvældende, nye mødeformer, nye ord og tonsvis af opfindsomheder på sociale medier. Hvis kultur først og fremmest er udtryk, så har kulturen i krisen blot fundet nye veje og nye scener," slutter manden, som skal styre denne og flere debatter på Skivemødet, Jens Gaardbo. ▶

TID OG STED

Fredag, den 24. september kl. 11.15 - 12.00 på Strandtangen

Kulturens betydning i en krisetid

- Jens Gaardbo, moderator
- Kristian von Hornsleth, kunstner
- Lasse Rich Henningsen, adm. direktør, Musikkens Hus
- Anne Sophia Hermansen, kulturkommentator, Berlingske

GRØN OMSTILLING: HVORDAN SER DE ERFARNE PÅ DAGENS DANMARK, EFTER AT DE HAR SLUPPET TØJLERNE?

Bæredygtighed og grøn omstilling fylder meget på den politiske dagsorden, og ikke mindst i valgåret er der mange holdninger, krav og idéer, der luftes for at forhindre jordens undergang og skabe en fremtid for vores børn. Men hvordan ser de erfarne politikere, som sad ved roret, allerede inden ordet bæredygtighed blev opfundet, på hele den grønne omstilling? Skivemødet har inviteret tre skarpe politiske veteraner til at give deres bud.

”Jorden er rig, men goderne er uhyre ulige fordelt. Fattigdommen er enorm og vokser endda under pandemien. Vi er mere end tre gange så mange mennesker som i 1945, og vi bruger af klodens ressourcer og påvirker atmosfæren ti gange så meget som dengang. Det overbelaster naturen og opvarmer planeten. Det er her og nu, der skal omstilles til grøn energi og til andre vaner og produktionsmønstre, hvis vi skal forhindre mangedobling af naturkatastrofer og ukontrollable folkevandringer og konflikter. Klimahandling og stop for naturødelæggelse er en simpel pligt af hensyn til vore børn og børnebørn,” fortæller Mogens Lykketoft, fhv. formand for FN’s Generalforsamling.

Hans politiske kollega gennem årtier, Bertel Haarder, sætter også sit præg på debatten og vil lægge vægt på tre ting: ”Innovation, innovation og innovation,” siger Bertel Haarder og fortsætter.

”Især nye, grønne energikilder, power-to-x, der bygger på brint tilvejet bragt ved simpel elektrolyse. Når vi i 1800-tallet kunne omstille dansk økonomi til animalsk produktion på få årtier, så kan vi også omstille os til grøn energi på få årtier, i dette århundrede. Og så kommer den vestlige verden samtidig ud af lommen på olieproducerende diktaturstater,” slutter det mangeårige medlem af Folketinget, Venstre og fhv. minister, Bertel Haarder.

Sammen med Marianne Jelved deltager de tre i en af Skivemødets stærkeste debatter, du ikke må gå glip af.

TID OG STED

Torsdag, den 23. september kl. 12.00 - 12.45 på Strandtangen

Et bæredygtigt Danmark - Hvordan ser de erfarne på dagens Danmark, efter at de har sluppet tøjlerne?

- Steffen Max Høgh, moderator
- Mogens Lykketoft, deltager
- Bertel Haarder, deltager
- Marianne Jelved, deltager

SKAL DIN VIRKSOMHED VÆRE EN DEL AF FREMTIDEN? ... OG HVORDAN KOMMER DU OG JEG TIL AT ARBEJDE SAMMEN I FREMTIDEN?

Kom og hør fremtidsforsker Anne Skare og erhvervsmand Peter Nørgaard, Code of Care, give deres bud på et meningsfuldt svar.

Fremtiden taler til os – og vi lytter. Du bliver inspireret til virksomhedernes fremtid. Du får nye tanker om fællesskabet på arbejdspladsen. Du går hjem med et blik ind i de næste ti års måde at drive virksomhed på. Dit job kommer til at forandre sig, men hvordan?

Hvordan vil fremtidens arbejdskraft se ud? Hvad skal der til, for at du får dine medarbejdere til at blive hos dig? Hvad vil det sige at tage et socialt ansvar også for de udfordrede mennesker? Hvad vil det give virksomheden, de øvrige medarbejdere, samfundet – og dig selv?

Du får mulighed for at stille spørgsmål til de to debattører, når vi for en stund kigger ind i krystalkuglen og ser frem mod de kommende trends, der sætter overlæggeren for din virksomheds *license to operate*. ■

TID OG STED

Torsdag, den 23. september kl. 16.30 - 17.15
på Strandtangen

Socialt ansvar: Skal din virksomhed være en del af fremtiden?

- Steffen Max Høgh, moderator
- Anne Skare, fremtidsforsker
- Peter Nørgaard, medejer af Creative Company og stifter af Code of Care

ET

DANMARK I BALANCE

Den 23. og 24. september åbner Skiveegnen op for debatter, meningsudvekslinger og samtaler mellem landskendte såvel som lokalkendte profiler.

Strandtangen vil disse dage sætte Skiveegnens og andre yderområders udfordringer på dagsordenen og diskutere landets udvikling og fremtid om et "Danmark i balance".

Med den brede vifte af samtaler vil der være noget for alle. Skivemødet er et talerør for at få et "Danmark i balance", som skal sætte Midt- og Vestjylland på mediernes landkort og skabe opmærksomhed om alt det positive, der udgår herfra.

SKIVEMØDET

23. - 24. SEPTEMBER

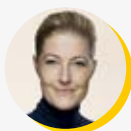
STRANDTANGEN

Steffen Max Høgh i en samtale med Mogens Lykketoft, Bertel Haarder og Marianne Jelved. De skal tale om deres syn på den grønne omstilling i dagens Danmark.

Anne Sophia Hermansen, Kulturkommentator, Berlingske i en samtale med Lars Lilholt.

Michele Bellaiche styre debatten når der skal diskuteres nærhedsreform med Søren Pape, Sofie Carsten Nielsen, Kristian Thulesen Dahl, Jacob Ellemann-Jensen og Alex Vanopslagh.

Jens Gaarbo sætter lys på kulturens betydning i en krisetid. Han taler med Kristian Von Hornsleth, Anne Sophia Hermansen og Lasse Rich Henningsen.

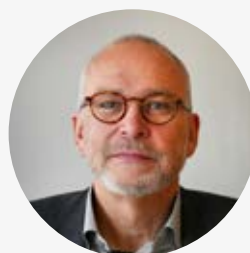
DU KAN OGSÅ OPLEVE

ROSA KILDAHL

ANNE SKARE

PETER NØRGAARD

...OG MANGE FLERE!

Inger Støjberg

FOLKETINGSMEDLEM OG TIDLIGERE MINISTER

AF CLAUD V. MIKKELSEN

Det er en af de lidt rå forårsdage med vinden ind fra vest. Inger Støjberg kører ind på gårdspladsen i sin Volvo, mens hendes sikkerhedsvagt holder for enden af markvejen. Alt er planlagt på forhånd får en time til, skriver sekretæren. Men da Inger først sidder der ved langbordet i vores højloftede stue, så går tiden og én time bliver til to timer. Det er tydeligt, at hun føler sig på hjemmebane og veltilpas her i Salling med udsigt over Limfjorden.

Inger Støjberg har siddet i Folketinget i mere end 20 år, heraf 6 år som minister. Hun er opvokset i Hjerk og valgt i Skivekredsen for Venstre. Den 5. februar 2021 valgte hun at forlade Venstre og blev dermed uafhængig eller som man også siger, løsgænger i folketinget.

Her fra egnen er det kun den radikale Bertel Dahlgaard fra Hestehave i Vestsalling, som overgår Inger Støjbergs politiske karriere med sine mere end 15 år som minister og over 40 år som folketingsmedlem. For fuldstændighedens skyld bør venstremanden Svend Heselberg. Han repræsenterede Skivekredsen i mere end 27 år, men er ikke fra egnen.

Inger Støjberg har været med i inderkredsen af Venstre. Det Venstre som har haft regeringsmagten i 16 ud af de seneste 20 år og således domineret dansk politik siden årtusindskiftet. Partiet bærer et stort ansvar for det Danmark vi har i dag.

VALGT TIL FOLKETINGET SOM 28-ÅRIG

Inger Støjberg husker godt starten som folketingsmedlem. Hun blev valgt ind i Folketinget i 2001 i den periode hvor Anders Fogh Rasmussen dannede en borgerlig regering med Venstre og de Konservative. Han overtog regeringsmagten efter Poul Nyrups socialdemokratisk ledede regeringer, der havde styret Danmark fra 1993-2001.

Anders Fogh Rasmussen indledte, hvad han selv betegnede som et systemskifte. Den politiske linje var reformer, opgør med meningsdannere og en liberalistisk ideolog beskrevet i hans bog Minimalstaten Politiske kommentatorer beskrev ledelsesformen som efter en fastlagt drejebog, med kontraktpolitik, kompromisløs målstyring og forud fastlagte forandringer.

I LÆRE SOM FOLKETINGSPOLITIKER

Inger Støjberg sad i de første år på bagerste række, helt bogstaveligt. Hun var uden indflydelse, men lærte det politiske håndværk, arbejdsgangene i folketinget, gangen fra idé til lovforslag. Og fra lovforslag til udmøntning i regeringsledelse og ministerierne.

De første år under Fogh var forandringernes år. Det var tilløbet til de store reformer: Strukturreform, hvor 271 kommuner blev til 98 storkommuner. Amterne blev nedlagt til fordel for fem regioner. Politireform, sundhedsreform med flere. Stort set blev hele den of-

fentlige sektor gået igennem med ønsker om effektivisering, reducere og bedre service for borgerne. Der blev foretaget centralisering, privatisering og udlicitering. Fx blev uddannelsesinstitutioner sammenlagt med bestyrelser uden politisk styring, hvilket var modeller hentet fra den private sektor.

På økonomisiden var der et ønske om færre og større banker og i EU var målet varernes og arbejdskraftens frie bevægelighed.

På administration og kontrolsiden blev der reduceret, bl.a. Skat, hvor opgaverne blev flyttet fra kommunerne til en fælles national enhed.

Inger Støjberg tog ved lære fra bagerste række og blev i 2005 næstformand for Venstres folketingsgruppe og politisk ordfører i 2007. Det var to poster, som styrede kursen mod magtens centrum. Især hvervet som politisk ordfører var vigtig. Her skulle hun være klar til at udtale sig om alle politikområder. Udtalelser, som skulle være afklaret med folketingsgruppen, den ansvarlige ordfører for områder ikke

mindst - regeringens linje. Fejlmargen for den politiske ordfører er minimal, men lykkes man, så venter der tungere politiske ansvarsområder.

Inger Støjberg lykkedes, og i april 2009 blev hun minister for ligestilling i en alder af blot 36 år.

INGER STØJBERGS STÅSTED

Inger Støjbergs forældre drev et middelstort landbrug ved Hjerl ud til Harre Vig. Inger valgte Morsø Gymnasium (der var lige langt til Skive eller Nykøbing. Hverken hun selv eller familien havde nogle præferencer for gymnasieuddannelsen og busserne krydsede hinanden stort set, stort set hvor hun skulle stige på.. Inger blev familiens første student.

På gymnasiet tog hun sit første politiske initiativ. Man skulle gennemføre en indsamling: "Operation Dagsværk", en indsamling til støtte for et ulandsprojekt. Indsamlingen blev domineret af venstreorienterede elever og havde en klar socialistisk vinkling. ▶

Inger gik til rektor, og af ham fik hun lov til at lave en tilsvarende indsamling til samme projekt, men med en liberalistisk vinkling.

Indsamlingen lykkedes over al forventning. Dobbelt så mange elever deltog – både de ”røde” og de ”blå”. Samme formål, men forskellig politisk kontekst.

Efter initiativ modtog Inger en invitation til at stille op for Venstre til kommunalvalget. Det nåede dog ikke at komme på plads. Men tilsvarende opfordring kom igen lidt senere. Denne gang til Viborg Amtsråd. Hun meldte sig ind i Venstre og blev kandidat.

Stolt beretter hun om sin beslutning til sin far, som affejede hende med, at hun aldrig blev valgt. Den unge kvinde viste herefter både sin fightervilje og mentale styrke. En sådan ”farbemærkning” skulle gendrives. Hun ville vinde en plads i amtsrådet, og hun fik den. Den 21-årige Inger blev valgt ind i Viborg Amtsråd i 1994.

DANMARK I UBALANCE

I dag erkender Inger Støjberg, at Danmark er i ubalance, og at det er en klar politisk opgave at genskabe balancen.

På spørgsmålet, om de negative effekter fra 00-ernes reformer ikke blev diskuteret og vurderet, inden de blev sat i gang, er svaret, at effekterne hverken var blotlagt, identificeret eller diskuteret. Men siden – her 15 år efter – er de efterhånden erkendt.

”Den væsentligste udfordring er manglende interesse for at håndtere ubalancen”, vurderer Inger Støjberg. Og forklarer videre: ”Set fra de store byers perspektiv, især hovedstadsregionen, er ubalancen uinteressant. Der er ingen forståelse for problematikkerne mht. landkommunernes demografiske udfordringer, eller at de unge søger uddannelse i de større med de medfølgende negative konsekvenser for landkommunerne – for det har positive effekter for de større byer. Unge tilflyttere skaber dynamik, stigende boligpriser og mange kulturtilbud.

Inger Støjberg peger på, at det vigtigste politiske tiltag, som skal sættes i gang, er udflytning af uddannelser og sikring af fortsat mulighed for ungdoms- og gymnasiale uddannelser i alle dele af landet.

Mht. nedlæggelse af plejehjem så finder hun det urimeligt, at ældre ikke kan blive i det nærområde, hvor de har levet. Hvis der ikke tilbydes offentlige plejehjem, ser hun gerne private aktører.

INGER STØJBERG

er født 16. marts 1973 i Hjerl og er datter af gårdejer Mathias og medhjælpende ægtefælle Gudrun Støjberg. Hendes bror driver fortsat gården med en større malkebesætning.

Hun har været folketingsmedlem for Venstre i perioden november 2001 – februar 2021, herefter uafhængig (løsgænger). Hun er frem til oktober 2021 medlem af Folketingets Kulturudvalg, Retsudvalg og Udlændige- og Integrationsudvalg. Udvalgsposter herefter kan skifte.

Hun har været opstillet i Skivekredsen siden 2005 og fik ved folketingsvalget landets fjerde højeste antal personlige stemmer 28.420 stemmer.

Inger Støjberg har været medlem af Venstres Hovedbestyrelse siden 2005 og næstformand for Venstre i to år indtil hendes udtræden af partiet ved årsskiftet 2020/2021.

Hun har været Venstres politiske ordfører i to perioder, fra 2007-2009 og fra 2014-2015..

Inger Støjberg har sammenlagt været minister i mere end seks år som hhv.:

- Udlændige- og Integrationsminister, 2016 – 2019
- Udlændige, Integrations og boligminister, 2015 – 2016
- Boligminister, 2015 - 2016
- Minister for Ligestilling, 2009 – 2010

Inger Støjberg blev i 1993 student fra Morsø Gymnasium. Herefter tog hun en Højre Handelseksamen i Viborg efterfulgt af en kommunikations- og informationsuddannelse, også i Viborg. Den blev afsluttet i 1999.

I 2013 afsluttede hun en *Master of Business Administration*, fra Aalborg Universitet.

Inger Støjberg var freelancejournalist og redaktør af Viborg Bladet i perioden 1999 – 2001.

Inger Støjberg var valgt til Viborg Amtsråd i perioden 1994 – 2002.

Hun har gennem årene haft adskillige tillidserhverv, hvor nogle har haft et lokalt islæt bl.a.:

- Næstformand for Jenleudvalget, 1994-2002
- Medlem af bestyrelsen for Skive Handelsskole, 1994-2002
- Medlem af Naturklagenævnet, 2006 - 2009
- Formand for Venstres landbrugs- og fiskeriudvalg, 2001-2005
- Medlem af bestyrelsen for Sct. Mikkelsskolen, Viborg, 1998-2002 og Bjerringbro Gymnasium, 1994-2002
- Medlem af bestyrelsen for Liberalt Oplysnings Forbunds (LOF) landsstyrelse, 1996 - 1999

”Det er uhyre vigtigt, at udkantsområderne høres, tilgodeses og har en stemme. Lige nu modtages udkantens opråb med ligegyldighed”

Folketingspolitikens holdning er helt klar. Der skal skabes balance. Midlerne til hvordan skal undersøges og initieres: ”Det er uhyre vigtigt, at ud-

kantsområderne høres, tilgodeses og har en stemme. Lige nu modtages udkantens opråb med ligegyldighed”.

Et af de eksempler, som Inger Støjberg finder uhyrligt, er skævvridningen i boligpriserne, og at lånemulighederne for boliger i udkantsområderne er væsentlig ringere end bare i de middelstore provinsbyer for slet ikke at tale om i hovedstadsregionen.

Her er hun helt åben over for politisk regulering. Også her skal virkemidlerne undersøges og initieres. Hun mener, at der findes politiske/økonomiske værktøjer, som kan skabe bedre balance og lighed. ”Man skal bare være villig til at anvende dem”, fastslår hun.

Et andet eksempel, som Inger frem, er infrastruktur. Her skal der være ordentlige vejnet- og mobildækning. Telefoni er en del af den kritiske infrastruktur, og det er helt uacceptabelt med huller i dækningen.

Hun fortæller om sine ministerbesøg i afrikanske lande. Her virker mobildækningen upåklageligt. Det er rystende, at vi ikke kan komme op på et tilfredsstillende teknologisk stade i Danmark. Det er helt utroligt, at der stadig er huller i dækningen.

Mht. udrulning af 5G-netværket, som bliver fremtidens teknologiske dynamo for informationsteknologi, er hun helt uforstående over for den nyligt indgåede politiske aftale, som godkender, at 20% svarende til 1,4 mio. danskere risikerer ikke at få fuld 5G-dækning.

POLITISK GENNEMSLAGSKRAFT, NÅR MAN ER LØSGÆNGER

Ved seneste folketingsvalg i 2019 fik Inger Støjberg 28.420 personlige stemmer. Det er fjerde højeste stemmetal kun overgået af Mette Frederiksen, Lars Løkke og Pernille Skipper. Der er flere tusinde stemmer ned til de nærmeste konkurrenter, som er Kristian Thulesen Dahl, Pia Kjærsgaard, Søren Pape, Nicolai Wammen, Ida Auken og Pernille Vermund.

Inger Støjbergs stemmetal gav virkelig intern gennemslagskraft i partiet og førte til næstformandsposten i Venstre indtil hendes udmeldelse i februar 2021.

Inger Støjberg fortæller, at hendes politiske netværk er intakt. Hun kommer godt ud af det med sine politiske kollegaer og nævner, at der fortsat fra hendes hånd kommer politiske initiativer. Både spørgsmål til ministre, debat og indlæg fra Folketingets talerstol, samt udvalgsarbejder. Hun fremhæver, at hun nok er den eneste løsgænger, som indtil dato har stillet lovforslag.

Hun kan da mærke, at det administrative og rådgivningsmæssige partiapparat ikke længere er til rådighed. Men det har ikke haft nogen videre indvirkning på hendes muligheder for at påvirke de politiske beslutninger.

RIGSRETSSAGEN

Inger Støjberg forudser, at hendes politiske arbejde med mærkesager, mødedeltagelse og meningstilkendegivelser bliver sat på noget nær pause under den kommende rigsretssag. Den er historisk og vil tage alle hendes kræfter og tid. Alene kravet om hendes fysiske tilstedeværelse under de planlagte 38 retsdage beslaglægger megen tid.

Der er ingen paralleller til den rigsretssag, som hun skal igennem. Hun ser ikke Tamilsagen fra sidst i 1980-erne som en parallel sag.

RIGSRETSSAGEN MOD INGER STØJBERG

Inger Støjberg var flere gange som minister indkaldt i hastesamråd ifm. et dekret fra 2016, hvor asylcentre blev pålagt at adskille kæreste- og ægtepar, hvor den ene eller begge parter var under 18 år, de såkaldte barnebrude. Påbuddet var ifølge Ombudsmanden imod loven.

Et folketingsflertal nedsatte i januar 2020 Instrukskommissionen, som afgav delberetning den 14. december 2020. Folketinget besluttede at supplere delberetningen med en uvildig advokatundersøgelse. Undersøgelsen skulle afdække, om der var basis for en rigsretssag. Advokaterne vurderede, at der var grundlag for at rejse tiltale, og at der var en "rimelig formodning" om, at tiltalen kan føre til domsfældelse for grov uagtsomhed eller forsæt.

Den 14. januar 2021 stod det klart, at der var et folketingsflertal for en rigsretssag, heriblandt medlemmer af Inger Støjbergs eget parti Venstre.

Dansk Folkeparti, Ny Borgerlige, Den uafhængige Lars Løkke og ni medlemmer af Venstres Folketingsgruppe støttede dog ikke en rigsretssag.

Rigsretten er planlagt til at starte, når Instrukskommissionens anden og sidste delberetning foreligger, formentlig omkring sommeren 2021.

Rigsretten er en særlig domstol, der behandler sager anlagt mod ministre for deres embedsførelse.

Det sker uhyre sjældent, at en sag rejses ved Rigsretten. Sidste gang var Tamilsagen tilbage i sidst 1980'erne. Den førte til, at til at Poul Schlütters konservativt ledede regering med Venstre faldt i 1993.

Rigsretten består af op til 15 højesteretsdommere og et tilsvarende antal politisk valgte medlemmer, som Folketinget udpeger. De politisk valgte medlemmer skal sikre, at politisk sagkundskab også kommer til at tælle med i sager mod ministre. De rigsretsmedlemmer, som Folketinget udpeger, må dog ikke samtidig være folketingsmedlemmer.

Hun ser frem til rigsrettens afgørelse. Hendes handlinger og håndtering af hele sagen omkring adskillelse af unge asylpar giver ikke grundlag for en domfældelse, forudsiger hun. I den forbindelse er hun stærkt kritisk overfor partileder for Venstre, Jacob Ellemann Jensens ageren, og føler sig sikker på, at hans kronik i Berlinske den 27. december 2020 skabte grundlaget for, at et flertal i Folketinget bestemte sig for en rigsretssag. Hun fortæller indgående om det opfølgende gruppemøder i starten af januar 2021. Støjberg fremhæver, at Ellemanns politiske inkompetence blev demonstreret på mødet. Men han havde et ønske om at stække hende og i princippet presse hende ud af dels næstformandsposten for Venstre og i princippet af partiet – og det må man sige lykkes, slutter Inger Støjberg. Hun tilføjer, "Der er svært at skulle diskutere politik og konstruktive løsninger med kollegaer, som har sendt en i en historisk rigsret – især, når det er på en sag, hvor de er politisk enige". Hun ser sig som den der kæmpede for sagen, og hvor der fortsat er politisk enighed. At at man så alligevel sender hende i en rigsret, ser hun som en dolk i ryggen af sine egne.

FORBINDELSE TIL BAGLANDET OG POLITISKE KONTAKTER

Inger Støjberg har gennem årene holdt tæt kontakt med Skivekredsen og regelmæssigt drøftet politik med bl.a. Skives borgmester, Peder Christian Kirkegaard. Støjbergs status som uafhængigt folketingsmedlem fører til, at de normale møder med venstres bagland er ophørt. Men størstedelen af kontakten, diskussionerne og informationsudveksling foregår fortsat med det gamle netværk. Nu som personlige bekendtskaber udenom Venstres organisation. Den noget tumultariske periode har heldigvis ikke slået skår i de personlige og venskabelige relationer til netværket, på nogle områder nærmest tvært imod.

Inger overvejer modeller på, hvorledes hun fremover sikrer kontakten og følingen med sit bagland i Skivekredsen.

KLIMADAGSORDEN OG OMSTILLING AF LANDBRUGET

En af de væsentligste politiske dagsordner, som ligger forude, er klimakrisen, CO2-reduktioner og afledt heraf; en omstilling af landbruget.

På det generelle spørgsmål om, hvem der skal rydde op efter forureninger, er Inger Støjberg fuldstændig skarp. Det er forurenere, der skal betale for dette. Et helt grundlæggende og nærmest universelt princip.

På det generelle spørgsmål om, hvem der skal rydde op efter forureninger, er Inger Støjberg fuldstændig skarp. Det er forurenere, der skal betale for dette. Et helt grundlæggende og nærmest universelt princip

Men derfra er det svært. Hvordan defineres forurening og forurenere. Her nævner Inger Støjberg fx kvælstofudledning. Ingen landmand med økonomisk sans tilfører for meget gødning. Derfor har de svært at erkende kvælstofudledning – de gøder efter at alt optages af planterne.

Hun mener, at hendes baggrund fra familiens landbrug kommer hende til gode i sådanne diskussioner. Ofte mødes erfaring og viden fra erhvervet side med teori og manglende udsyn fra København. Hun synes ikke, at der er tilstrækkelig indsigt. Derfor rammes erhvervet urimeligt. Hun er enig i, at der skal sættes initiativer i gang. Men de skal være de rigtige initiativer, og der skal compensation til.

Inger Støjberg udtrykker, at der med sikkerhed kommer strukturelle forandringer. Formentlig også markante og dybtgående forandringer af landbruget. Men samtidig er hun også skeptisk over en manglende grundlæggende forståelse for landbrugserhvervet fra beslutningstagernes side. Hele sagen om aflivning af minkene og de facto lukning af dette erhverv, demonstrerer den manglende indsigt, synes hun.

COVID-19, MED NEDLUKNING OG STORE HJÆLPEPAKKER

Inger Støjberg er generelt helt enig i regeringens håndtering af COVID-19, den valgte strategi og tilgang. Man kunne godt have valgt andre tilgange, måske fulgt svenskernes, men med de valg der er taget, er det uhyre vigtigt

at følge op med et program, der indeholder hjælpepakker til de private og selvstændige erhvervsdrivende. Her skal staten simpelthen holde hånden under erhvervene.

Hun er meget betænkelig over de økonomiske langtidseffekter af nedlukningerne. Der går lang tid inden tabene er indhentet. Det får effekt for erhvervslivet. Effekter, som endnu ikke er synlige, men som skal imødegås, når de erkendes.

Folketingsmedlemmet forudser også en lang række effekter på både det sociale, psykologiske og på den generelle trivsel. Svagt stillede, udsatte, børn og unge i parallelsamfund, unge under social kontrol, børn og unge, som i forvejen har udfordringer fx uddannelsesmæssigt eller dårligt tilpassede. Hele denne gruppe er eksponeret for at få endnu flere udfordringer. Vi har endnu ikke identificeret problemernes omfang. Men hun forudser meget store udfordringer på den lange bane.

FORBEREDELSE OG HÅNDTERING AF PRES

Inger Støjberg er en af de politikere som gennem de sidste år har været under et enormt personligt pres. Uanset om man er enig eller uenig i hendes politiske ståsteder og håndtering af politiske sager, interne konflikter i folketingsgruppen og uenigheder om den fremtidige politiske kurs, så er der et menneske og en person bag.

Vi lever i et demokrati, hvor retten til uenighed og forskellige holdninger er helt grundlæggende. Dagligt må Inger Støjberg betale en pris for at have forbeholdt sig denne ret. Hun er under daglig "Personbeskyttelse", hvilket vil sige, at PET er med hende over alt. Hendes færden skal planlægges, og altid med sikkerhed for øje.

Til spørgsmålet, hvordan har du det med mediepresset, det politiske pres og det sikker-

hedsmæssige pres? Svarer hun: "Der er ikke grund til at tage sorger på forskud, for noget af det man bekymrer sig om vil alligevel aldrig ramme en, så hvorfor så bekymre sig om det. Det er tids nok at tage sig af de, som faktisk ramme en". Hun tilføjer, at hun har et lyst sind og dårlig hukommelse, hvor der ikke bæres nag. Det tror hun er medvirkende til at pres og udfordringer ikke bider hende.

Hele sikkerhedssituationen med livvagter er også blevet en normalitet og et vilkår, som hun bare lever med.

Hun har det fint med de politiske uenigheder, det er en del af processen.

Men hun lægger ikke skjul på sin skuffelse over nogle partikolleger i Venstre, som i sin tid både bakkede hende op, støttede hende og var en del af de politiske beslutninger, som hun og de øvrige ministre tog under Løkke-regeringen. Inger er skuffet over, at de ikke nu har mod til at stå ved deres tidligere standpunkter, eller i sin tid turde sige hende imod. Men hun sover godt om natten.

Hun slutter af med at fortælle om den dag, hvor der var folketingsdebat og afstemning om rigs-

"Der er ikke grund til at tage sorger på forskud, for noget af det man bekymrer sig om vil alligevel aldrig ramme en, så hvorfor så bekymre sig om det. Det er tids nok at tage sig af de, som faktisk ramme en".

retten. Hun vidste allerede i ugerne forinden, hvor det ville ende. Hun forberedte sin tale i ugerne op til debatten. Hun besluttede sig for at være i folketingsalen under hele debatten og så frem til at give sit svar på tiltalen fra folketingets talerstol - den ypperligste talerstol i landet. Nu uden partipolitiske bindinger. Bare direkte give kritikkerne svar.

Det var den Inger, som 30 år tidligere på Morsø Gymnasium gik enegang og startede en indsamling under "Operation Dagsværk" fighteren. Eller den stædige og beslutsomme unge kvinde, som ville modbevise farens forudsigelser om, at hun ikke kunne blive valgt til Viborg Amtsråd. ■

KLOGE FOLK & TROLDDOMSURTER

26. juni – 8. august

BØRN
U. 18 ÅR
GRATIS

Urte-
laboratorium Vandre
teater **Levende historie**
Trylleformularer **Mød de**
Kloge folk Cyprianus
med børneopgaver
Tog og hestevogn kører

10% RABAT

På 2 voksen entrebilletter
Gælder d. 26. juni - 8. august 2021
mod aflevering af kupon.
Kan ikke kombineres
med andre rabatter.

HJERL HEDE www.hjerlhede.dk
OPEN AIR MUSEUM

Hjerlhedevej 14 · 7830 Vinderup · tlf. +45 96115030

2021

Bodil og Peter Nielsen om livet ved fjorden

EN FORTÆLLING OM ET KÆRLIGT LIV PÅ LUNDØ

AF LUNDØBOERNE ANNE BRUUN OG HANNE JUEL

Kærligheden til dyrene lyser ud af de to i baggrunden, og der er stadig masser af liv i stalden og på markerne.

Når man nærmer sig den gule gård, som Bodil og Peter Nielsen har ejet siden 1964, bliver man ikke ladt upåvirket. På venstre side funkler fjorden, og duften af de 14 kreaturer, der stadig er i stalden, rammer én med en mild sødme. Foran huset, som er Peters barndomshjem, er anlagt smukke, buede terrasser, hvor der er plads til både det store bord til de mange gæster og hele den store familie – og en lille krog til hovedpersonerne i denne historie: Bodil og Peter.

Der er liv foran huset, hvor et af de ti børnebørn er ved at gøre tre ørreder i stand, dagens fangst. Hun er der sammen med sin far, som lige giver et ekstra nap med i stalden. Længslen mod barndommens land og de to i stuen, som vi glæder os til at møde, deler hun med resten af familien.

Vi er på halvøen Lundø, der stikker ud i Limfjorden mellem Skive Fjord og Lovns Bredning og ender i en lang smal spids, Jelse Odde, eller i folkemunde: Tappen. Fra gårdspladsen kan vi se ud over lavtliggende, jævne jorde og engstrækningerne mellem den tidligere ø og det øvrige land – nu og sikret med diger mod oversvømmelse.

Bodil kommer os smilende i møde, vi fumler med mundbind og håndsprit, men heldigvis er både hun og Peter blevet vaccineret mod COVID-19. Og når begge har opnået vaccination, er det, fordi Peter ville have sin viv med, da han fik sit stik på et afbud. Bodil og Peter gør tingene sammen, som de har gjort det i mere end to menneskealdre.

Da vi træder ind i bryggerset, sætter oliefyret i gang med et mindre brøl. Det er fra midt i 1960'erne, men står stadig lige så skarpt som husets beboere.

MØDET PÅ HØJSLEV KRO

Efter sin soldatertid med 18 måneders værnepligt kom Peter tilbage til Lundø. Han tog til bal på Højslev Kro, hvor der blev spillet op til dans hver 14. dag. Og der stod hun så, Bodil, rank og smuk, med brune øjne. Bodil havde fået øje på Peter længe før den aften, og han var ikke i tvivl, da han så hende. Mødet på kroen, som blev begyndelsen på et langt og godt liv sammen, fandt sted for 63 år siden, da Bodil var næsten 18 og Peter 21 år. "Der har da været bump på vejen", siger Peter, "men vi har altid holdt sammen, og vi har haft det godt". De første tre år, før de to flyttede til Lundø, boede de i Himmerstrup ved Bjerringbro, hvor Peter var forkarl på en stor gård.

Efter to års ægteskab fik Bodil og Peter en datter, efter yderligere to et halvt år kom en søn til verden og tre år senere endnu en søn. I dag tæller familien – ud over de tre børn – ti børnebørn og tre oldebørn. Stor fest skal der ikke være, når de om lidt fejrer 60 års bryllupsdag, diamantbryllup, men med den nærmeste familie bliver det alligevel til mange omkring bordet. Store fester har de to holdt tidligere i livet, og til guldbrøllet i Højslev Kirkeby Forsamlingshus kom der 125.

SLÆGT SKAL FØLGE SLÆGTERS GANG

Gården, i hvis fine, lyse stue vi sidder, blev bygget i 1804, og den har været i Peters slægt lige siden. Rummene er blevet ændret mange ►

gange, og Peters farbrødre sov i en alkoveseng, netop dér, hvor vi i dag sidder bænket omkring spisebordet.

Dengang boede der aftægtsfolk i huset. Man forsørgede ældre og svagelige slægtninge, som havde nedskrevne rettigheder. De havde krav på at komme til Skive to gange om året og ret til livsfornödenheder som mælk, kød, flæsk, æg og kartofler. Peter og Bodil har stadig de gamle aftægtskontrakter, der er skrevet med gotiske bogstaver og derfor svære at tyde.

En oldefar fra slægten sejlede og kom hjem fra den 1. Slesvigske Krig i 1850. Bodil tjekker årstallet, som er indgraveret i en smuk lysestage arvet fra Peters mor. Oldefaren ejede et såkaldt koffardiskib med sejl – et ikke-våbenført handelsskib, og efter krigen fik han arbejde på Skovgaard Teglværk i Bådsgård Vig, hvorfra teglstenene blev roet hele vejen ud til den tange, som løber ud fra vestsiden af Lundø. Der var omkring ti huse ved teglværket, og arbejderne fik navn efter deres håndværk som fx Peter Teglblænder.

Peters far havde syv søskende, fem drenge og to piger, der alle klarede sig godt efter datidens

forhold. Det var i 1920'erne. En fra flokken kom på Landbohøjskolen, en blev mejeribestyrer, og en blev først sygeplejerske og dernæst intet mindre end distriktsjordemor i Haurum. Med en tyk streg under distrikts.

Da hun skulle bistå ved fødslen af Bodil og Peters andet barn, gik det hele lidt langsomt, så hun sendte bud efter lægen. Han ankom efter en lang dag med sygebesøg og fik sig en velfortjent kop jordemorkaffe, men lige der ved bordet formastede han sig til at sige du til distriktsjordemoren. "Det blev hun meget for-tørnet over, da det var ganske uacceptabelt", fortæller Bodil og Peter. Samme distriktsjordemor adopterede en datter, hvorefter hun titulerende sig fru Nielsen, for man kunne jo ikke hedde frøken, når man havde barn ... Fru Nielsen var en selvstændig dame, og det var en gave, at hun også ville tage imod sine søskendes børnebørn. Begge undrer sig over, at det var så anderledes for så relativt kort tid siden.

FJORDEN OG FISKEN

I 1850 ernærede en stor del af befolkningen på Lundø sig ved fiskeri, som fortsatte med at have stor betydning for halvøens beboere frem til slut-1970'erne. Der blev fanget massevis af sild, som var så billige, at en ol (80 stk.) kunne

Fiskeriet havde tidligere stor betydning for befolkningen på Lundø, og Peter Nielsen har doneret denne penallusbåd, skabt af pensioneret lærer Henning Kristensen, til Lundø Kirke som et varigt minde.

Gården med det gule stuehus og den hyggelige gårdsplads har været Bodil og Peters hjem siden 1964. Bodil kan fra ejendommen se over mod sit barndomshjem på den anden side af Bådsgård Vig.

købes for en skilling, men trods den billige pris kunne fiskerne ikke komme af med hele deres fangst. Og når de gik på isen og stangede ål, blev det fortalt, at der var så mange, at de ikke kunne sætte jernet igennem for bare fisk.

I Lundø Kirke hænger en pennalhusbåd – en type motorjolle, der var karakteristisk for fiskeriet i Limfjorden fra 1930-1960. Modellen, som Peter har doneret, er et minde om fiskeriets betydning for øen. Båden er udført af Henning Kristensen fra Lundø, som er pensioneret lærer. Det er ikke tilfældigt, at Peter vælger kirken som ramme for sit mindesmærke, for han var medlem af menighedsrådet i 43 år.

Pennalhusbådene var ideelle, mener Peter, for de ødelagde ikke fjorden, selv når de fiskede muslinger. Det var farligt arbejde. Fiskerne skulle passe på, båden ikke blev overskyldt med vand i blæsevejr, for der var ikke noget dæk. Når Peter og hans kammerater var med ude, blev de sat til at pumpe vand. Der, hvor Lundø sommerhusudlejning ligger i dag, boede der to brødre fra et husmandssted, som også levede af fiskeri. Især den ene, Osvald, vidste alt om naturen, og han kunne simpelt hen lugte, hvor ålen var, og kendte hver en vind. Den anden, Hagbard, tog i øvrigt initiativ til at grundlægge campingpladsen, i dag kendt som Lundø Strand Camping.

FÆRRE LANDBRUG, FLERE SOMMERHUSE

Bodil og Peter havde 20 køer med opdræt, altså op mod 50 kreaturer. I 1970 blev den nye kostald bygget med fodergang og rørmalkning. Det var helt fantastisk at blive mekaniseret. Der var også mellem 10-20 grisesøer og 300 høns på gården, som var på 28 hektar/50 tønder land. Når kornhøsten stod på, kom mejetærskeren fra en af nabogårdene til hjælp.

Tilbage i 1905 kunne der tælles 11 gårde på Lundø, og antallet af husmandssteder var vokset til 24. Nogle husmandsbrug havde så meget jord, at en familie kunne leve af det, mens andre var tvunget til forskellige former for bierhverv, fx fiskeri eller tangopsamling. Ud over det boede 12 familier i huse med have. Nu er der kun to gårde på Lundø, og de har udelukkende køer.

For 50 år siden var der 24 mælkeproducerende landbrug og to mælkeruter på Lundø. ”Den ene mælkekusk kørte den nordlige og den anden den sydlige tur, som begge endte i Hald”, fortæller Peter. Returnmælk kom tilbage som kærnemælk til børnene og syrnet mælk til kalvene. Kærnemælkssuppe, sødsuppe og forskellige typer grød hørte også til den daglige kost.

Bodil og Peter var næsten selvforsynende, og når de sendte kontobogen med mælkekusken til Hald Brugsforening, kom der brugsvarer retur. Æggene fra de 300 høns blev brugt som betaling. Hvis der var mange æg, kom der også penge med tilbage. ”Hvis der var få, måtte vi betale, når der blev slagtet en gris”, siger de to. Til eget forbrug blev der også slagtet grise og høns, men oksekød brugte man ikke.

Selv om udelivet står hele familien nær, har Bodil og Peter lagt vægt på, at alle deres tre ►

børn skulle have en uddannelse, og at de to drenge ikke skulle være afhængige af at arbejde i landbruget. Alle tre har i dag en anden uddannelse, men det trækker fortsat i dem at komme hjem til fjorden.

KAFFEGILDE MED MANGE KAGER OG USKREVNE REGLER

”Da vi flyttede herover i november 1963, blev vi straks inviteret til kaffegilde”, fortæller Bodil. Sådan et gilde holdt alle en gang om året. Der kom langt over 20 mennesker, og både den pæne stue og dagligstuen var i brug. En hyggelig og måske også lidt overvældende tradition, når man var en ung kvinde på 24 år. I vinterperioden kom familierne rundt til hinanden, og der blev disket op med boller med pålæg, sandkage, kringle, brun og hvid lagkage, konditorkager og tre slags småkager. Og så skulle der spilles kort. ”Jeg var ikke meget for det, for jeg kunne kun spille gris”, fortæller Bodil, som måtte i gang med at lære whist, Michigan og 500.

Det var et stort arbejde at stable sådan et kaffegilde på benene, og flere åndede sikkert lettet op, da det blev moderne at afholde dem på

Hestekoens, den lokale kro. Her måtte Bodil dog sande, at der var regler, og så var der regler for dem, der havde boet på Lundø i længst tid. Bodil og nogle andre, der heller ikke holdt af kortspil, havde bestemt sig for at tage deres sy- og strikketøj med til kaffegildet, efter at de i lang tid havde spillet kort for at passe ind. Timerne med kortspil havde føltes meget lange, og nu fandt de håbefuldt håndarbejdet frem og satte sig et sted med godt lys. Men ak, der kom de ikke til at sidde ret længe, før en gruppe af de ældre gjorde krav på en plads i lyset. ”I må finde et andet sted”, lød det. ”Sikke en forskel på dengang og nu”, siger Bodil.

I 1954 blev Hestekoens bygget, og der var plads til både købmand og kro. Folk valfartede til Lundø søndag eftermiddag for at få kaffe og nyde Hestekoens berømte kanelnegle, eller de købte en is i ishuset og fyldte bilen op på den lokale benzintank. Dans og glade dage var der også, når kroen bød på et ægte asfaltbal, og harmonikamusikkens toner lød i natten.

NYE LANDVINDINGER

I 1966 fik Bodil og Peter oliiefyr. Det var, dengang 1.000 liter olie kostede 190 kr. ”En gris

kunne betale for 2.000 liter olie, for der var ingen afgifter”, siger Peter.

Verden åbnede sig mere og mere, og Bodil og Peter var selvfølgelig blandt de første, der tog på ferie- åbne og nysgerrige over for verden, som de var og er. Den første rejse gik til Gran Canaria i 1989 sammen med gode venner fra øen. ”Vi havde det virkelig sjovt”, lyder det.

Efter murens fald gik turen til Tjekkiet, og Bodil og Peter har været på Tenerife flere gange og haft mange ture til Sydeuropa. De første ture huskes som helt magiske: Varmen, mandeltræerne i blomst og potteplanterne, der var store som buske. Turen til Bulgarien var også rigtig god, men det gjorde indtryk, at de og vennerne boede på luksushotel, mens lokalbefolkningen på den anden side af murene levede under trange kår, og at Securitas skulle styre alt.

Bodil og Peter har også været på de formidable busture fra Lundø til Sverige, Polen, Harzen og Holland, som arrangeres på skift af beboerne på halvøen. Inden bussen forlod Lundø, var stemningen allerede høj, og når de trætte rejsende vendte hjem igen, stod andre fra øen

klar med aftensmad i forsamlingshuset. ”Det var nogle skønne ture”, husker og Bodil og Peter.

”Vi har haft et godt liv herovre. 1960’erne og 1970’erne var dog helt specielle. Dengang var vi unge, og det var på det tidspunkt, børnene kom til. Vi har haft et fantastisk godt sammenhold her på Lundø; der skete altid noget. Vi var venner med alle, og vi var altid med til alting – også pinsegilderne”, lyder det.

Livet på Lundø har imidlertid også krævet mod og tilpasningsevne. I 1993 måtte Bodil og Peter se i øjnene, at de ikke længere kunne leve af landbruget. Tendensen var, at gårdene skulle være større og større, og landbruget gik fra vekseldrift med græs, hvede, havre og roer til én slags afgrøde. Mange mindre brug måtte dreje nøglen om, og Bodil og Peter lejede et større areal ud til Møllegården.

Da børnene begyndte at gå i skole, tog Bodil voksenundervisning i Skive. Hun ville ud at virke og gerne være sygehjælper. ”Folk har sikkert tænkt, at jeg var meget anderledes”, siger Bodil. Men lysten til at arbejde har hun altid ►

Fra deres yndlingsplads i stuen kan Peter og Bodil nyde synet af fjorden og græsmarkerne, hvor limousine-kvæget tygger drøv.

Naboens Galloway-kvæg, også kendt som panda-patroljen, græsser lige op ad Bodil og Peters køkkenhave.

haft, og svigerforældrene boede lige i nærheden, så børnene var i sikre hænder. Bodil fik job som aftenvagter på Egeris Plejehjem og dernæst på Bøgely i Hald, mens Peter fik arbejde på Diana Lys i Hald, hvor der var 150 ansatte. "Vi havde det supergodt der", husker Peter.

Nu er der 14 hektar tilbage. Og så markerne rundt om gården. Ude i stalden gumler dyrene fortsat; de er svære at undvære, og selv om Bodil og Peter siger, det er sidste sæson, er vi ikke helt overbevist om, at det virkelig *er* sidste år med kreaturer på gården. Hunkatten Mille smyger sig om benene på os inde i stuen. Hun og hendes bror, Fernando, kommer ind, når de vil; tidligere måtte gårdens katte tage til takke med stalden.

LIVET GÅR VIDERE, OG MAN SKAL VILLE DET

Selv om nogle venner desværre falder fra, er Bodil og Peter ikke i tvivl om, at venskaber skal plejes og er en stor glæde, ligesom nye venner stadig kommer til. Da Peter blev 80, ringede der pludselig én, han havde kendt i sin barndom, dengang man kunne stille hele to fodboldhold på Lundø. Barndomsvennen kom på

besøg, og nu taler Peter og han sammen hver 14. dag. "De snakker om gamle minder", siger Bodil.

Peter erkender med stor beklagelse, at det kniber lidt med bentøjet, men lysten til at køre traktor er der stadig. Derfor har en af sønnerne lavet en "tronstol" til liftens på traktoren, så Peter og Bodil kan køre standsmæssigt ned til Skt. Hans-bålet, som de har haft det samme sted på engen i 50 år. Peter ryster lidt på hovedet ad den sindrige konstruktion, men han er vist alligevel meget godt tilfreds med den.

Barnebarnet stikker hovedet ind og siger, at hun og hendes far er færdige i stalden og med fisken. "Så ses vi snart igen", svarer bedsteforældrene. Og det er der ingen tvivl om, for alle elsker at komme hjem til fjorden og de to ved vinduet.

"Det er ikke svært at forstå", siger vi til hinanden, da vi vinker farvel. ■

Lundø Kirke knejser stolt mod himlen tæt ved Peter og Bodils hjem. Trods sin beskedne størrelse er kirken bestemt et besøg værd.

JENLEFESTEN 2021

SØNDAG 1. AUGUST 11.30-16.30
UDE/PLÆNEN

TALERE

DEN
POLITISKE TALER
Kaare Dybvad Bek
Indenrigsminister

DEN
KULTURELLE TALER
Lisbeth Trinskjær
Formand Højskolerne

**AAKJÆRPRISEN
UDELES TIL**
Hans Mortensen
Journalist

**MUSIK I LØBET
AF DAGEN**
Salling Spillemands
Symfoniorkester

BILLETSALG

WWW.JENLE.DK

Husk din egen stol, samt et regnslag i tilfælde af regn. Paraplyer må helst ikke anvendes. Tak

Mere information om alle arrangementer på Jenle

www.jenle.dk

2426 0025

Facebook

Per Lunde Lauridsen

MUSEUMSCHEF FOR MUSEUM SALLING

AF CLAUS V. MIKKELSEN

Per Lunde Lauridsen har været museumschef for Museum Salling siden december 2019, i næsten halvandet år. Efter få måneder i stillingen måtte hele Museum Salling – sammen med resten af Danmark – lukke ned, nemlig den 11. marts sidste år pga. coronaen.

Kulturlivets genåbning stod sidste sommer forholdsvis lavt på myndighedernes prioritetsrangsliste. Men da den endelig kom, blev det med gode besøgstal. Danskerne holdt nemlig ferie inden for landets grænser og brugte kulturtilbud som aldrig før.

MUSEUM SALLING

Museet er en af egnens vigtigste aktører inden for formidling af kulturtilbud. Men hvad rummer tilbuddene? Hvad er Museum Salling for en størrelse? Og hvem står i spidsen for kultur- og formidlingsinstitutionen?

Museum Salling blev dannet i 2008, efter at de fire S-kommuner blev lagt sammen til Skive Kommune. Hver af de fire kommuner havde egne museer, forskning, formidling, arkiver og virksomhedskulturer, som alle skulle fusioneres til én fælles virksomhed. Sammenlægningen tog tid, fordi hver kommune var repræsenteret med stærkt engagerede medarbejdere, forskellige rutiner og visioner. I 2019 – 13 år efter fusionen – overtog Per Lunde Lauridsen ledelsesansvaret for Museum Salling.

OPDATERING AF STRATEGIEN

Efter 1½ år i stolen og med en ny strategi på trapperne konstaterede museumschefen, at organisationen, strukturen og Museums Sallings visioner og landsigtede strategi endelig var på plads. Omstillingen og sammenlægningen havde krævet en stor indsats af medarbej-

derne. Grunden til, at det alligevel gik forholdsvis nemt, var, at han overtog et veldrevet museum, som nu skulle videreudvikles med formidlingen og borgerne i centrum.

MUSEUMSCHEFEN

Per Lunde Lauridsen stammer fra Dejbjerg og bor i dag mellem Ringkjøbing og Skjern – i Lem, tæt på Ringkjøbing Fjord. Han fortæller med stolthed, at han nu kun bor 3 km fra sit fødehjem.

Han er vokset op i en landbofamilie med interesse for historie, samfundsdebat og fællesskaber. Familien har dybe rødder på den egn, både i Indre Mission og i Venstre. Allerede i drengene gik fremtidsdrømmen på at blive museumsdirektør.

Efter gymnasiet i Tarm gik turen til Københavns Universitet med studier i historie og arkæologi som sidefag. Kandidatgraden blev suppleret med et år på Arkitektskolen, hvor ældre bygningskunst var en del af pensummet. På den måde fik Per Lunde Lauridsen en fagligt bred teoretisk uddannelse inden for nogle af de nøgleelementer, som et moderne museum skal beskæftige sig med.

Både af interesse og som supplement til SU'en blev sommerferierne brugt på studiejobs i Bork Vikingehavn og Bundsbæk Mølle, som er en del af Ringkjøbing-Skjern Museum.

Det var på den baggrund, at idéen til et ph.d.-studium blev fostret. Et studium, som skulle undersøge museers rolle i fremtidens oplevelsesøkonomi.

Studiet kom i stand som et samarbejde mellem Skjern-Egvad Museum og CBS (Copenhagen Business School) i København, men blev dog aldrig helt afsluttet, da Per Lunde Lauridsen inden da blev fastansat i en inspektørstilling ved Ringkjøbing-Skjern Museum.

Han havde også været med til at etablere FrivillighedsAkademiet, hvor mere end 1.000 frivillige og medarbejdere blev uddannet som ledere og formidlere. Begge dele gav Per Lunde Lauridsen værdifuld erfaring.

Grundholdningen fra barndomshjemmet mht. frivillighed og foreningsarbejde var vigtige elementer. Som eksempel på sit lokale engagement nævner han sine tre perioder som formand for menighedsrådet og Hardsyssel Historiske Samfund, hvor han holdt en lang række foredrag om historiske emner.

Han er ikke afvisende mht. en fremtidig bopæl tættere på Skive. Lige nu pendler han mellem Lem og Skive, når han da ikke overnatter i det hus, som familien har købt her på egnen, og som de bruger i deres ferier.

Grunden til, at Per Lunde Lauridsen fortsat er rodfæstet omkring Lem ved Ringkjøbing Fjord, er, at hans to døtre går på friskolen i Skjern og senere skal på Efterskolen Solgården i Tarm. Herefter venter en ungdomsuddannelse for de to piger.

Pers kone, Lisbeth, har arbejdet parallelt med Per inden for museumsverdenen ved Ringkjøbing-Skjern Museum, bl.a. med Kaj Munk som speciale.

Da Per Lunde Lauridsen fik stillingen i Skive, valgte Lisbeth at tage orlov og samtidig starte sin egen virksomhed med historiske foredrag. Det gav større fleksibilitet og ro om familielivet. De afviser dog ikke, at en fremtidig fast bopæl kan blive i Skive Kommune, når deres to døtre på et tidspunkt skal i gang med en videregående uddannelse, eller hvad de nu måtte vælge.

Find mere information om Museum Salling i en artikel på side **86**. ■

MUSEUM SAL

AF CLAUS V. MIKKELSEN · FOTO MUSEUM SALLING

Museum Salling er en stor organisation, både geografisk og fagligt. Museet skal både formidle, bevare og forske i kunst, historie, natur, geologi, arkæologi og egnsfortællinger. Som om det ikke var nok, er museets målgrupper også mange: Lokale, turister, forskere mv.

Idéen med at samtænke udvikling og formidling var ganske ny og blev politisk bestemt i 2007.

Museum Sallings chef fortæller nedenfor om museet og de bagvedliggende tanker for den fremtidige formidling.

Museum Salling har fået en ny vision og strategi her i foråret 2021, som rækker fem år frem i tiden.

Der skal fokuseres på endnu mere borgerrettet formidling fra flere udstillingssteder i et tværfagligt samarbejde.

HVORFOR ET EGNSMUSEUM?

”Egnen med Skive, Salling, Fjends og Fur er et kulturområde med fælles identitet og selvforståelse. Der er godt nok nuanceforskelle alt efter, om man kommer fra Salling, ja bare Øst- eller Vestsalling, Fur, Skive eller Nordfjends. Men der er også fælles identiteter og forståelsesrammer, som nogenlunde følger kommunegrænsen”, forklarer museumschefen.

Museum Salling skal tydeliggøre identiteten og selvforståelsen, så vi, der bor her, og de, der besøger området, får en mere klar idé om den. Museet bidrager til læring om egnen og kulturarven. Det er en af grundpillerne i en stedsidentitet, og derfor indgår læring og formidling som en af Museum Sallings kerneopgaver.

For at skabe klarhed skal museet indsamle viden relateret til egnen, både inden for geologi, arkæologi, historie, kunst og natur. Den indsamlede viden skal herefter omsættes til folke-

Historien spænder lige fra de første bosættelser, over vikingetiden og reformationen til de sidste 150 år med andelsbevægelsen, omstilling af landbruget og industrialiseringen. Det er en tid med forandringer, som har sat deres umiskendelige aftryk på egnens natur og lokalsamfundet med dets fællesskaber.

Historien giver en forklaring på nutiden og danner fundamentet for fremtiden. Hvis man forstår, hvordan og hvorfor forandringer er sket, er det nemmere at navigere i fremtiden. Museum Sallings rolle er med andre ord at sikre forståelse.

LING

oplysning, lokal forankring, generel formidling og en bevidsthed om fortiden og nutiden.

Når nye borgere slår sig ned her på egnen, er det vigtigt, at de får hjælp til at forstå den egnsbestemte kultur og dens forankring. Viden om egnen, den fælles forståelse og sproget er grundlaget for, at tilflyttere bliver en del af fællesskabet.

MUSEUM SALLINGS ROLLE

Museet har en lang række vigtige roller, når egnens historie skal formidles til dem, der bor her. Den viden tager bl.a. afsæt i kunsten, som er knyttet til egnen, fx nationalromantikens malere, forfattere og den omgivende natur.

Historien spænder lige fra de første bosættelser, over vikingetiden og reformationen til de sidste 150 år med andelsbevægelsen, omstilling af landbruget og industrialiseringen. Det er en tid med forandringer, som har sat deres

umiskendelige aftryk på egnens natur og lokalsamfundet med dets fællesskaber.

Historien giver en forklaring på nutiden og danner fundamentet for fremtiden. Hvis man forstår, hvordan og hvorfor forandringer er sket, er det nemmere at navigere i fremtiden. Museum Sallings rolle er med andre ord at sikre forståelse.

BRANDING AF EGNEN – FIRE VEJE

Museet er vigtigt for branding af egnen udadtil. Her har man valgt at gå fire forskellige veje.

Den ene vej er historiske egnsfortællinger kombineret med historisk og samtidskunst, fx Spøttrup Borg og udstillinger på Skive Museum og Fur Museum.

Den anden vej er mere event-drevne aktiviteter som Bispens Marked, levendegørelsen af Spøttrup Borg og fortællingen om moleret på Fur. ▶

Gæster på museum. Her ser de på maleriet Gaia.

Den tredje vej er mere diffus. Den skal sikre, at de forskellige udstillinger kan tiltrække et større publikum. En kombination af de historiske rammer med ny informationsteknologi for visuel fremstilling skal desuden tiltrække et større publikum og pirre deres nysgerrighed.

Den fjerde vej er naturformidling. Museet vil gerne understøtte gode naturoplevelser og gøre dem mere tilgængelige. Både fysisk og videnskabsmæssigt med flora og fauna i historiske og naturbevaringsmæssige kontekster.

FORMIDLING, EN HJØRNEN I MUSEETS AKTIVITETER

Traditionelt har formidling og præsentationer for det bredere publikum ikke været topprioriteten inden for museumsverdenen. "Man har tidligere primært henvendt sig til dem, der allerede var interesserede, og til dem, hvis viden man kunne udbygge. Derved var der dannet en barriere for information, formidling og - i sidste ende - læring", forklarer Per Lunde Lauridsen.

Museum Salling har derfor foretaget et bevidst og ønsket strategiskift. Læring og information er nu klart prioriteret, ligesom de nu arbejder endnu mere målrettet på formidlingsdelen. Per Lunde Lauridsen giver et eksempel. Tidligere var der en lille vindmølle på stort set alle

gårde. Den blev brugt til at producere lokal strøm, bl.a. til vandpumper, en kværn eller lys. Men møllerne blev urentable for 80 år siden, da man fik indlagt billig strøm. Viden om produktionen af vindmøller gik derfor stort set i glemmebogen. Da man for 40 år siden igen kunne se perspektiver i at bruge vindkraft til strøm, fik man fat i nogle af de gamle smede for at få tidligere tiders erfaringer og viden bragt i spil. Det startede som bekendt et dansk vindmølleeventyr, som har gjort Danmarks vindmølleindustri til førende i verden.

Et museum indsamler viden og erfaring, som måske kan komme eftertiden til gavn. Mange gamle håndværk er ikke længere aktuelle. Viden og erfaring, som måske er oparbejdet gennem generationer, går måske tabt i en globaliseret verden med stor ensartethed. Museer kan derfor hjælpe med at fastholde noget af tidligere tiders viden, som måske kan blive værdifuld og nyttig senere.

Tidligere havde man stor erfaring med og viden om at spare på ressourcerne, da de var dyre. – Nu er det ikke længere prisen, men klimakrisen, som skaber behov for viden om effektiv ressourceudnyttelse. For et par årtier siden var det pinligt at gå i brugt tøj og at handle i genbrugsbutikker, der oftest er drevet af frivillige.

MUSEUM SALLING BESTÅR AF

**Spøttrup Borg
Fur Museum
Skive Museum
Glyngøre Kulturstation**

LOKALE ARKIVER

**Skive Byarkiv
Fur Lokalarkiv
Sallingsund Lokalarkiv
Spøttrup Lokalarkiv
Sundsøre Lokalarkiv
Vandkantsskole
Team Arkæologi**

I dag er secondhand moderne og skaber store indtægter, som går til godgørende formål.

Vi lever i en verden med andre forudsætninger, en anden teknologi og andre rammer end tidligere. Men ved bedre at forstå rammerne og sammenligne dem med fortidens rammer og muligheder, får vi måske øjnene op for forandringerne og kan derigennem bedre forstå de nye strømninger. Måske kan vi endda være med til at udvikle nogle nye.

Per Lunde Lauridsen kommer med endnu et eksempel på normforandringer: Delebiler. Førhen var det helt utænkeligt, men nye spillere som fx Uber, Byens Bil og GoMore har rykket ved de

normer. Forandringerne er drevet af teknologiudvikling og forståelse for grøn omstilling.

EGNENS STÆRKE SIDER

Skiveegnen er stærk, mener museumschefen. Der er driftighed og forandringsvillighed.

”Som museumsmand vil man gerne facilitere bevarelse af viden. Og der er meget her på egnen, som bør bevares for eftertiden”, pointerer han.

Alle samfund er uhyre komplekse og deres viden er overdraget gennem generationer. Men meget er forandret i dag. Respekt og ydmyghed hører fortiden til.

MUSEUM SALLINGS STÆRKE SIDER

”Museet har en høj faglighed inden for en række områder”, forklarer Per Lunde: ”Både geologi, arkæologi, naturhistorie, kultur og kunsthistorie er stærkt forankret i lokalområderne. De lokalhistoriske arkiver dækker hele kommunen og udgør en stærk vidensbase.

Konstruktionen med de mange specialer, som er samlet i en organisation giver en række formidlings- og driftsmæssige fordele.

Museet har et konstruktivt og positivt samarbejde om bl.a. værdifuld informationsudveksling på tværs af kommunegrænsen. Et eksempel er samarbejdet med Destination Limfjorden, hvor oplevelsesøkonomi, turisme og branding af egnen kombineres.

UDRULNING AF VISIONEN

På spørgsmålet om, hvordan Museum Salling vision kan medvirke til at skabe stedsidentitet for egnens borgere og ikke mindst tiltrække ▶

Skulpturer af fortidens kæmper på Fur Museum

Spøttrup Borg, lægeurtehaven ved borgen og sommeraktiviteter i borggården.

turister, nævner Per Lunde Lauridsen tre hovedattraktioner, nemlig Spøttrup Borg, moleret på Fur og Jenle.

I Spøttrup Borg har vi en historisk perle, som Per gerne ser endnu bedre formidlet. Både udstillingsmæssigt og med de aktiviteter, der er knyttet til borgen. Alt er et samspil, både udstillingen, levendegørelsen med de mange frivillige og de forskellige turneringer, som alle er kortvarige aktiviteter. Udfordringen er at skabe mere kontinuerlige aktiviteter. Den nød er endnu ikke knækket.

Det at få udpeget moleret på Fur – med dets helt unikke aflejringer af fossiler fra det præhistoriske saltvandshav – som UNESCO-verdensarv ligger højt på prioriteringslisten. Men processen med at nå dertil er langvarig ...

Jenle og Jeppe Aakjær er nogle af egnens markante kulturelle markører og seværdigheder. Både selve Jenle og Jeppe Aakjærs forfatterskab. Jenle hører ikke under Museum Salling, men drives af det selvstændige Aakjærsselskabet.

Per Lunde Lauridsen nævner en anden række potentialer for egnen: Samarbejdet mellem arkæologerne, de lokalhistoriske arkiver og nyere tids museumsafdeling kan skabe nogle interessante udstillinger og historier med bred tiltrækningskraft.

Formidlingen til børn og unge, fx Vandkantsskolen med undervisning i natur, sker i samarbejde med skolerne. Billedskolen er populære formidlingsmåder.

Big Blue Skive skaber bedre plads og sammenhæng mellem Idræts- og Kulturparken og Skive Museum til Krabbesholm Skov og udløbet for Skive Å i fjorden. Her vil den nyrenoverede museumsbygning rigtig komme til sin ret og indgå i helheden på endnu flottere vis end i dag.

Vi har en egn med en mangfoldig historie, mange ressourcer stærke kunstnere og et landskab med muligheder. Det kræver en tværfunktionel organisation for rigtigt at kunne formidle deres værdier.

For at skabe et spændende museum skal man forstå de forskellige modtagere, så fortællingen og indholdet beriger modtagergrupperne. Heri ligger et bevidst valg af fortællinger. Det kræver også de rigtige rammer og temaer og emner, som kan tiltrække målgruppen. Samtidig skal man stimulere modtagerne, så de bliver modtagelige for andre vinkler, nye oplysninger.

”Selvom virkeligheden er både kompleks og mangfoldig, skal den formidles enkelt”, siger Per Lunde Lauridsen afslutningsvis. Han slutter med et citat af Kaj Munk: ”Aldrig spørge om det nytter, kun, om det er sandt.” ■

Vejrudsigten for Fur :

Det bliver pandekage vejr

På Herrens Mark tilbyder vi:

- Sunde boghvede-pandekager med fyld og salat
- Søde pandekager med diverse lækre ting
- Dagens hjemmelavede kage
- Unika keramik fra eget værksted
- B&B med udsigt over fjorden
- Museum for mænd

*Vi kan kun opfordre til
at bestille bord - så er du sikker
på, at der er plads*

Dejlig fredfyldt have med lille orangeri og noget af øens bedste udsigt over bakkerne, markerne og fjorden

ÅBENT

05/04 - 25/06 fre-lør-søn	11-20
26/06 - 08/08 alle dage	11-21
09/08 - 14/10 fre-lør	11-20
& søn-man-tirs	11-17
15/10-24/10 alle dage	11-20

Blegagervej 6 . 7874 Fur . Tlf. 51 60 64 50 - Besøg os på www.paaherresmark.com

Professionelt trykkeri med **kærlighed** til håndværket.
Vi sætter en **ære** i at levere flotte bøger, magasiner
og kataloger.

Specialtrykkeriet Arco III

Gemsevej 7, 7800 Skive · T +45 96 16 52 00
info@specialtrykkerietarco.dk · www.specialtrykkerietarco.dk

DEIF

The world's best and most reliable
energy control solutions for a sustainable future

deif.com

Jeg, den bondefødte, skal prædike had og mistro

AF KNUD PEDER JENSEN

Første gang, jeg besøgte Jenle, var sammen med forlægger Steen Piper fra forlaget Hovedland, der havde betroet mig opgaven at skrive en biografi om Jeppe Aakjær. Jeg skulle præsenteres for Solveig Bjerre, der stadig boede på gården. Hun skulle give sit samtykke til, at brevene mellem Jeppe og Nanna, der lå båndlagte i Det Kongelige Bibliotek, måtte benyttes. Under besøget oplevede jeg hende som en elskværdig, ældre dame, der ind i mellem i korte vendinger slog over i jysk dialekt, som hendes far, Jeppe, havde mestret.

JEPPE AAKJÆRS LITTERÆRE AFTRYK

De næste tre år tilbragte jeg i Jeppe Aakjærs selskab. Han nåede om nogen at sætte sit litterære aftryk på Skiveegnen og i landet i det hele taget. Han var også en af hovedkræfterne i det folkelige moderne gennembrud, hvor forfatterne i en hidtil uset ny realisme tog fat på at skildre de forhold på landet, som de allersvageste levede under. I den bevægelse kom gården Jenle og dens årsmøder til at spille en stor rolle.

FOLKEMØDE BLIVER TIL MARKFEST I ÅKJÆR

I 1908 var Aakjær tæt på de 42 år og var på højden af sin digterkarriere. Hans bøger, digte og

skuespil gik over det ganske land, og folkemøder som dem, Steen Steensen Blicher lavede, var igen kommet på mode.

Den 12. juli inviterede Jeppe Aakjær til markfest i Åkjær. Anledningen var, at han på de nærliggende Kaphøje ville afsløre en mindesten over sine forældre. Samtidig kunne han også sige tak for sidst til de naboer, der knap 20 år tidligere havde vidnet mod ham og sendt ham 17 dage bag tremmer i Viborg Arrest for blasfemi og opfordring til oprør.

Ugen før festen havde han et stykke i Skive Folkeblad, hvori han fortalte om landsbyen Åkjærs historie. Fra Valdermar Sejrs tid havde byen hørt under forskellige herremænd, den ene værre end den anden, men i 1798 skete udflytningen, og dermed var det slut med den "generende fællesdrift og ager-om-ager-system". Aakjær kunne levende forestille sig, med hvilken glæde det måtte være for datidens bonde pludselig at stå med et dokument i hånden, der gav ham ret til betegnelsen: Fri mand.

Folk samlede ved fødegården, og klokken fire om eftermiddagen gik processionen, der talte omkring fire hundrede, mod Kaphøjene. ▶

Her stod han så, den blonde digter fra Åkjær, og så ud over skaren af folk, der efterhånden talte et par tusinde. Han forsømte ikke lejligheden til at tale de undertryktes sag:

Det skal være en af mine opgaver – jeg, den bondefødte – at prædike had og mistro til den stand, der havde mine forfædres skæbne i sin hånd og gjorde den så hård, den danske godsejerstand har hærget dansk jord som en ulveflok, så langt vor historie når. Aldrig så snart havde man løst gårdmændene af stavnsbåndet, før godsejerne var hos kongen for at få den ind i det igen, og da det ikke lykkedes, lokkede de fæstehusmændene til at gå i snøren, og så kraftigt trak rendeløkken sig sammen om husmandens hals, at han sidder i strikke den dag i dag,

Nej, mine tilhørere, godsejerne, det er folk, der skal nær til ilden, om der skal komme noget fedt af dem!

Men nok havde bonden smidt de økonomiske lænker, som herremanden havde fæstnet ham med, men den åndelige undertrykkelse, som bonden gennem flere hundrede år havde været udsat for, sad i ham endnu:

Det er i længden ikke tilstrækkelig, at vor bonde peger på den fyldte smørdrittel og det ansete fede flæsk; en dag vil samme fede flæsk blive siddende ham i halsen, hvis ikke han har mod til at løsgøre sig fra de åndslænker, som endnu ringler ved hans ankel ... det nok så betydelige spring fra nådesprincippet til retfærdighedsprincippet, fra middelalderens mørkefrygt til nutidens moderne verdensopfattelse – dette spring skylder han os endnu – og desværre: dette har han røbet adskilligt ulyst til.

Sidst i talen kom han til forældrenes liv, til hvis ære det var at han satte denne sten. De levede deres liv i dalen; derfor har vi sat stenen her i dalen. Jeg håber, at den lille gulspurv, der er sådan en lille trofast fugl – som tit napped et korn i min fars hakkelsesdyng – jeg håber, at den vil ryste duggen af sine små vinger på denne sten en gang imellem i den årle morgen. Og jeg fordrister mig til at håbe, at folk, som kommer her forbi på vejen til eller fra deres arbejde, med en tanke må mindes de to, som hædres ved denne sten – den lille sten i dalen.

BJÆRGMANDS-SNAK

Festens sidste punkt begyndte ved midnat. Det foregik ved kæmpehøjen. Børn med fakler fór omkring højen og råbte: "Bjergmand! Bjergmand!" Mens folk stimlede sammen, fór raketter til vejrs, og pludselig stod bjergmanden med sit lange, hvide skæg i form af skuespilleren Valdemar Maes. Han fremførte Bjærgmands-snak, som Jeppe havde skrevet til lejligheden.

"Så råbtes hurra for Aakjær, som takkede, og folk begyndte at vende hjemad.

Da vi igen sad på vor cykel, var det med den bestemte følelse virkelig at have tilbragt en fornøjelig dag og at vi sent vil glemme Jeppe Aakjærs markfest", sluttede Socialdemokratens udsendte medarbejder sin artikel.

Andre blade var knapt så rosende. Skive Avis havde et par dage efter en artikel, hvori der stod: "Det smagte vel meget af reklame denne folkefest med taler og karnevalslojer". Om Jeppe egen tale brugtes udtryk som "grov og dum" og "ondsindet og løgnagtig".

UDGIFTERNE LØBER LØBSK

Jeppe kunne trods alt glæde sig over dagen. Men over den hjemlige idyl på Jenle trak mørke skyer op. Udgifterne til bygningerne var løbet løbsk, og i stedet for de forventede 25.000 kr. kom hele herligheden til at stå Jens og Jeppe i 40.000 kr. Alene stuehuset blev fire gange dyrere end beregnet. Resultatet blev, at Jenle gik på tvangsauktion, og at et konsortium på fire personer købte det. Heriblandt Esper Andersen og Jeppe selv.

Anden gang jeg besøgte Jenle, mødtes jeg med formanden fra Aakjærselskabet, Kai Riis. Han var behjælpelig med at finde billeder til biografien om Jeppe Aakjær. Blandt andet fra de mange Jenlefester og fra markfesten i 1908. Han glædede sig til at læse min bog, men desværre blev han syg kort efter vores møde i 2002 og måtte opgive formandshvervet.

DEN FØRSTE JENLEFEST

Efter succesen med markfesten fik Jeppe den første Jenlefest op at stå i 1910. Det skete i samarbejde med de socialdemokratiske foreninger i Salling. Omkring 4.000 mennesker mødte op og hørte Jeppe tordne mod den private ejendomsret til jord, hvilket fik bifaldet til at bryde løs.

Mødet blev en fast årlig tradition og var med til at gøre Jenle til et kultursted, hvor forfattere, skuespillere og politikere mødtes - Thøger Larsen, Johan Skjoldborg, Johannes V. Jensen og Martin Andersen Nexø for blot at nævne nogle.

JEPPE SKAFFER PENGE TIL SIN GÅRD

I sommeren 1919 var han blevet eneejer af Jenle. Købet var muliggjort af, at Gyldendal var gået med til endnu en udgivelse af hans samlede værker. Over fire år ville han modtage omkring 120.000 kr. "En kolossal bunke penge!" Som om det ikke var nok, så havde han samme efterår så godt som "fundet" 10.000 kroner på gaden.

En dag havde han nærmest for sjov hos antikvariatboghandler Johansen i Fiolstræde i København sagt, at hvis nogen var interesseret i at købe hans gamle manuskripter, så var det en mulighed. Det var den slags, som de fleste forfattere for længst havde overgivet til kakelovnen.

Bemærkningen måtte have gået som en løbeild gennem den københavnske boghandlerverden. Et par timer senere var der telefon til ham på hotellet. Det var storboghandler Naver. Han havde muligvis en køber. Et møde skulle arrangeres straks på Café Paraplyen.

Max Nielsen, en skibsredersøn og mangemillionær, var den interesserede. Han vred sig lidt over prisen. Han var jo en fattig mand, men allerede den næste dag indvilligede han i at give 10.000 kroner for "det gamle ragelse, som har ligget omkring min skorsten de sidste åringer ..." - "Sådan er jeg kommet ind i en periode, hvor der drypper penge af alt", lød det muntert fra Jeppe.

Endelig havde han realiseret drømmen om eget sted. Bonde og digter. Det var idealet. Håndens og åndens arbejde skulle følges ad. Det var sådan, han havde oplevet de gamle fortællere. Det var i arbejdet og naturen, at poesien havde sit hjem. ▶

Pengene skulle bruges til at virkeliggøre drømme om at gøre Jenle til den ideelle gård. Nu skulle han ikke længere spørge de tre andre i konsortiet.

FORBEDRINGER PÅ GÅRDEN

Med indtægterne fra de "Samlede Værker" i ryggen begyndte omfattende ændringer på Jenle. Lys og kraft blev lagt ind i staldbygningerne, og året efter kom der også elektricitet i stuehuset. Det frydede ham at se, at den bedste havre var at finde på Jenles marker, men efterhånden brugte han også kunstgødning for 3.000 kr. om året.

Med den forbedrede dyrkning var det nødvendigt at bygge en ny, stor lade til gården. Vandværk og et moderne badeværelse med w.c. kom ligeledes til i stuehuset. På vestsiden mod gårdspladsen blev der sat en kæmpekvist på stuehuset, så der kunne blive plads til hans mange bøger. I stalden stod 16 køer og 30-40 svin, tre heste og en del unghøveder. Hele gården blev drevet med to-tre karle, der hver fik 1.000-1.500 kr. i løn. Dertil kom to-tre piger.

KAFFEMØLLEN

Omkring selve gården blev der anlagt en stor park. I 1922 blev en gammel vindmølle genopført i haven. Den blev kaldt Kaffemøllen, da den blev indrettet med bænke rundt ved væggen og bord, så der kunne drikkes kaffe i den. I hatten blev der lavet soverum, og de følgende år blev det Thøger Larsens foretrukne sovested under Jenlefesterne.

Nanna udsmykkede den indvendigt med træudsmykninger. Ligeledes blev der lavet en grotte af kampesten, og mellem to mergelgrave blev der gravet en kanal og lavet hængebro over. Han havde lavet så meget, at han snart ikke vidste, hvad han skulle hitte på næste gang. Achton Friis mente heller ikke, det var nødvendigt. Under et besøg sagde han advarende: "Nu skal du passe på, du ikke får det hele for meget over i retning af et moderne Tivoli".

Den bemærkning gjorde lidt ondt, og Jeppe havde blot svaret: "I københavnere har jeres Tivoli, vi må selv lave vores".

SYGDOM TRUER

I 1927 blev Aakjær syg. Koldbrand i det ene ben truede med at gøre det af med ham, og i halvandet år var han indlagt på sygehus i København.

Opholdet kom til at vare 15 lange måneder, og i 1927 og 28 blev Jenlefesten aflyst, men i 1929 var der igen kaldt til møde på Jenle. Da kom Martin Andersen Nexø helt uventet på besøg. Nexø var erklæret kommunist, mens Jeppe bekendte sig til Socialdemokratiet, selvom han ikke var nogen partisoldat, som han sagde.

Nexø og Aakjær havde begge gået på Askov Højskole, og det fortælles, at de sad hele natten efter festen og mindedes gamle dage, og da den første solstråle ramte Jenle, istemte de "Den signede dag med fryd vi ser". Da de sidste toner var døet bort, slog Jeppe i bordet og sagde: "Grundtvig er alligevel den største af os alle."

JEPPE AAKJÆR DØR

I april 1930 døde Aakjær pludselig. Dermed var det slut med Jenlemøderne, indtil de mange år senere igen blev taget op.

Tredje gang jeg besøgte Jenle var en familieudflugt, hvor jeg ville vise, hvad jeg havde brugt tre år på. I haven foran Jenle mødte jeg efterfølgeren på formandsposten for Aakjærselskabet.

Han var en ærlig mand og sagde rent ud, at han ikke kunne lide min bog og især ikke skildringerne af Jappes forhold til kvinderne. Det var der jo sådan set ikke så meget at gøre ved, da bogen jo både var trykt og udgivet.

Siden er det blevet til mange foredrag rundt i landet, hvor jeg har fortalt om "Jeppe Aakjær – et moderne livs fortælling". Men på Jenle, hvor meget af fortællingen foregår, kom jeg sjovt nok aldrig. ■

NYHED I THISE OSTE BUTIK: AAKJÆR OSTE

Nu får Aakjær-klassikeren JENS LANGKNIV følgeskab af to nye Aakjær oste med "saft & kraft" – ligesom der er det i Aakjærs forfatter-skab.

Smagen er fyldig og aromatisk, og Aakjær oste- ne sælges i to lagringsgrader – mellemlagret og ekstra lagret.

I ostebutikken kan du nynne med på "Jeg er Havren", hvis du føler dig fristet til at prøve Thises Havredrik eller den helt nye Havre- Barista-drik.

Jeppe Aakjær er den store inspirationskilde for Thise Mejeri. Det er 90 år siden, at Jeppe Aakjær døde, men forfatterskabet står stadig- væk lyslevende og brandaktuelt. Thise Mejeri støtter op om Aakjærselskabets arbejde med at udbrede kendskabet til Aakjærs vidtfavnende forfatterskab. Thises bidrag til samarbejdet består blandt andet i at udvikle en serie me- jeriprodukter med en lokal forankring og med Aakjær-referencer.

Jenle - Jeppe Aakjærs forfatterhjem - ligger ca. 10 km fra Thise Ostebutik.

Kom og
gør en go'
handel

ÅBNINGSTIDER I THISE OSTE BUTIK

Mandag LUKKET
Tirsdag - Fredag 10.00 - 17.00
Lørdag 8.30 - 12.00

Thise

MEJERI MED PASSION

THISE MEJERI · Sundsørevej 62 · Thise · 7870 Roslev · www.thise.dk

Kloge folk og trolldomsurter

AF INSTRUKTØR OG TEKSTFORFATTER JENS JACOBSEN
FOTO FRILANDSMUSEET HJERL HEDE

Overskriften er hentet direkte fra årets tema på Hjerl Hede, hvor der i levendegørelsesperioden (26/6 – 8/8) vil blive sat fokus på det farverige folkefærd. Og vi kender dem jo alle, de kloge mænd og koner. De er der stadig, for når videnskaben må give op, kan de ofte være det eneste håb, der er tilbage for den syge. Og der er jo mere mellem himmel og jord, end selv den ypperste videnskab forstår.

I sidste halvdel af 1800-tallet havde landbobe-folkningen ofte meget langt til nærmeste læge. Så langt, at de fleste foretrak at søge den lokale ”medicinmand”. Og det trak jo heller ikke fra, at der var utallige vidnefaste fortællinger om, hvordan syge folk, som forgæves have søgt samtidens dygtigste læger, endte med at blive kureret af kloge folk.

Men de var et blandet folkefærd, ”de kloge” – eller kvaksalvere, som myndighederne kaldte dem, og det skal der gives tre gode eksempler på i det følgende:

Henrik Kokborg fra Sevel

Født: 1819 Død: 1903

Henrik Kokborg var en tusindkunstner, som praktiserede både som klog mand, snedker, rokkedrejer, mekaniker, klinker, visemager, fotograf og bogtrykker.

Som klog mand gjorde han stor brug af naturens mange urter. Men han nøjedes ikke med det. Ofte bevægede han sig ud i grænselandet mellem viden og det magiske og det i sådan en grad, at mange mente, at han havde forbindelse til Fanden selv.

I starten kurerede han mest dyr. Ofte søgte folk ham, hvis deres svin led af stivsyge (knoglelidelse). Behandlingen var ofte magiske formler, som i en lille tut af papir blev indsat i et boret hul i stalddørskarmen. Andre gange fik bonden besked på at skære et kors i stolpen ved svinehusdøren og derefter vende dørens kroge nedad. Om det hjalp, vides ikke.

Han kunne tilsyneladende godt lide at give mange af sine behandlinger et strejf af det magiske, som fx behandlingen af sår, som ikke ville heles:

"Gå den første torsdag aften i nymåne ud og pluk en trepæglflaske fuld af de yderste skud på unge grantræer. Der må ikke tales imens. Tilsæt 99 graders ren sprit og lad flasken stå et mørkt sted indtil næste fuldmåne. Grav herefter flasken ned i en myretue. Smør derefter sårene med indholdet nogle gange dagligt, og de vil heles".

Behandlingen virkede, men mon ikke såret også var helet, hvis skuddene ikke var plukket den første torsdag aften i nymåne?

Kokborg blev som de øvrige kloge folk konstant jagtet af myndigheder, som med kvaksalverforordningen af 1794 havde fået det våben i hånd, som skulle begrænse deres aktiviteter. Kokborg blev dog aldrig dømt for kvaksalveri.

Den følgende kur mod smerter i bagtarmen, som er hentet fra Kokborgs Cyprianus (også kaldet trolddomsbogen eller "den slem' bog")

kunne sikkert få blodet i kog hos store dele af lægestanden:

"Kog nogle skarnbasser i linolie indtil de koger ud. Derefter dyppes bomuld deri som lægges så varmt på det smertefulde sted som du kan tåle det".

Virkningen er ukendt.

Kokborgs Cyprianus var i øvrigt fyldt med gode råd mod alt fra behandling af kræftknuder til hekseri mod mennesker og dyr. Til dem, der var plaget af gigt, havde han følgende råd:

"Læg din højre hånd på det gigtagtige lem, og læs sagte 3 gange, mens du 3 gange stryger nedad: "Petrus og Filipus gik i mark og vang, da mødte de Vorherre Krist, han sagde: Vend om, klokkerne ringe, messen er sjungen og gigten forsvunden i navn Gud Fader, Gud søn og Gud Helligånd. Amen".

Der er ingen tvivl om, at mange er blevet hjulpet af Henrik Kokborg, men spørgsmålet er, om det ikke mere skyldtes brugen af lægeurter end de magiske formler. Men tro kan jo flytte bjerge.

Hans egen kone havde dog ikke stor tiltro til hans evner. Men hun var overbevist om, at han stod i pagt med djævelen. Da han hun et pebertræ på hans grav, og blev hun spurgt hvorfor, svarede hun: *"A tøs han var så peb'ret, da han løwe"*.

FOTO FRA KODE FRA VESTJYND AF P. HANSEN

Kjæn Krathus

Født: 1822

Død: 1902

Der blev sagt om Kjæn Krathus, at hun var kort, tyk og grim meget grim. Til gengæld var hun begavet, veltalende og en mageløs, god sanger.

Hun blev døbt Kirsten Jensdatter. Navnet Krathus fik hun først senere i livet, da hun flyttede til Krathus i Aulum. Efter at være blevet enke for anden gang flyttede hun i 1880'erne til Holstebro, hvor hun boede nær den gamle kirke, og det var her, hendes praksis som klog kone for alvor tog fart.

Men man skulle omgås hende med forsigtighed, for ifølge flere fortællinger fra hendes samtid kunne hun både gøre godt og ondt. Hun bevægede sig i magiens grænseland, og ikke så få var overbeviste, om at hun var en heks. Hun bragte dog også selv ved til det bål, når hun udtalte, at der ikke fandtes den urt med glatte blade, hun ikke kunne gøre godt med, og ikke den plante med lodne blade, hun ikke kunne gøre skade med.

Hun var nok mest kendt for at hjælpe ulykkelige piger med fosterfordrivelse, hvilket bragte hende i jævnlig konflikt

med myndighederne. I 1891 blev hun idømt 18 måneders forbedringshus i kvindefængslet på Christianshavn. Da hun som 69-årig atter kom hjem, fortsatte hun dog sin praksis.

"Medicinen", som kunne kurere de uheldige piger, lavede hun selv. Det var en æterisk olie udvundet af barken på et bestemt træ på Holstebro Kirkegård. Træet var en sevenbom (en slags enebær eller taks). Da hun kom hjem fra afsoningen på Christianshavn, havde man imidlertid fjernet træet fra kirkegården, hvilket satte en kæp i hjulet for den behandlingsform.

Men hun praktiserede i meget andet end fosterfordrivelse. Hendes råd var dog ofte temmelig fantasifulde, som fx rådet til en kvinde, som opsøgte hende, fordi hendes spædbarn græd uafbrudt: "*Gå hjem og vend møntørvene på huset*"; lød rådet. Desværre hjalp det ikke på problemet.

Andre behandlinger var dog mere jordnære, og mange blev kureret af hendes salver, som ofte var en blanding af usaltet smør, voks og urter. Og så var hun måske lidt forud for sin tid, som når hun skræbte det grønne lag af de fugtige vægge i husene og puttede det i krukker med brændevin. Hun vidste åbenbart, at det var en form for penicillin.

FOTO FRA ALDRE FOLK I VESTLJAND AF H. P. HANSEN

Lægeurter fra Lægeurtehaven ved Spøttrup Borg

Laust Glavind

Født: 1808 Død: 1891

"Om a h r kendt Glavind? Jo, han var den største kj ltring Vorherre h r fyldt hans mælk og brød i". Citatet er et af de mange citater, der findes om den karismatiske mirakeldoktor og troldmand, Laust Glavind.

Der gik i hans samtid vilde rygter om hans tyvagtighed og kunster. Og mærkelig så han ud, når han gik rundt overfyldt med guld- og s lvk der, fingerringe og en s lvbesl et merkumspibe, som var prydet med ravstykker.

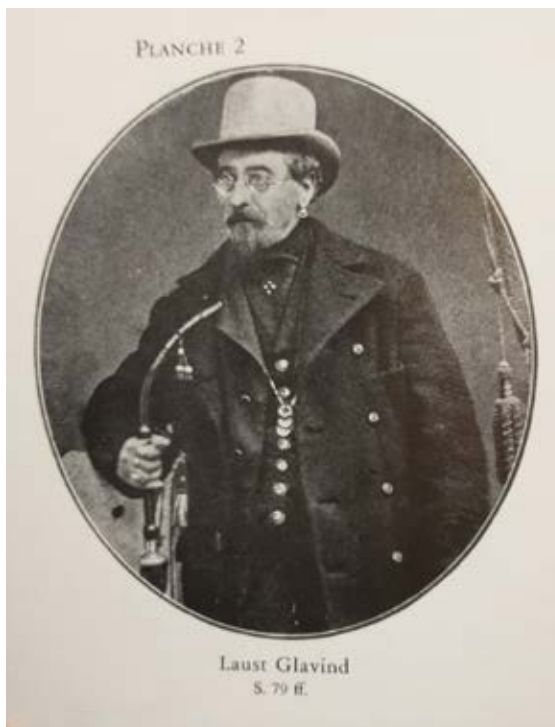
I 1834-35 var han soldat i København, og da han vendte hjem, havde han en ung, smuk pige med sig. Hun havde store forventninger til det nye sted, da Glavind havde fortalt hende, at han kom fra et stort sted med fire skorstene. Det havde sin rigtighed, da der på det tidspunkt var fire skorstene på fattighuset i Vind sogn.

Hvad han kunne, og hvad han lavede, var næsten utroligt. Han adskilte sig fra andre kloge mænd og koner ved ikke at bruge magiske kunster, men på trods af det var de fleste overbeviste om, at han kunne hekse. Ja, nogen mente ligefrem at have set ham tage hovedet af og derefter gå ud af rummet med det under armen. Selv gjorde han heller ikke noget for at mane de rygter til jorden. Tværtimod pustede han til ilden, n r han påstod, at han – når han døde – havde sikret sig den vildeste plads i Helvede som fyrbøder.

Han var en evig torn i øjet på myndighederne, hvilket førte til mange retssager og domme. Og han var fræk som en slagterhund, som da han i retten sagde til distriktslægen Mourits Glerup: *"Kalder do må for en kvaksalver, s  kalder a fanden på torne må d  for en tyveknægt".* Glavinds guldur blev efterfølgende fundet i lommen på Glerup. Hvordan, det var kommet der, vidste vist kun Glavind, som også var en erfaren lommetyv.

Men skønt han var barsk og frygtet af mange, er der ingen tvivl om, at han var i besiddelse af visse medfødte evner, for ikke sjældent udførte han små "mirakler".

En 8-årig pige havde tuberkler i et ben og led så meget, at lægen tilrådede, at benet blev sat af. I sin fortvivlelse opsøgte faderen Glavind,

som med et jern slog hul på det betændte ben og fik en masse materie ud. Den behandling blev gentaget mange gange i de efterfølgende år, men til slut fik han bugt med sygdommen, og pigen bevarede begge sine ben. Og det er ganske vist, for historien er fortalt af pigen selv, som hed Ingeborg Poulsen og på det tidspunkt boede i Lem.

I det hele taget klagede Glavind ofte over, at de etablerede læger unødvendigt savede arme og ben af folk. Selv havde han stor succes med at sætte afskårne lemmer på plads igen (især afskårne fingre). Han brokkede sig dog ofte over, at folk kom til ham for sent: *"I skal sørge for   komme med fingerstumpen med det samme. En fingerende I h r gået med i lommen i ot' eller fjorten døve er fandeng lem   t let at sætte på igen".*

Selv om han næsten konstant bevægede sig på den forkerte side af loven, er der ingen tvivl om, at Glavind hjalp mange mennesker – og det ikke mindst ved hjælp af naturens mange helbredende urter.

Vil du vide mere, vil et besøg på Hjerl Hede i årets levendegørelse være en rigtig god idé. Og hvem ved, måske løber du på én af de tre?

Kilder: H.P. Hansens "Kloge Folk" og Esben Graugaards "Kvaksalvere og naturl ger i Nordvestjylland" ■

En landsbys fremtid

THISE I DET 21. ÅRHUNDREDE

AF KNUD G. ANDERSEN · FOTO DAN MORTENSEN

"Den, der blinker ...", ser ikke Thise by, før byen igen er forladt!

Og dog. Mastodonten i byen, Thise Mejeri, kommer til syne allerede lang tid, før du når til bygrænsen fra vest. Tilsyneladende endda med et kirketårn, da Thise Kirke ligger et par hundrede meter øst for mejeriet.

Mejeriet er blevet synonymt med byen. Rundt om i landet kender de fleste navnet, men hvor ligger det egentlig? Og mejeriets vartegn i byen, den uortodokse rustne ko er nok det mest fotograferede objekt i Skive Kommune.

Men de ca. 30 husstande, som udgør Thise by, er nu engang egnens naturlige og livskraftige centrum med Thise Torv, bypark, forsamlingshus og købmand.

Fra Thise by daler landet østover ned mod fjorden.

Og netop det landskab har sin naturlige skønhed og store attraktion: Den lange kystlinje ud til Skive Fjord.

Gåture på stranden, sejlture på fjorden, fiskeri, muslinger og østers! Jo, vandet trækker altid, og efterspørgslen efter boliger er netop derfor stor.

Sdr. Thise skød op i området i 1970'erne. De ca. 35 husstande og Sundsøområdet nyder netop nu stor bevågenhed. Der er både en lystbådehavn, som netop er kåret som én af Danmarks hyggeligste, og et whiskybrænderi, der skaber et pulserende liv i sommerhalvåret.

FOLKET

Måske har Thise netop den ideelle størrelse til stadig at kunne bevare nærkontakten. Du kender alle. Du hilser på og snakker med dem, du møder.

Men 365 mennesker i sognet er jo ikke mange. Og da vi var flest i 1950'erne var der knap 700.

Men der har altid været en egen dynamik i området. Hvornår og hvordan, den opstod, er

nok lidt udefinerbart. Givet er det dog, at da der opstod et nyt parcelhuskvarter i starten af 70'erne i Sdr. Thise-området, skete der for alvor noget. Og da så skolen netop på det tidspunkt (i 1979) skiftede til friskole, var det helt åbenlyst, at kampgejst, vilje og udholdenhed kunne skabe, udvikle og vedligeholde lokalområdet.

AKTIVITETER

Fællesskabet og aktivitetsniveauet er siden stabiliseret, og hele området har siden den tid til stadighed set nye muligheder for aktivitet og sammenhold.

En stærk og anderledes motionsforening så dagens lys i 1988 – samme år som Thise Mejeri blev stiftet som økologisk mejeri på baggrund af det gamle Dybbækdal Mejeri fra 1887.

I 1990 blev den første mole til en lystbådehavn i Sundsøre støbt. Den blev indviet i 2005.

Thise Rideklub blev dannet omkring samme tidspunkt, og hallen blev bygget ved friskolen i 1996.

Thise blev årets landsby i 1998, og i bymidten blomstrede et lille torv op på ruinerne af et gammelt saneringsmodent snedkeri. Et torv med park, legemuligheder, petanquebaner og orangeri. Et oplagt sted for borgere og turister at holde en fest eller en pause på turen gennem byen fra Sundsøre til Sallingsund.

Sundsøre Pakhus blev til et lille egnsmuseum i 2000, og senest kom "Brænderiet Limfjorden" til i 2017.

Og i alle årene er der blevet arbejdet kraftigt på at bevare og udvikle købmandsbutikken og istandsætte og renovere forsamlingshuset, sådan at begge "forretninger" nu fremstår som tidssvarende, indbydende faciliteter. ▶

Mere end en sommerforelskelse

AF FRANK JACOBSEN, FORMAND FOR SUNDSØRE LYSTBÅDEHAVN

I 2017 besluttede min kone og jeg, at vi ville udforske Limfjorden i båd. Vi tænkte, det ville være en god idé at have et fast udgangspunkt, og efter lidt søgen fandt jeg ud af, at der var plads i Sundsøre Lystbådehavn.

Vi fik meldt os ind i Lystbådehavnen og boede det meste af sommeren i båden. Når det var sejlevejr, var vi på vandet, og når det blæste rigeligt, kørte vi rundt og oplevede omegnen. Det blev til mere end en sommerforelskelse, så vi solgte vores hjem igennem 42 år og købte et hyggeligt, lille hus med udsigt over fjorden og kun fem minutter til havnen.

TILFLYTTER

Vi blev taget imod med en fantastisk imødekommenhed og har ikke fortrudt et sekund, at vi flyttede til Thise. Som nyttilflytter opdagede vi hurtigt, at området rummer et stort antal entreprenante ildsjæle, og hvis man vil, kunne man hurtigt blive inddraget i fællesskabet. I 2019 blev jeg medlem af bestyrelsen på havnen, som er en ikke uvæsentlig del af området.

Det var derfor også naturligt at deltage i arbejdet med helhedsplanen for området, både for at høre om planer og idéer og for at orientere om, hvad der sker på havnen.

SEJLERE KØBER HUS

Der er flere sejlere, som har købt hus/ejendom her, efter at vi er flyttet hertil, og fælles for dem er, at modtagelsen, områdets natur, fjorden og den relative uberørthed, der findes her, har haft stor betydning for valget af bosted.

Unge folk flytter på landet og til landsbyer i disse år. Gode faciliteter, forskønnelse af byen og mulighed for aktiviteter i byen og ved stranden er naturligvis godt, bare det ikke bliver på bekostning af den fine natur, fornemmelsen af hyggelig by og sammenholdet, som findes her.

Thiseboeren Daniel Stisen fortæller

MØDESTEDER

Jeg er med i Mødestedsgruppen, fordi vi er et fantastisk lokalsamfund med et stort sammenhold, men med alt for lidt samvær.

Vi mangler et sted, hvor vi ikke bare samles om et projekt eller en hobby. Vi mangler et sted, hvor vi kan samvære.

Der er i forvejen en del samlingssteder i hele området. Der er lystbådehavnen, byparken, Sdr. Thise Strand, friskolen og forsamlingshuset. Vi ønsker egentlig ikke flere steder, men vi vil rigtig gerne udbygge og synliggøre dem, vi har.

Byparken med orangeriet skal gøres til et samlingssted med muligheder for alle aldersgrupper, så bycentrum med købmand, mejeri og orangeri bliver bundet sammen æstetisk og funktionelt.

Sdr. Thise Strand er et lokalt samlingspunkt med kajaker, badebro, bålpladser og pausesteder. Alt det kan vi med fordel opgradere.

Sundsøre er med sin lystbådehavn og færgelejet ankomststedet til Salling/Thise. Stedet er en magnet med bl.a. det nyetablerede whiskybrænderi, og lystbådehavnen er i gang med en større renovering. I området ligger også en sommerhusbebyggelse og det lille, lokale museum, Sundsøre Pakhus.

Friskolen har udviklet sig til et helt naturligt mødested for alle aldersgrupper med både vuggestue og børnehus. Idrætshallen trækker resten af områdets befolkning til med mulighed for alskens idrætsudfoldelser. Friskolen vil gerne etablere et mobilt mødested, eventuelt som et multifunktionelt hus i en flytbar container.

LEVENDE FÆLLESSKABER

Idéen er at markedsføre Thise egnen som et godt sted at besøge, bo og samvære. Markedsføringen kan ske gennem udarbejdet materiale og en Thise-film, der skal styrke fortællingen om det gode sted.

Af konkrete planer er stiftelsen af en borgerpulje, der kan være med til at finansiere projekter i form af nye arrangementer, festlige markeringer, Mælkevejen, et stisystem, der forbinder Thise med Brokholm Sø og Havgbjerg Skov. Fordi der er et lille stjerneobserva-

torium, kunne stien markere forskellige installationer om planeterne.

Planen omfatter desuden venskabsfamilier, der kan modtage og integrere nye familier og få dem til hurtigt at føle sig velkomne i et kendt område. Og så skal det forsamlingshus i den grad i spil som borgernes hus med sociale aktiviteter af forskellig art.

BOSÆTNING OG FORSKØNNELSE

Hele området Thise-Sdr.Thise-Sundsøre skal bindes sammen gennem tydelige beplantning, der forbedrer forholdene for dyreliv og skaber fysisk genkendelighed.

Indgangen til Salling og Sundsøre skal desuden gøres attraktiv med insisterende områder, der tilskynder til ophold og pauser.

Da der pt. er meget få boliger til salg i området, er der omkring Sundsøre behov for at etablere flere byggegrunde –med plads til både ældreboliger, almindelige parcelhuse og måske såkaldte *tiny houses*. –Og så skal der selvfølgelig være et vartegn.

VI SKAL I GANG

Vi er meget optagede af den helhedsplan, som landdistriktsteamet fra Skive Kommune har udarbejdet sammen med os, og vi diskuterer nu de muligheder, den åbner.

Vi har gennem mange år udviklet en initiativkultur, der gerne ser synlige tegn på udvikling, og derfor er det thiseboernes klare mål hurtigt at få de lette ting sat i gang.

Når vi taler om vedligeholdelse af gejst, så er de små sejre/landvindinger så vigtige. At vi kan se, at det virker.

På den måde adskiller Thise sig ikke fra andre små landsbysamfund, så inden længe vil der være synlige tegn på det, som landdistriktsteamet har skubbet til.

Helhedsplan for udvikling af Thise

AF FAMILIEN GJØRUP MORTENSEN

(For at udvikle Thise er man i gang med at lave en helhedsplan for området. Skive Kommune har med et team forsøgt nye metoder for borgerinddragelse. Red.)

HELE FAMILIEN SIDDER I FLERE ARBEJDSGRUPPER

Hvilken arbejdsgruppe skulle vi deltage i? Vi havde svært ved at beslutte os, fordi vi har interesse i dem allesammen, men vi valgte at dele os i to, nemlig i "sikker trafik" og "ud i naturen".

Lige siden vi flyttede til Thise i 2000, har hele familien brugt områdets ressourcer, både naturen og institutionerne, ligesom vi har været involveret i foreningslivet og lokalbefolkningen. Derfor har vi altid følt det naturligt at bidrage til udviklingen af området.

Inden vi valgte at bosætte os i Thise-området, havde vi opsat nogle kriterier for, hvad vores kommende ønskeområde kunne/skulle indeholde.

Det skulle være tæt ved vand, skov, børnehave/skole, købmand, arbejdsplads, busrute, på landet og alligevel ikke på landet.

Vi var dog forberedte på at skulle gå på kompromis med nogle af ønskerne ...

Fædrene var en enkelt gang inviteret med til et møde i en mødregruppe, hvor kontakten til det kommende hjem i Thise blev skabt, og fem dage senere havde vi skrevet under på købsaftalen. Alle ønsker var blevet opfyldt inklusiv et fantastisk sammenhold og en initiativrigdom. Mødregrupper kan altså alligevel noget for mænd også.

De mange idéer i helhedsplanen, som vi har arbejdet med i arbejdsgrupperne, er blevet drøftet over spisebordet mange gange af os forældre og vores tre unge mennesker i huset.

Her er nogle citater fra snakken omkring vores køkkenbord:

- "Det bliver super med mere cykelsti." (Alle)
- "Hvorfor er der ikke mere fleksibilitet inden for de forskellige instanser vedr. beskyttelseslinjer?" (Far)
- "Vi vil gerne have et sted, hvor vi unge kan være for os selv." (Ung i 8. klasse)
- "Gode træningssteder i naturen bliver godt." (Ung på hhv. gymnasiet og universitetet)
- "Fedt at have lært nye mennesker at kende i arbejdsgruppen." (Mor) "Sæt i gang; det bliver så godt!" (Alle)

LANDDISTRIKTSTEAMET

Igennem flere år har vi jævnligt haft kontakt til forskellige dele af vores samarbejdspartnere i kommunen, bl.a. om cykelstier, kystområdet, Sdr. Thise Strand, udstykninger, lystbådehavn. Måske er det netop derfor, at kommunens landdistriktsteam rettede blikket mod vores område og barslede med idéen om et samarbejde med os om en helhedsplan med op til 6 mio. kr. til at gennemføre projektet.

Til at udarbejde forslaget ville de tre unge mennesker fra Skive Kommune afprøve en ny måde med total borgerinddragelse. Fokus skulle være, at alle borgere skulle have let adgang til at luften sin stemme, komme med forslag og agere med lige stor vægt.

Derfor blev de traditionelle borgermøder fra valgt og erstattet af en anden form for tilstedeværelse, hvor der blev afsat tid, så der blev plads til fordybelse, indsigt og dialog.

FREMTIDSBUTIKKEN

Omdrejningspunktet skulle være et lokale – en såkaldt fremtidsbutik – med åbningstider både om dagen, om aftenen og i weekenderne. Netop på det tidspunkt blev der kortvarigt et lokale ledigt lige ved siden af købmandsbutikken.

Det blev i efteråret 2020 det lokale mødested, hvor vi kunne falde ind til en snak over en kop kaffe. Alle i området fik en personlig invitation i postkassen til at komme forbi – og det gjorde de!

INDRETNINGEN

Lokalet blev indrettet, så de opstillede scenarier kunne rumme spørgsmål og svar på både forventninger og bekymringer.

Vi kunne pege på et område, der havde stor betydning for os, og kunne forklare hvorfor vi var endt i netop det område. Vi kunne også plante en drøm, beskrive vores bedste minde, sætte billeder op og luften forskellige bekymringer for området.

ARBEJDET

Butikken var tom! Men hurtigt blev den fyldt med en mængde bud på fremtiden i Thiseområdet i form af personlige fortællinger, drømme og håb, LEGO-byggerier og tuschtegninger. Så fra et tomt lokale blev fremtidsbutikken både en udstilling og et statement over områdets engagement og sprudlende iderigdom med lystig snak på kryds og tværs.

En grovsortering af samtlige forslag udmøntede sig i følgende fem overskrifter: Sikker trafik, Stier, Levende fællesskaber Mødesteder og Byggegrunde og forskønnelse.

Under hver overskrift er der nu etableret arbejdsgrupper, som hver især tager udgangspunkt i visionen for lokalområdet.

SIKKER TRAFIK

Et stort ønske om cykelstier blev præsenteret i Fremtidsbutikken.

Turisme, vejen til mejeriet, købmanden og friskolen indvirker i den grad på trafikken, og der arbejdes på en cykelsti, der forbinder Sundsøre med Thise og videreføres til rideskolen. Dernæst vil gruppen arbejde på en stiforbindelse fra Thise til friskolen og hallen.

Ud i naturen

Det naturskønne område på Sallings østkyst ligefrem råber på vandreture. Der er ganske vist mange såkaldte trampestier, men mange af de gamle forbindelsestier er med tidens løb forsvundet. Dem ønsker theseboerne genskabt med mange spektakulære naturoplevelser undervejs. Dertil kommer, at det lokale stisystem vil kunne bindes sammen med det planlagte stiforløb - Blue Walk - fra Skive til Fursund. ■

Annonce

Leas en ny fjernvarmeveksler hos Skive Fjernvarme

Har du en ældre fjernvarmeveksler, som det også er tilfældet for mange andre, så har du det til fælles med de andre, at din fjernvarmeveksler skal justeres manuelt.

Får du ikke justeret din fjernvarmeveksler, så kan konsekvensen blive en dårlig afkøling af dit fjernvarmevand og dermed en risiko for, at du får et tillæg på varmeregningen.

Vælger du i stedet at lease en ny fjernvarmeveksler hos Skive Fjernvarme - det har flere end 1100 forbrugere allerede gjort - skal du ikke tænke på at justere dit anlæg og risikoen for en dårlig afkøling af fjernvarmevandet mindskes betydeligt.

Har du samtidig en ældre cirkulationspumpe i din fjernvarmeveksler, vil strømbesparelsen ofte kunne betale cirka halvdelen af leasingydelsen.

Leasingydelsen dækker tilmed service af fjernvarmeveksleren hvert andet år og nødvendige reparationer inkl. reservedele.

Gå ind på www.skivefjernvarme.dk og læs mere om, hvordan du leaser en ny fjernvarmeveksler.

Du er også velkommen til at ringe på tlf. 9752 0966 for at høre mere om vores leasingordning.

a.m.b.a.
SKIVE FJERNVARME

Marius Jensens Vej 3 . 7800 Skive . Tlf. 9752 0966

FUR

KUNSTENS Ø I DANMARK

AF BILLEDKUNSTNER LASSE HØJGAARD · FOTO LASSE HØJGAARD

Ingen ø i Danmark er så skøn som Fur. Det slog en læserkonkurrence i et stort dansk dagblad fast for ti år siden. Den kvarte million turister, som hvert år besøger Fur, bekræfter det.

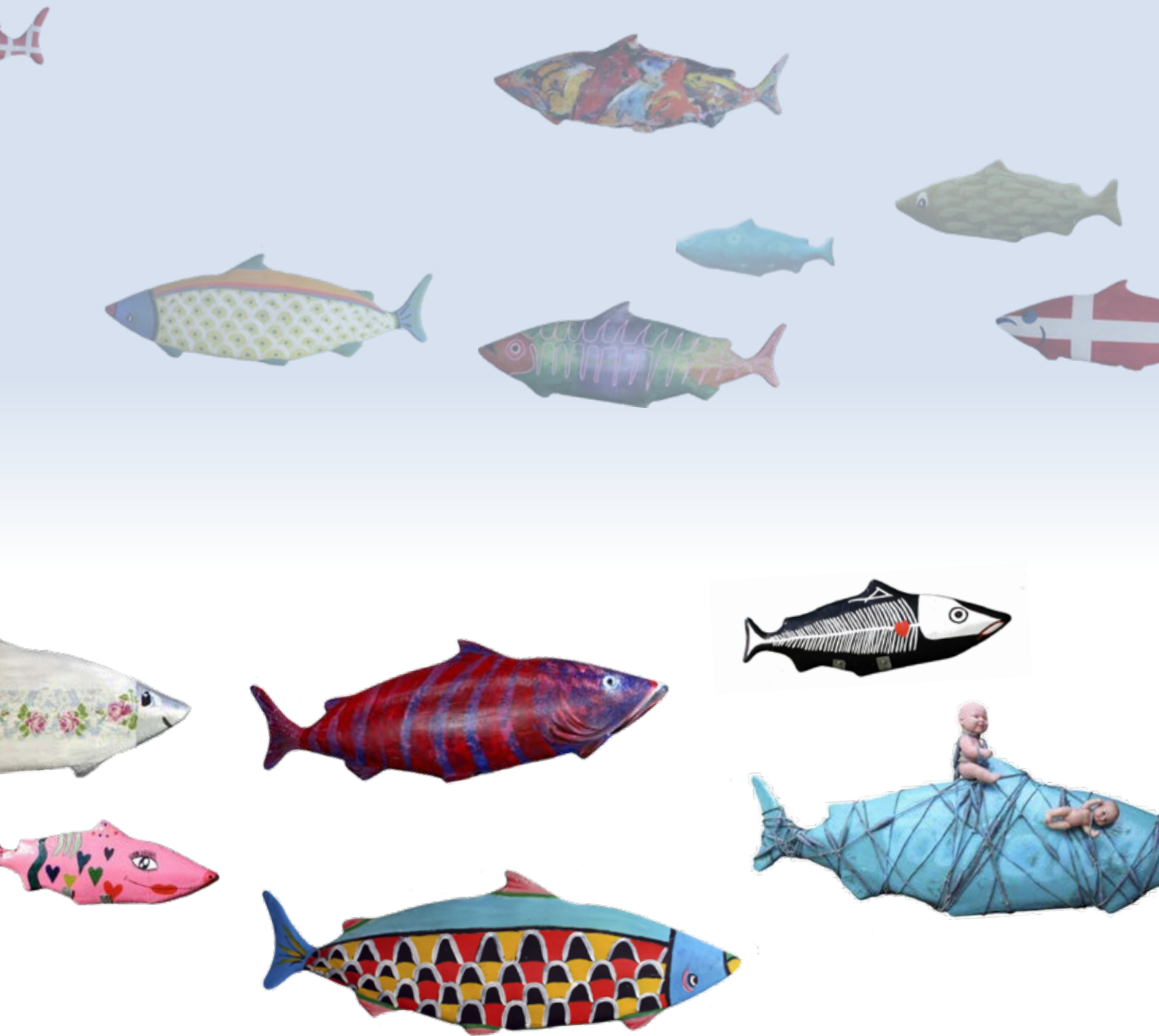
Der ligger meget i det lille ord *skøn*, når det er sagt på jysk, og gæsterne kommer da også til Fur af flere grunde: Den helt enestående natur, roen og freden og den furiske mentalitet bl.a. Men en væsentlig grund til at besøge Fur er også kunsten: Gallerierne og butikkerne med kunst og kunsthåndværk, som findes på øen. På en almindelig dag i turistsæsonen kan man snildt finde 18-20 steder med kunst og kunsthåndværk rundt på den smukke ø.

MANGE KUNSTNERE

Fur har i mange år tiltrukket kunstnere, der gæster øen i en periode for at male de unikke og – sine steder – dramatiske landskaber. Et par malere og en enkelt fastboende keramik

har der været igennem tiden. I dag tegner der sig et helt andet billede. Nu er her syv-otte fastboende kunstmalere, adskillige keramikere, tekstildesignere, en kunstfotograf, en voksmaler, og en trædrejer, blandt andre.

Hertil kommer et lige så stort antal kunstnere, som er faste sommergæster. De har sommerhuse og har enten deres eget udstillingssted tilknyttet adressen – eller også udstiller de hos andre på øen. Det kan nemt lade sig gøre, for der er et stort samarbejde gennem kunstforeningen – Furkunst.dk, som samler det hele. Langt de fleste kunstnere og kunsthåndværkere – både fastboende og sommergæstende – er medlemmer af foreningen.

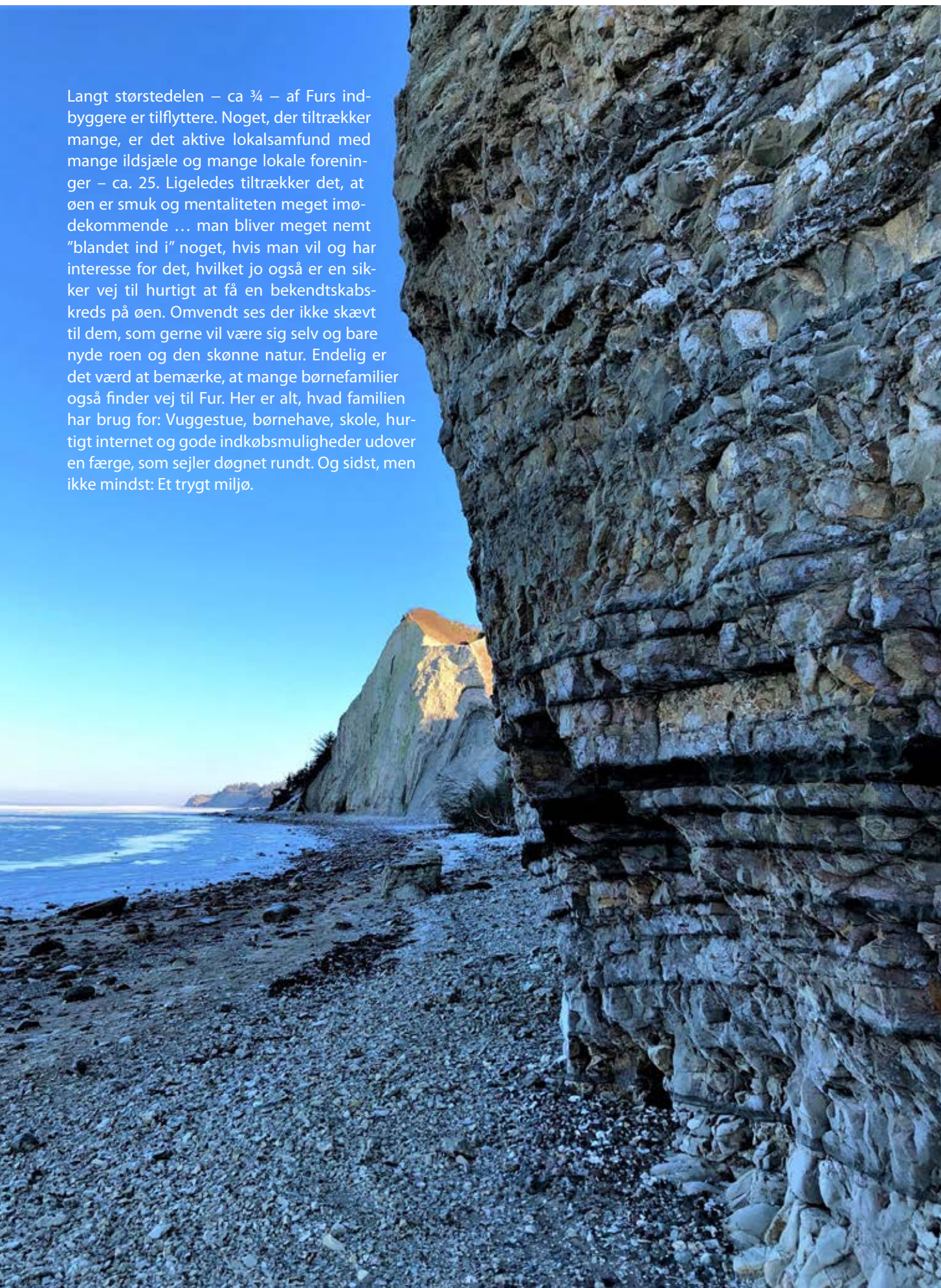
SOMMERSÆSONEN

Om sommeren er her et forbavsende stort antal butikker med kunsthåndværk og gallerier. Sådan ca. 20 i alt! For førstegangsbesøgende på Fur, som ikke har sat sig ind i det på forhånd, er det naturligvis en glædelig overraskelse at finde så mange steder med kunst og kunsthåndværk, men det er også en udfordring. For det er ganske enkelt ikke muligt at nå omkring de mange steder på én enkelt dag – eller to, for den sags skyld. Så man er nødt til at vælge ud efter lyst og interesse og dermed udelade, hvad der måske ellers kunne have vist sig at gemme på en positiv overraskelse – eller komme igen. Det er nemlig en meget ofte

hørt gæstebemærkning i butikker og gallerier: ”Altså, jeg anede ikke, at her er så meget at se ...; vi kan slet ikke nå det hele. Vi er nødt til at komme igen.” Og det gør rigtig mange heldigvis også.

I øvrigt er begrebet sommersæson et lidt forkert udtryk, for det er en generel tendens, at flere og flere mennesker holder ferie og tager på weekend på andre tidspunkter end i juli, selvom det er den absolutte højsæson, fordi mange er tvunget til at holde deres ferie. Det gælder også på Fur, hvor ikke mindst gallerierne oplever, at august og langt ind i september er velbesøgte perioder. Den generelle åbningsperiode er fra påsken til og med efterårsferien. ►

Langt størstedelen – ca $\frac{3}{4}$ – af Furs indbyggere er tilflyttere. Noget, der tiltrækker mange, er det aktive lokalsamfund med mange ildsjæle og mange lokale foreninger – ca. 25. Ligeledes tiltrækker det, at øen er smuk og mentaliteten meget imødekommende ... man bliver meget nemt "blandet ind i" noget, hvis man vil og har interesse for det, hvilket jo også er en sikker vej til hurtigt at få en bekendtskabskreds på øen. Omvendt ses der ikke skævt til dem, som gerne vil være sig selv og bare nyde roen og den skønne natur. Endelig er det værd at bemærke, at mange børnefamilier også finder vej til Fur. Her er alt, hvad familien har brug for: Vuggestue, børnehave, skole, hurtigt internet og gode indkøbsmuligheder udover en færge, som sejler døgnet rundt. Og sidst, men ikke mindst: Et trygt miljø.

GALLERIER OG ANDET GODT

På Fur finder du tre lidt større egentlige gallerier. Det er steder, hvor man ikke alene viser egen kunst, men hvor der også præsenteres andre kunstneres arbejder på særudstillinger i løbet af sæsonen. Typisk to-tre særudstillinger i perioden april/maj – september/oktober. De tre gallerier er alle ejet af kunstnere, som også udstiller deres egne værker i særudstillinger eller blot *on the side*.

Derudover er der en række mindre gallerier/forretninger – også ejet af kunstnerne selv, hvor det udelukkende er deres egne arbejder, som kan ses. Og endelig findes der en række kunsthåndværkere på øen, som også har deres egen forretning, hvor de udstiller deres ting – og ofte også har andres arbejder i forretningen. I de forretninger finder man typisk keramik, tekstildesign, glas, træarbejder og anden brugskunst.

FURKUNST.DK

Foreningen Furkunst.dk har 13 år på bagen. På det tidspunkt var der et stigende antal kunstnere på øen, og man fandt, at det ville være hensigtsmæssigt at kunne mødes om fælles initiativer. Det kunne give kunstlivet på øen et løft, fordi man sammen havde flere kræfter at gøre med, og man kunne inspirere hinanden.

Men som antydte er kunstlivet på Fur af lidt ældre dato. Allerede for 27 år siden arrangerede den dengang lille håndfuld kunstnere på øen en Sommerudstilling i Fur Forsamlingshus. Den meget velbesøgte udstilling finder stadigvæk sted hvert eneste år, nu blot i Furkunst.dk's regi, hvor det er foreningen, som står bag alt det praktiske. Udstillingen er en slags appetitvækker for den besøgende, for her kan de blot se to-tre værker af hver kunstner.

Typisk udstiller 25-30 kunstnere på Sommerudstilling, så der er nok at se på. De udstillende kunstnere er alle medlemmer af Furkunst.dk, og det er en betingelse for at være med på udstillingen, at man kan se flere af kunstnerens arbejder et andet sted på øen. Sommerudstillingen løber altid over tre uger fra ca. midten af juli.

Foreningen har også mange gange promoveret Furs kunstnere og dermed også Fur rundt omkring i Danmark med kunstudstillinger i f.eks. Silkeborg, Blåvand og Aarhus.

I de senere år er det blevet en meget populær tradition, at Furkunst.dk samme dag, som Sommerudstilling åbner, også afholder en sommerkoncert i Furs smukke, gamle kirke. Bl.a. Tine Lilholt og Peter Viskinde har afholdt koncerter her, for blot at nævne et par stykker. I øvrigt er foreningen arrangør af to caféaftener i løbet af vintersæsonen, hvor alle kan deltage. Her inviteres en kunstner til at komme og fortælle om og evt. vise sin kunst en aften, hvor der også er spisning og tid til lidt samvær. Sidst, men ikke mindst ejer Furkunst.dk et lille, populært galleri lige ved færge- og lystbådehavnen på Fur. Her kan medlemmerne leje sig ind og udstille i kortere eller længere perioder, samtidig med at galleriet er en god reklamesøjle for foreningen. ▶

Galleri og sommerudstilling

FISKE

Man kan ikke sige Fur og Furkunst.dk uden også at tænke på fiskene.

De mange helt unikke fisk, som foreningen hvert år stiller op rundt på øen. De er alle skabt over den samme skabelon: en knap 1 meter stor glasfiberfisk, som bliver dekoreret af foreningens mange kunstnere. Der er derfor ikke to fisk, som er ens. Fiskene bliver sat på stativ, når kunstnerne er færdige med at dekorere dem. De står sjældent det samme sted to år i træk, og de er nummererede, fordi man som gæst på øen skal kunne stemme på, hvilken fisk, man synes, er årets skønneste fisk. De indleverede stemmer indgår i en lille konkurrence, som foreningen afholder hen over juli måned.

At fiskene har udviklet sig til lidt af et brand for øen, ses bl.a. af, at da DR's P3 for nogle få år siden i deres sommerprogram spurgte deres lyttere om, hvor de havde deres mest specielle, sjove, anderledes ferieminde fra - og ja, der blev Furkunsts fisk nævnt hver dag i de fem uger, programmet varede.

Fiskene er ikke glade for de kolde vande om vinteren, derfor svømmer de altid sydpå til varmere have, når efterårsferien slutter. Og så vender de altid hjem til den store årlige Muslingedag på Fur - de elsker nemlig muslinger.

Der er pt. 56 fisk opstillet på øen, og det hender, at der er nogle nye med hjem fra syden, så hvor mange der er i år, er der ingen der ved med sikkerhed.

NYE FISKESKULPTURER

Furkunst.dk's bestyrelse - og mange andre med dem - har længe ærgret sig over at se fiskene svømme afsted hvert efterår, fordi klimaet bliver for barsk for dem. Derfor så man sig om efter nogle lidt mere robuste fisk, som kan tåle det barskere vinterklima. Så nu har man fået lavet fire store fisk i jern.

Det er kunstneriske fortolkninger af fire forskellige fisk, der er fundet som fossiler i molerlagene på Fur. Fiskene er forankret i hver sin store cementsten (stentype af særligt hårdt presset moler, som man jævnligt finder i moleret, og er sat op ved den nye marina, ved Gammelhavn og på toppen af Fur over en af molergravene.

Den fjerde fisk står i skrivende stund også ved Gammelhavn, men skal flyttes til Fur Museum, så snart reoveringen dér er færdig, hvilket forventes at ske her i slutningen af juni.

Furkunst.dk er med andre ord en forening, som giver rigtig meget til kunsten og til Fur. Det er en bred forening. Her kan man være medlem både som udøvende kunstner (amatør eller professionel) og som almindeligt kunstinteresseret menneske.

Foreningen udgiver hvert år en meget populær og omfangsrig brochure, som præsenterer langt størstedelen af kunstnerne på øen. Brochuren er gratis og fås på Turistinformationen og i bl.a. restauranter, cafeer, butikker og gallerier rundt på øen.

Fur er i sandhed også kunstens ø! ■

Information og kontakt til foreningen kan findes i brochuren og på www.furkunst.dk.

FURKUNST.DK

Er du kunstner med
tilknytning til Fur

Er du kunstinteresset og
nogle gange gæst på Fur

Vil du gerne støtte
kreativiteten på Fur
– uanset hvor du bor

**Så meld dig ind i
Furkunst.dk!**

Foreningen tilbyder:

- Sommerudstilling
- Cafeaftener
- Sommerkoncert
- Udlodning af kunstværker
- Udstilling af dine værker centrale steder på øen
- Optagelse i den årlige Furkunst brochure
- Mulighed for at leje centralt placeret udstillingslokale
- Nyhedsbreve
- Deltag i enkeltarrangementer som hjælper

Se mere på www.furkunst.dk

Kontingent: 150 kr om året

Meld dig ind på mail furkunst@outlook.com
eller ved at indbetale 150 kr. på konto 8510 - 0007231458.

Husk at angive navn og mailadresse

Vi glæder os til at modtage din indmeldelse

AF FORFATTER MARIANNE JØRGENSEN

De særlige steder

”HVOR ER HURRA-BØLGEN HENNE?”

Det startede med en kommunal områdefornyelsesplan. Der blev afholdt et borgermøde i forbindelse med fornyelsen, og en af deltagerne sagde: ”Kan vi ikke få et kunstværk, en sti med kunstværker, noget med kunst?” Og der blev bevilget penge til ”noget andet” end den obligatoriske multibane og til nedrivning af faldefærdige huse.

Selde har en historie med kunst, der rækker langt tilbage. Kunstneren Emilie Demant Hatt (1873 – 1958) blev født og voksede op i Selde i slutningen af 1800-tallet, og i starten af 1980’erne var Ricard Winther (1923 – 2007) hver sommer i Selde, hvor han boede og arbejdede sammen med andre kunstnere i Galleri Da Winti, der ejes af Herman Jensen.

SOKLEN

Det var allerede i 2010, at borgermødet fandt sted, og siden er det gået slag i slag. Kommunen så med velvillige øjne på borgernes ønsker, og

der blev ansat en leder, som skulle forsøge at samle trådene og finde én, der kunne skabe det kunstværk, som landsbyen Selde, ude i Nordøstsalling, åbenbart higede efter. Valget faldt på billedkunstner Lene Noer, som sørgede for, at både Aarhus Kunstakademi og kunstner Birgitte Ejdrup Christensen kom med i projektet.

Masterclass-studerende fra Aarhus Kunstakademi kom på besøg i 2012 og kiggede på byen for at danne sig et indtryk af, hvad der kunne lade sig gøre. Nedrivningen af huset på Skivevej 13 dokumenteredes af andre studerende, en lille flok fra Aarhus Universitets oplevelsesøkonomistudium var med som dokumentarister og eventmagere. Og Birgitte Ejdrup Christensen fik opgaven at udsmykke/bruge grunden til noget. Til noget spændende. Til noget kunst.

Det endte med Soklen. Hustomten på Skivevej 13, ”det sørgeligste hus i Selde”, som et af skolebørnene dengang udtalte, blev omdan-

Om skulpturlandsbyen Selde, dens start og nuværende form, set med borgernes og børnenes øjne.

net til "en platform med fødderne i fortiden og med afsæt i fremtiden". Skabt og udtænkt af Birgitte, hjulpet på vej af lokale murere og kunstneren i fællesskab.

Soklen blev indviet den 30. juni 2013. En sokkel for fremtiden – med afspærring af hovedgaden, så bussen måtte finde andre veje dén aften, fællesspisning af gris på grill, rødternede duge og over 100 mennesker, der glædede sig over, at det godt kan betale sig at danne fælles front mod myndigheder, eller Danmarks Radio, der sagde, at UdkantsDanmark var ved at dø.

Det var vi bestemt ikke! Og vi vil heller ikke. Det er det, der har været drivgassen i de over ti år, der har været skulpturlandsby i Selde. Vi nægter simpelthen at dø. Landsbyen giver ikke op, selvom statistikken siger, at fraflytning og skole- og butiksdød følger snarest.

"Det er et monument for de forladte og nedrevne huse i landsbyen", sagde Per Arnoldi, der året efter kørte land og rige rundt for at se på

kunst. Han havnede i Selde, fordi nogen havde fortalt ham, at "kunsten i Selde var kommet for at blive".

Birgitte Ejdrup Christensen og Lene Noers navne står nu ikke længere alene: Billedkunstner og kurator for Skulpturlandsby Selde Marianne Jørgensen har "skrevet" i græsset ved den sydlige indfaldsvej til byen: S K Y står der. Det gror, det spirer. Himlen hentes bogstaveligt talt ned på jorden. Med ukrudt, græsser og lysende, gule mælkebøtter i de markerede bogstaver. Uden om bogstaverne slår først Hans Jørgen, siden Ruth og Anton, græsset jævnlige, så det står skarpt.

BORGERE SOM MENTORER FOR KUNSTNERE

Så kommer UTOPIA til. Også kunstkurator Marianne Jørgensens værk. Og flere og flere landsbybeboere deltager, når kunstnerne er i byen, som regel i nogle uger ad gangen, for at lave ny, udfordrende kunst i det offentlige rum. Og de værker, der vokser ud af kunstnerens ►

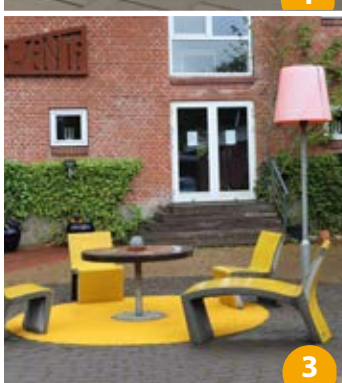

1

1 Sæler af Julie Stavad · 2 Warrior af Heine Klausen · 3 Dagligstue på Anton Rasks Plads ved indgangen til Da Winti · 4 Skivevej 13 af billedkunstner Birgitte Ejdrup Kristensen. Kunstværket er fundamentet efter nedrivning af boligen. · 5 Bølgen – i folkemunde kaldet Hurrabølgen, havde midlertidigt sin plads i Selde.

2

3

4

5

Sky af billedkunstner og kurator for Skulpturlandsbyen Selde, Marianne Jørgensen

hjerner og manifesterer sig i fysiske former, i beton, i aluminium, bronze, ler eller sten – eller som en bunke skrot, der ikke er skrot alligevel – kommer til verden i et samarbejde mellem kunstnerne og lokale borgere, der fungerer som mentorer.

Men hvad er en mentor? Og hvordan fungerer en mentorordning i praksis? Ganske simpelt, i virkeligheden: Hver kunstner får en mentor, når de ankommer til byen. Mentoren skal være behjælpelig med praktiske opgaver eller være formidler til andre, der kan være behjælpelige med praktiske opgaver. Fordi mentorerne bor i Selde eller lige udenfor, så ved de også, hvem der kan hjælpe med fx en gravemaskine, en betonblander, en murer, en tømrer eller bare et sted, hvor man kan gå en tur og finde inspiration. Eller hvor man skal gå hen, hvis man lige står og mangler et bestemt sted til det kunstværk, man gerne vil lave – eller hvad de hedder, dem, der bor bag vinduerne i det hus, som man har udset sig til sit kunstværk. Og hvor får man materialerne, hvordan og hvor kan de opbevares ... Alt sammen nemt og enkelt, hvis man bor hér. Men ikke helt så ligetil og enkelt, hvis man er vant til at bo i storbyen eller i den anden ende af landet.

Kunstnerne bor enten privat eller i Kunstnerhuset på Gl. Floutrupvej; de arbejder dels på pladsen bag Galleri Da Winti, dels i Art Factory, som er en del af Da Winti, hvor Herman og Gunhild utrætteligt holder konferencer, seminarer, ferniseringer og festlige sammenkomster for alle interesserede og kunstnerne. Tilsammen har det dannet en skøn ramme om masser af spændende oplevelser.

MANGFOLDIGE KUNSTVÆRKER ER SKABT GENNEM ÅRENE

Der har været mange slags kunstværker gennem årene. Nogle af værkerne står stadig på

deres pladser, andre var mere flygtige eller kun midlertidige. Sådan var det fx med videoerne i 2017. Videoerne var dels optaget i Selde, dels opfundet her, og de blev kun vist i en begrænset periode fra oktober og frem til jul i 2017. De var at finde på mange lokaliteter: I et bildæk i en garage, i vinduerne hos Dagli'Brugsen, på væggen i smøgen ind til den forhenværende kro og som drive-in-bio på Østerled, hvor et vævet landskab *intervoven landscape* med udgangspunkt i landbokvinders mønsterarbejde dannede baggrund for årets gang hos fire landbrug uden om byen.

Optagelser i al slags vejr, af bøndernes årshjul i marken. Jette Gejl gik ikke af vejen for at stå 4-5 timer med sit videokamera på samme sted for at få det hele med. Efterfølgende blev flere af videoerne vist af deres ophavskunstnere på andre udstillingssteder rundt omkring i verden. Og vi, der bor i Selde, synes, det er vildt at være en del af en international kunstscene!

”Den lange plakat er der meget at opdage på, den kan jeg bedst lide”, siger Theis. (Om Max Faktor/Panik Græs, Rebekka Hilmer Heltoft, 2019).

Og sådan er det heldigvis, når man bor i en by med mange kunstværker, så har man råd til at have favoritter: Ane Kirstine (AK) hælder mere til de store såler, der står og læner sig op ad Fursundhallens væg. (*More Sole*, Julie Stavad, 2016). Hun synes, de passer så godt dér, og det ville være forfærdeligt, hvis de forsvandt. Maya er enig, men har ikke selv en favorit. Hun synes, alle værkerne er gode, og at de alle sammen har noget spændende i sig, og alle sætter tankerne i gang.

BØRN OG KUNST

På Fursund Skole (Skolesamarbejdet NØSD) har de arbejdet meget med værkerne i byen. Børnene kan mærke, at de er vant til at se på ►

kunst – også på mærkelig kunst, snakke om kunst, skrive fortællinger om kunst – og de er enige om, at det er sjovt at se, hvad der er af kunst i et nyt område, når de er på skoleby.

AK mindes en sjov oplevelse, hvor hun sammen med ti andre var blevet inviteret til at møde ved Møllebakken den 25. maj kl. 6 om morgenen. På et givent signal skulle de alle i stilhed bevæge sig op over bakken og fortsætte op i træerne, og på et tidspunkt begyndte en person at synge "hallo", og så stemte flere i, og ordet "hallo" bølgede ud og ind mellem folk i trætoppene. Som et hallo-kor. Det var en forunderlig oplevelse! Og videoen kunne i tre måneder det år ses på en skærm i vinduet i Seldeco. (Kunstneren bag hedder Elina Brotherus og er fra Finland.)

(Theis og AK går på Fursund Skole, i hhv. 3. og 6. klasse, og Maya går i 7. klasse i Breum, men bor i Selde.)

"Vi kører altid hen til Stenen og ser, om den banker", siger Mads og Martin, som også går på Fursund Skole. De mener, Henrik Mennés Markeringsanordning, som står lidt gemt fra alfarvej langs en sti sydvest om plejehjemmet i Selde.

Stenen er fundet på stranden ud til Fursund, flyttet af en rendegraver hen på sin plads, hvor den nu på 6. år står og venter på strøm fra det lille solcelleanlæg, som så styrer den mejsel, der langsomt, men sikkert hugger en rende i stenen.

Og så er der Kokassen (Andreas Schulenburg 2019). Lavet af beton og ægte kolort fra de økologiske køer i Lindum, blandet sammen og formet til den store kokasse. Svævende kokasse hedder værket nøjagtigt, men den er ikke så svævende længere. Græsset under den er groet, så nu ligger den nærmest ovenpå.

Inde bagerst på Gartnergrunden står et højt hus. Det har stået her i snart fem år. Arkitekten bag hedder Gitte Juul, og huset er bygget med udsigt mod syd ned over Salling. En slags shelter. Bygget i samarbejde mellem kunstneren og lokale håndværkere, der brændte plankerne efter gammel vikingetradition for at forlænge holdbarheden. Her kan man sidde og samle sine tanker eller dele en is, mens man kigger ud over landskabet og tænker over grundens andre skulpturer, der alle er skabt af kunstnere i 2019 med beton som gennemgående tema.

OG HVOR BLEV DEN DER HURRA-BØLGE SÅ EGENTLIG AF?

Hurra-bølgen hed slet ikke sådan til at begynde med, den hed egentlig bare "Bølge". Skabt af Thomas Wolsing i 2014 som et midlertidigt værk, der stod i tre måneder, inden den blev taget ned. Men selv nu, efter næsten syv år, er der mange, der husker den og måske endda ligefrem savner skillerumslægterne, der med kunstnerens egne ord var et "antimonument over al begyndelse og afslutning". Og sjov, dét var den. Og vi taler om den endnu, så den må jo have gjort en slags indtryk!

Vi, der bor i Selde og omegn, har efterhånden lært, at vi ikke behøver at holde af eller synes om den kunst, der sættes op i byens rum. Vi kan undres, overraskes, glædes eller forarges. Og det er lige netop dét, kunsten kan og skal. Også i en lille landsby i udkanten af Skive Kommune. Overraske og forundre.

Pga. coronaen har der ikke været kunstnere i Selde i 2020. Det planlagte projekt blev skubbet frem til 2021, og først i efteråret bliver det til noget. I år bliver det børnene på skolerne i NØSD, der i samarbejde med en række kunstnere skal levere noget, vi andre kan forundres og glædes over. Og vi glæder os. I 2022 er det de voksnes tur. ■

Skulpturlandsby Selde er på facebook med opslag om ting, der sker i byen.

Foldere med kort over skulpturenes placering ligger i Selde Brugs, Selde Kirke og Seldeco.

I sommerferien tilbydes en guidet rundvisning hver tirsdag kl. 10-12 med start ved Da Winti.

Ønskes en guidet tur på et andet tidspunkt, kan man henvende sig til Margrete Møller 24 44 32 02 eller Gunhild Juhr 21 72 87 72 for at få en aftale.

**STORT UDVALG
I VILDTKAMERAER**
både med og uden
sendefunktion

F. eks. **BOLYGUARD
BG960 VILDTKAMERA**

1499,-

STØVLER TIL VANDRETUREN
både til mænd og kvinder

F. eks. **AIGLE LAFORCE**

1099,-

**NIKON
PROSTAFF 7S 8X30**

1699,-

KINETIC HELLCAT FISKESÆT
Klar til brug, flere længder

599,-

**VIPER FLEX STYX ELITE
SKYDESTOK**

VEJL. 1649,-

Nu 1499,-

**STORT UDVALG
AF FJÄLLRÄVEN
BEKLÄDNING,**
både til mænd
og kvinder

REBRANDING AF OPTIKERFORRETNING I BROGÅRDEN I SKIVE

Tidligere hed forretningen Bleshøj Optometri. Paul Breinholdt er indtrådt som medejer, så firmanavnet er derfor ændret og hedder nu Breinholdt & Bleshøj Optometri.

Trods det nye navn, er det fortsat det samme personale, der betjener kunderne. Forretningen ligger også det samme sted, men er udvidet med et ekstra lokale.

Optikervirksomheden blev i 1949 etableret af Knud Rasmussen på Østertorv i Skive, ikke langt fra den nuværende adresse i Brogården. Nogle år senere trådte sønnen Thorkild Rasmussen til som partner, og senere fulgte Hans Bleshøj som medejer.

Thorkild Rasmussen og Hans Bleshøj opdelte firmaet i 2007 og flyttede det til to nye adresser med hver sit specialområde.

I 2010 flyttede Hans Bleshøj forretningen til den nuværende adresse på Østertorv 7 – i

Brogården, hvor købmand Villy Dalgaard tidligere havde til huse.

Else Rusbjerg og Tove Vester fulgte med til den nye adresse, og året efter blev optometrist Paul Breinholdt Heinrichsen ansat.

Tove Vester er fortsat frontfiguren i forretningen, når kunderne skal rådgives om valg af både form, materiale, farve og modetendenser inden for brillestel.

Det nyeste skud på stammen er Jette Lassen, som er udlært optometrist i forretningen og gennemførte uddannelsen som professionsbachelor med højeste udmærkelse og afgangskarakter. Til sommer afslutter hun sit kandidatstudium i optometri og synsvidenskab på Aarhus Universitet.

REBRANDING AF VIRKSOMHEDEN

Navneskiftet til Breinholdt & Bleshøj og ændring af logo er sket, fordi Paul Breinholdt Heinrichsen er trådt ind i ejerkredsen. Han er både et kendt ansigt i forretningen og tilfører nye tanker og idéer til videreudvikling af firmaet.

Efter ti år på Østertorv blev det tid til at renovere butikkens rammer og opdatere inventaret for på bedste måde at kunne præsentere kunderne for nye kollektioner af moderigtige kvalitetsstel, hvor der er over 400 modeller af på lager.

Med en tilgang af klienter fra nær og fjern igennem de sidste to-tre år er der kommet et stigende pres på behovet for tider og lokaler til synsundersøgelser og kontaktlinsetilpasning, så det svarer til efterspørgslen. Derfor er antallet ▶

af prøverum udvidet, alle med fuldt opdaterede instrumenter.

OPGAVER BÅDE LOKALT, NATIONALT OG INTERNATIONALT

Mange kunder har i årenes løb søgt optometristernes råd og ekspertise inden for synsundersøgelser og kontaktlinser. De har derfor løst – og løser fortsat – mange forskellige opgaver. Både helt almindelige opgaver og de mere komplicerede synsproblemer efter henvisning fra landets praktiserende øjenlæger og sygehuses øjenafdelinger.

Ud over vejledning om brillekøb er optometristerne kendt for at håndtere udfordringer, som andre ikke ønsker at involvere sig i

Forretningspartnerne har et internationalt udsyn, som måske skyldes Hans Bleshøys tid på en engelsk øjenafdeling. Partnerne er med i udviklingen af medicinske kontaktlinser, som gør dem kendt ud over landets grænser.

Hvert år (bortset fra i perioden med corona) rejser de to optometriste til udlandet på de store internationale konferencer, hvor de hører om alt det nye inden for faget, hvilket er med til at inspirere og videreudvikle forretningen i Skive. Men de sidder ikke kun og lyt-

ter, de er også meget aktive foredragsholdere på den internationale scene. Det er med til at skabe et stærkt, udbytterigt samarbejde med ligestillede internationale kollegaer fra privatklinikker, hospitalers øjenafdelinger, universiteter og hele den optiske industri.

De to optometriste er pt. involveret i flere udenlandske projekter:

- England – Udvikling af nye kontaktlinse-designs i samarbejde med en international kontaktlinseproducent
- England – Samarbejde med international producent af kontaktlinsematerialer mht. udvikling af nye, revolutionerende kontaktlinsematerialer
- Schweiz – Assistance til kollegaer med at løse vanskelige kontaktlinsetilpasninger
- USA – Klinisk dokumentation til den amerikanske sundhedsstyrelse, Food and Drug Administration (FDA) i sikker brug af kontaktlinser
- Canada – Samarbejde med University of Montreal om klinisk studie i nye kontaktlinse-designs til forebyggelse af nærsynethed

De internationale engagementer sikrer at forretningen konstant udvikler sig.

Hans Bleshøj, optometrist og partner
Paul Breinholdt, optometrist og partner
Jette Lassen, optometrist
Tove Vester, assistent

**BREINHOLDT
 BLESHØY
 OPTOMETRI**

Østertorv 7 D - 7800 Skive

Tlf.nr. 9752 0766

www.visioncenter.dk

RENT LIV er Skiveegnens brand.

Det er fortællingen om en egn, der i fire årtier er gået forrest med bæredygtig energi, og som i dag skaber vækst og udvikling gennem grønne handlinger. Drivkraften er nærheden, de inkluderende fællesskaber og den særlige entreprenørånd, der kendetegner egnen. Sammen udvikler vi en egn i balance – miljømæssigt, mentalt og menneskeligt.

Business Skive og Skive Kommune har i et samarbejde ansat en udviklingskonsulent, der tager ud til små og mellemstore virksomheder på Skiveegnen for at råd-give dem om grøn virksomhedsdrift. Interessen er stor.

DTU har som det første universitet etableret en afdeling i den grønne energi og industripark GreenLab Skive. Det skyldes de banebrydende muligheder for et samarbejde om forskning og uddannelse inden for energiteknologier, som er til stede i energiparken.

Den grønne energi og industripark GreenLab Skive har i maj skrevet grøn energihistorie. For første gang nogensinde har Energistyrelsen fritaget en aktør for at holde sig inden for forsyningslovens rammer. Energiparken skal udvikle nye energiløsninger til fremtidens el-netværk.

Skivemødet er to dage
med samtaler og debatter
om et Danmark i Balance.

Vi diskuterer samfundet
på tværs, og vi bliver
klogere på fremtiden.

SKIVEMØDET

23. - 24. SEPTEMBER

STRANDTANGEN

Følg med på Facebook • www.skivemoedet.dk